

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**ЗМІЦНЕННЯ МІСЦЕВОЇ
ФІНАНСОВОЇ ІНІЦІАТИВИ**

**ЩОМІСЯЧНИЙ МОНІТОРИНГ
ОСНОВНИХ ІНДИКАТОРІВ
БЮДЖЕТНОЇ ТА БАНКІВСЬКОЇ
СИСТЕМ УКРАЇНИ
СТАНОМ НА 01.01.2010**

«Моніторинг основних індикаторів бюджетної та банківської систем України» є щомісячним виданням, підготовленим за даними офіційної статистики. Він містить стислий аналіз та підбірку графіків і діаграм, які ілюструють основні зміни, що відбуваються у бюджетній та банківській системах України.

Цей продукт підготовлено за підтримки Американського народу, наданої через Агентство США з міжнародного розвитку. Зміст продукту є відповідальністю Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень (ІБСЕД) і не обов'язково збігається з поглядами USAID або уряду США.

вул. Борисоглібська, 15В, 2-й поверх,
м. Київ, 04070, Україна
Тел.: (044) 353-58-68, 492-97-80/81
Факс: (044) 492-97-83

Зміст

Тенденції виконання Зведеного, Державного і місцевих бюджетів України	4
Доходи державного бюджету.....	7
Доходи місцевих бюджетів	13
Дефіцит державного бюджету	27
Видатки зведеного бюджету	30
Видатки державного бюджету	33
Видатки місцевих бюджетів	46
Тенденції розвитку банківської системи	51
Банківська система.....	53

Тенденції виконання Зведеного, Державного і місцевих бюджетів України

Виконання доходів Зведеного бюджету України за січень – грудень 2009 року склало 288,6 млрд. грн., що менше аналогічно показника минулого року на 9,3 млрд. грн., або на 3,1 %. Річний план було виконано на 97,2 %. Частка податкових надходжень склала 72,1 % проти 76,3 % у 2008 році.

Виконання доходів Державного бюджету України (без урахування міжбюджетних трансфертів) за звітний період склало 217,6 млрд. грн., що на 6,4 млрд. грн., або на 2,9 %, менше за аналогічний показник минулого року.

У грудні до державного бюджету надійшло приблизно 10 % від запланованого обсягу надходжень – 23,5 млрд. грн. при річному плані 236,6 млрд. грн. У цілому річний план виконано на 92,0 %, водночас за 11 місяців план було виконано на 81,9 %.

Основним фактором, завдяки якому у грудні вдалося залучити до бюджету майже десяту частину річних надходжень, стало суттєве збільшення обсягу надходжень податку на додану вартість. Про це свідчить, зокрема, той факт, що грудневий обсяг надходжень з цього джерела – 12,4 млрд. грн. – майже вдвічі перевищив середньомісячний – 6,5 млрд. грн. Крім інших причин, на збільшення надходжень ПДВ значно вплинуло різке зменшення обсягу відшкодування цього податку з бюджету. Так, зазначений показник у грудні виявився втричі меншим ніж середньомісячний відшкодування протягом року. Внаслідок цього річний план з відшкодування ПДВ із бюджету не було виконано (рівень виконання склав 94,6 %), хоча до грудня цей показник виконувався.

Загальний обсяг надходжень до місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) за 2009 рік становить 71,0 млрд. грн., що менше за відповідний показник 2008 року на 3,8 %. Річний план доходів місцевих бюджетів виконано на 90,5 %. У грудні доходи місцевих бюджетів склали 7,6 млрд. грн., та демонстрували незначний приріст – 0,3 % – щодо минулорічного показника.

У частині податкових надходжень до місцевих бюджетів у грудні 2009 року спостерігалось збільшення фактичних обсягів на 4,4 % порівняно з показниками грудня 2008 року (водночас за січень – грудень обсяг цих надходжень зменшився порівняно з відповідним періодом минулого року на 0,2 %). У цілому в грудні до місцевих бюджетів надійшло 6,2 млрд. грн. податкових надходжень (протягом 2009 року – 59,2 млрд. грн.).

З початку року відбувалося стабільне збільшення надходжень від плати за землю, обсяг яких за грудень склав 0,7 млрд. грн., а приріст щодо показника аналогічного періоду 2008 року – 16,7 % (з початку року надійшло 8,4 млрд. грн., відповідний приріст склав 25,2 %).

Протягом вересня – грудня 2009 року спостерігалось стрімке збільшення надходжень до місцевих бюджетів від сплати акцизних зборів. Їх обсяг за грудень склав 116,4 млн. грн., що у понад 10 разів більше, ніж відповідний показник 2008 року. Основною причиною такого зростання стало збільшення надходжень до місцевих бюджетів від сплати акцизів на лікєро-горілчану продукцію, що зумовлено, зокрема, підвищенням ставки акцизів. Так, з 1 липня 2009 року було збільшено ставки акцизів на етиловий спирт і лікєро-горілчані вироби згідно з Законом України «Про внесення змін до деяких законів України з питань акцизного збору» від 31 березня 2009 року № 1202.

Податок з доходів фізичних осіб надійшов у сумі 4,8 млрд. грн., що майже на 2,0 % більше, ніж у грудні 2008 року. В цілому за 2009 рік надійшло 44,5 млрд. грн. цього податку (скорочення склало 3,1 %).

За результатами 2009 року дефіцит державного бюджету склав 19,9 млрд. грн., або 62,9 % річного плану, у тому числі дефіцит загального фонду – 16,1 млрд. грн., або майже у 1,7 раза більше річного планового показника, дефіцит спеціального фонду – 3,8 млрд. грн., що становить 17,2 % річного планового показника. За аналогічний період минулого року дефіцит загального фонду було профінансовано на 44,9 % планового річного обсягу.

Дефіцит загального фонду профінансовано за рахунок запозичень, які здійснено на суму 90,5 млрд. грн., з них 50,4 млрд. грн. складають внутрішні запозичення та 40,1 млрд. грн. – зовнішні запозичення. Загальний обсяг запозичень за січень – грудень 2009 року збільшено порівняно з аналогічним періодом минулого року у 5,5 раза. Фінансування за борговими операціями за рахунок перевищення обсягу запозичень над погашенням по загальному фонду державного бюджету склало 60,0 млрд. грн.

Наявність зазначеного дефіциту спеціального фонду 3,8 млрд. грн. при перевищенні обсягів запозичень над обсягами погашення боргу у сумі 5,8 млрд. грн. та надходженнях від приватизації державного майна – 0,8 млрд. грн. пояснюється, головним чином, накопиченням на рахунках залишків коштів у сумі 1,4 млрд. грн. за аналізований період. З метою наповнення Стабілізаційного фонду здійснено внутрішні запозичення до спеціального фонду у сумі 4,7 млрд. грн.

Дефіцит Державного бюджету України за грудень 2009 року склав близько 3,7 млрд. грн., що у 3,5 раза менше аналогічного показника минулого року. По загальному фонду державного бюджету у грудні утворився дефіцит у сумі 1,5 млрд. грн. Запозичення у грудні здійснені у сумі 7,8 млрд. грн., погашено боргу у сумі 7,4 млрд. грн., що становить майже чверть річного обсягу погашення боргу; обсяг розміщених коштів на депозитах або витрачених на придбання цінних паперів, склав 6,3 млрд. грн.

Залишки коштів на кінець грудня 2009 року в цілому становили 15,3 млрд. грн., з них 3,8 млрд. грн. – по загальному фонду та 11,5 млрд. грн. – по спеціальному фонду.

Видатки Зведеного бюджету України за 2009 рік виконано у сумі 307,3 млрд. грн., або 85,7 % планового річного обсягу, що на 6,7 в. п. нижче за аналогічний показник минулого року. Падіння обсягу видатків зведеного бюджету 2009 року порівняно з аналогічним показником минулого року склало 0,6 % (для порівняння: протягом 2006–2008 років темп зростання видатків становив, відповідно, 123,8 %, 129,0 % та 136,8 %).

За грудень 2009 року видатки зведеного бюджету склали 36,6 млрд. грн., що на 25,6 % менше аналогічного показника 2008 року. Тенденцію до зменшення впродовж грудня поточного року демонструють видатки за окремими галузями, як-от: по сільському господарству, лісовому господарству та мисливству, рибному господарству – на 47,5 %, соціальному захисту і соціальному забезпеченню – на 39,7 %. Водночас видатки на охорону здоров'я та освіту за грудень 2009 року щодо аналогічного періоду минулого року демонстрували збільшення на 20,6 % та 7,3 % відповідно.

Видатки державного бюджету (з урахуванням міжбюджетних трансфертів) за 2009 рік виконано на рівні 88,4 % річного планового показника, що на 7,0 в. п. нижче за відповідний показник 2008 року. Видатки загального фонду державного бюджету за січень – грудень 2009 року виконані на рівні 96,6 % річних призначень, спеціального фонду – 68,5 %.

Темп зростання видатків Державного бюджету України за 2009 рік до аналогічного показника 2008 року становить 100,4 % і має найнижче значення, починаючи з 2004 року (у 2008 році цей показник становив 138,6 %, у 2007 році – 127,1 %).

Видатки державного бюджету (з урахуванням міжбюджетних трансфертів) за грудень 2009 року склали 28,1 млрд. грн., з них видатки загального фонду – 21,6 млрд. грн., спеціального фонду – 6,5 млрд. грн. Обсяг кредитування по державному бюджету у грудні склав 0,4 млрд. грн.

Порівняно з відповідним показником попереднього року видатки державного бюджету (з урахуванням міжбюджетних трансфертів) у грудні 2009 року в цілому зменшилися на 21,9 %. При цьому видатки за грудень 2009 року на обслуговування боргу зросли у 2,1 раза, на охорону здоров'я – на 33,0 % (це пов'язано з виділенням коштів на подолання епідемії грипу наприкінці року у сумі близько 0,6 млрд. грн.). Водночас порівняно з аналогічним показником 2008 року суттєво зменшилися видатки на решту галузей, зокрема на економічну діяльність – на 61,3 %, у тому числі на транспорт – 74,6 %, паливно-енергетичний комплекс – на 69,1 %. Крім того значно зменшилися видатки грудня 2009 року щодо показника 2008 року на соціальний захист та соціальне забезпечення – на 53,2 %, у тому числі на соціальний захист пенсіонерів – на 55,2 %.

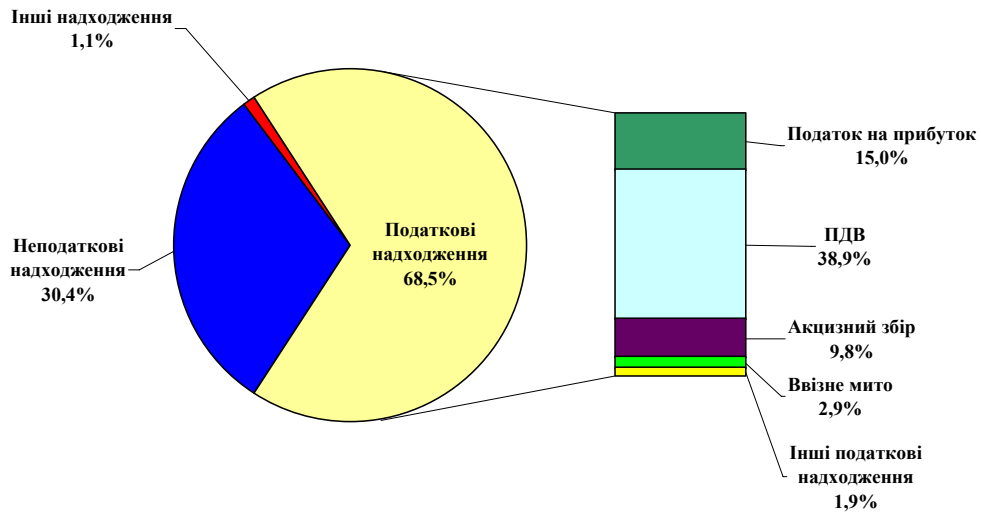
Загальний обсяг видатків місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) за 2009 рік склав 127,1 млрд. грн., що майже відповідає показнику 2008 року. Водночас підсумки 2009 року демонструють збільшення на 11,1 % обсягів видатків місцевих бюджетів соціального спрямування та скорочення майже на 33,8 % видатків на економічну діяльність, житлово-комунальне господарство та охорону навколишнього середовища.

Загальний обсяг видатків місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) у грудні 2009 року склав 16,6 млрд. грн., що на 5,3 % менше за аналогічний показник 2008 року. За підсумками грудня 2009 року спостерігалось зростання обсягів видатків місцевих бюджетів соціального спрямування на 12,3 %. Видатки на економічну діяльність, житлово-комунальне господарство та охорону навколишнього середовища демонстрували скорочення в цілому на 44,8 % щодо відповідного показника за 2008 рік. Інші статті видатків місцевих бюджетів зменшились у цілому на 26,1 % порівняно з показниками грудня 2008 року.

Доходи державного бюджету

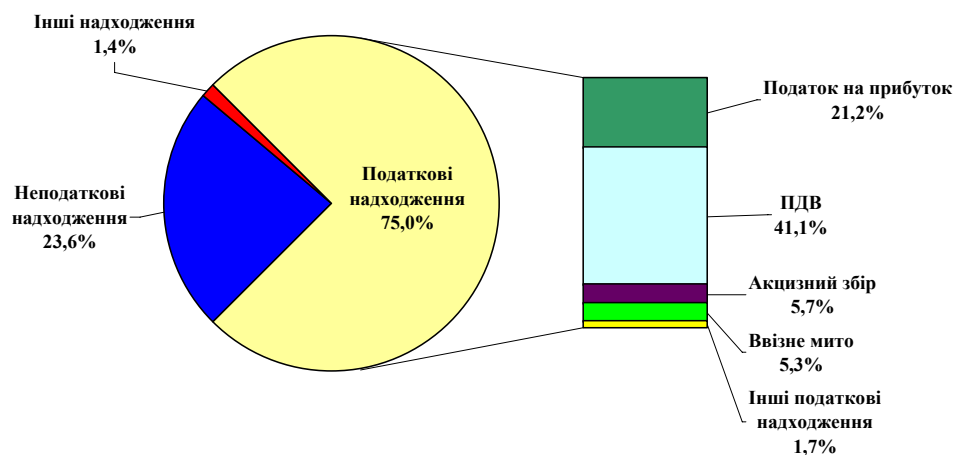
Діаграма 1

Структура доходів державного бюджету станом на 1 січня 2010 року

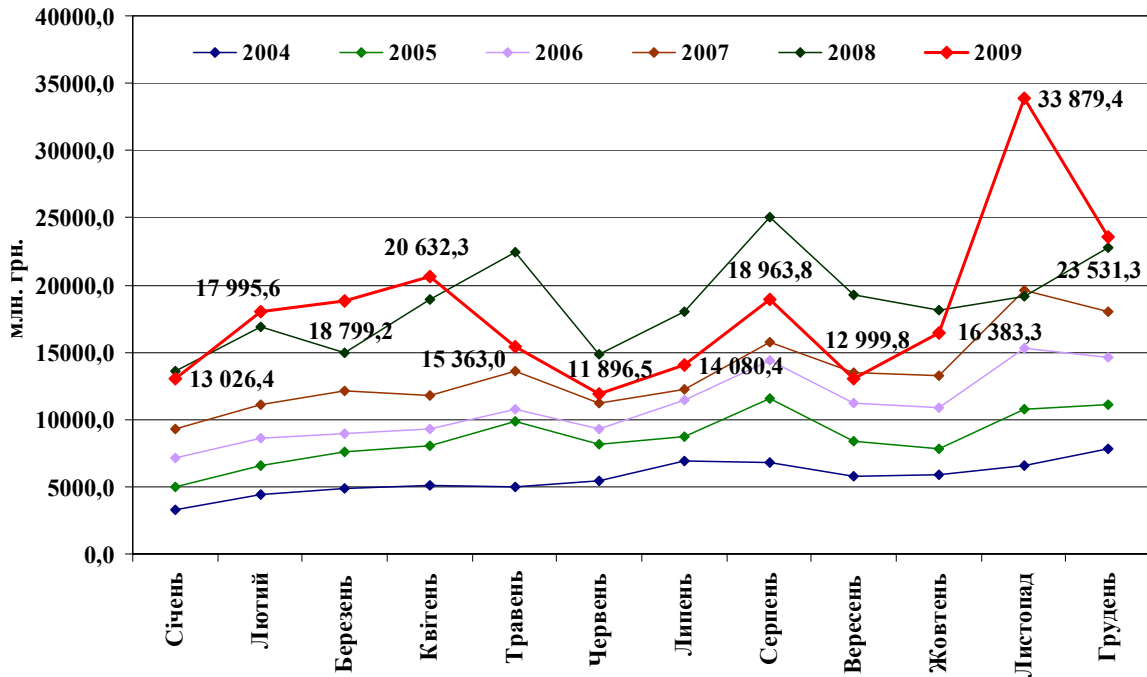
Діаграма 2

Структура доходів державного бюджету станом на 1 січня 2009 року

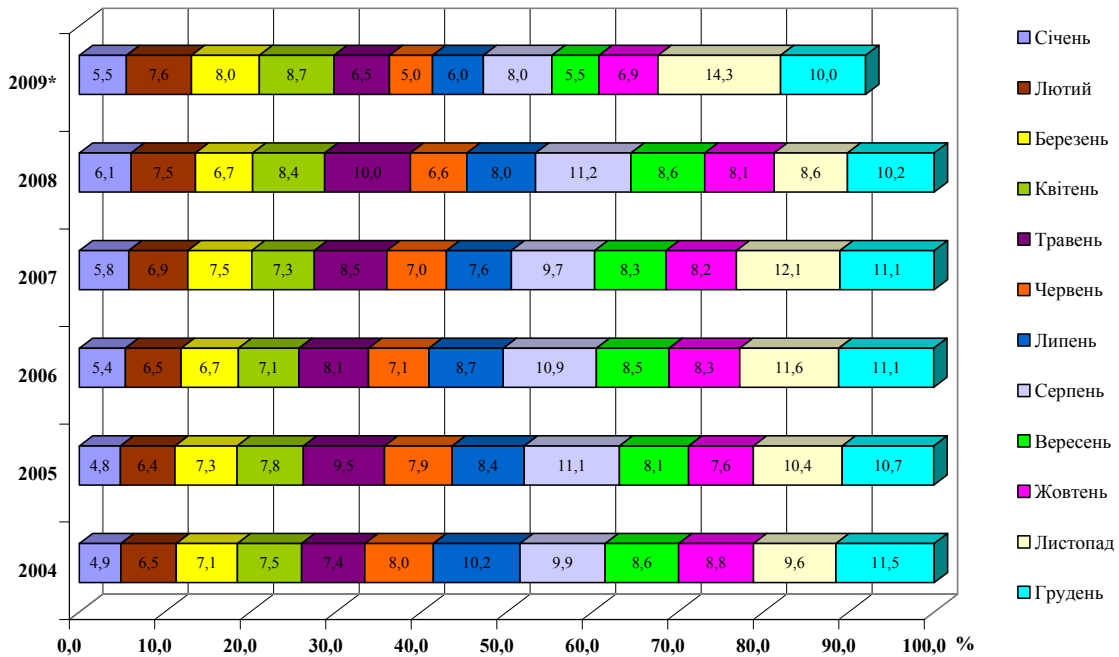
Графік 1

Динаміка щомісячних надходжень до державного бюджету в 2004–2009 роках (без міжбюджетних трансфертів)

Діаграма 3

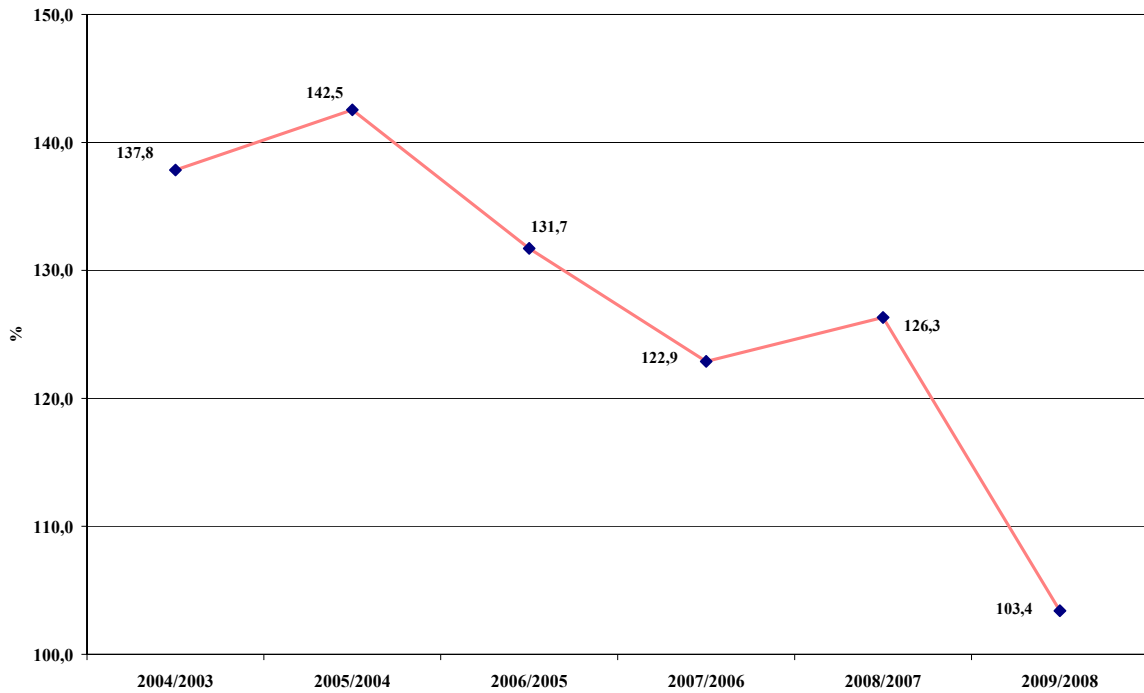
Динаміка часток щомісячних надходжень до державного бюджету у річному обсязі за 2004–2009 роки

* Частка доходів визначена щодо планового показника, передбаченого на рік

Графік 2

Динаміка темпів зростання доходів державного бюджету за грудень 2004–2009 років

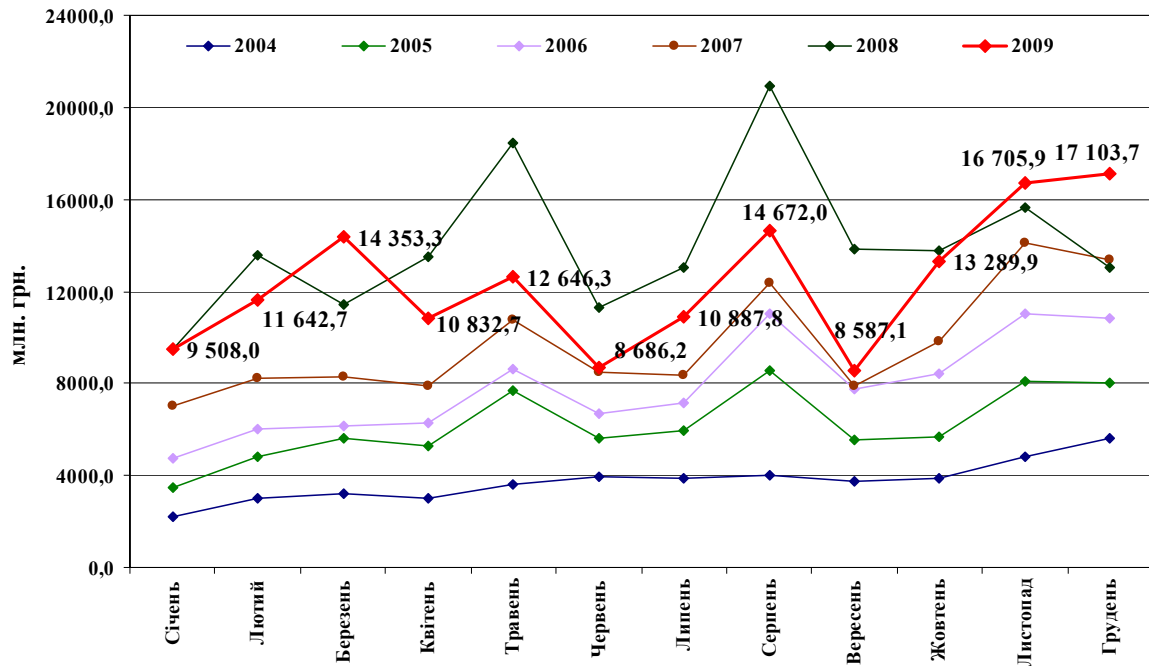
Графік 3

Динаміка темпів зростання доходів державного бюджету за січень – грудень 2004–2009 років

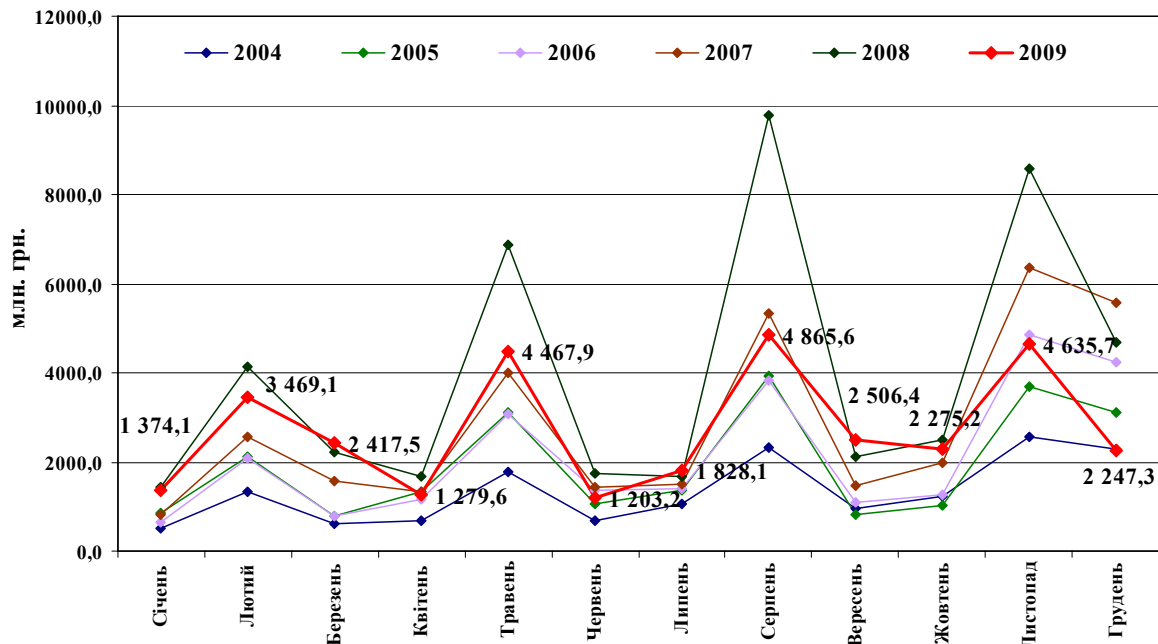
Графік 4

Динаміка щомісячних податкових надходжень до державного бюджету в 2004–2009 роках

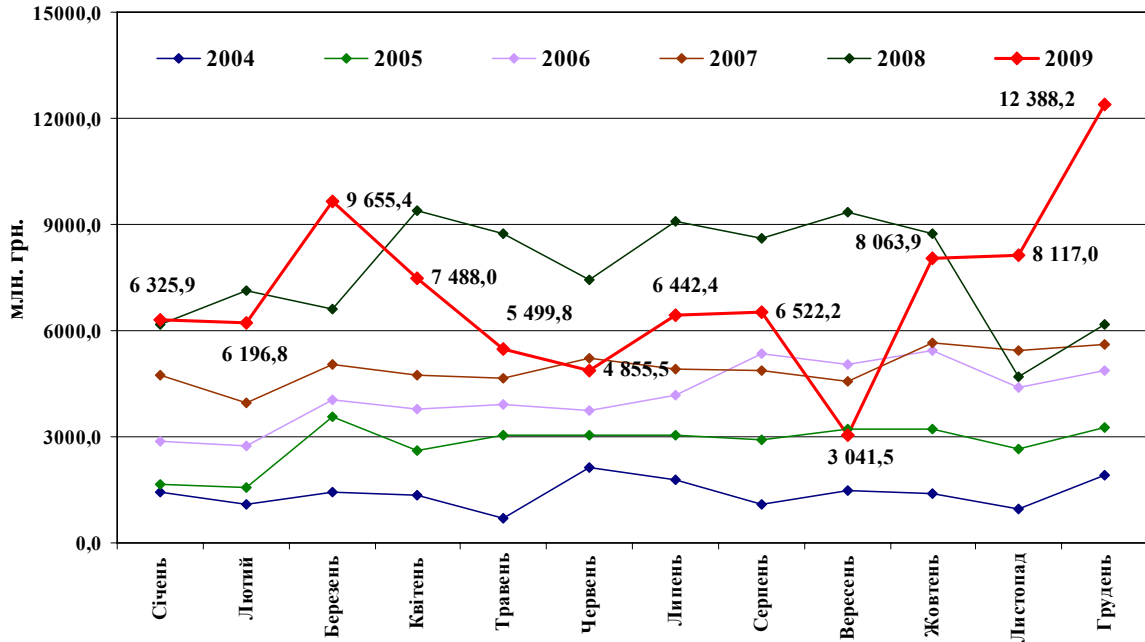
Графік 5

Динаміка щомісячних надходжень податку на прибуток до державного бюджету в 2004–2009 роках

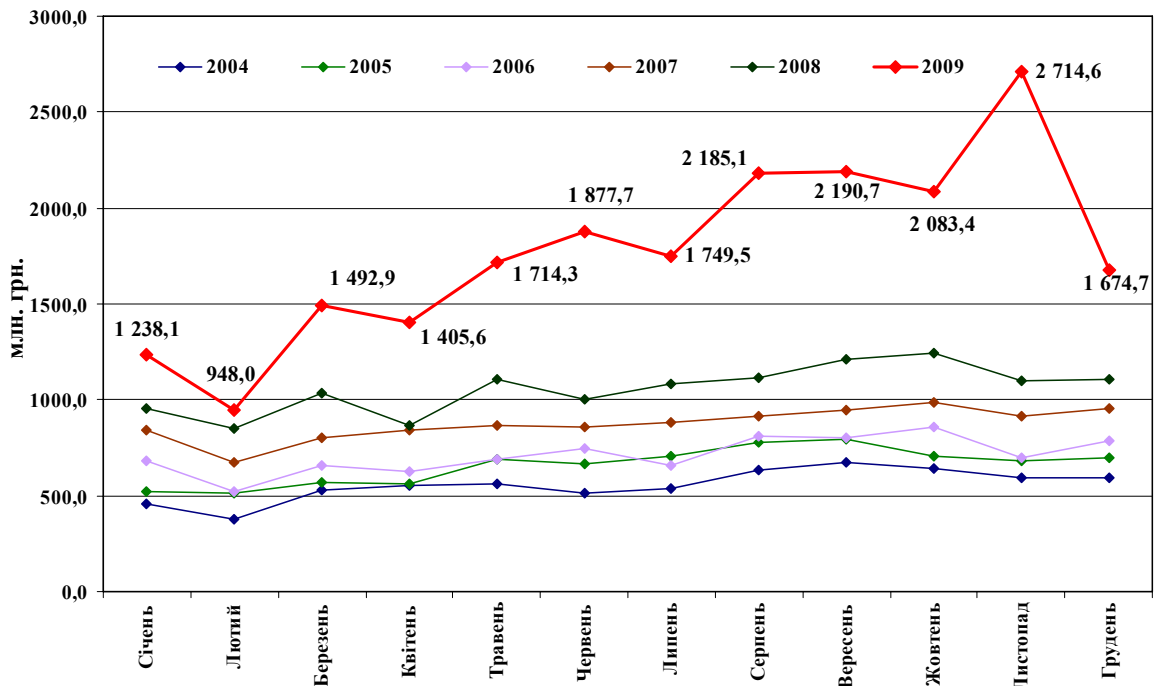
Графік 6

Динаміка щомісячних надходжень податку на додану вартість до державного бюджету в 2004–2009 роках

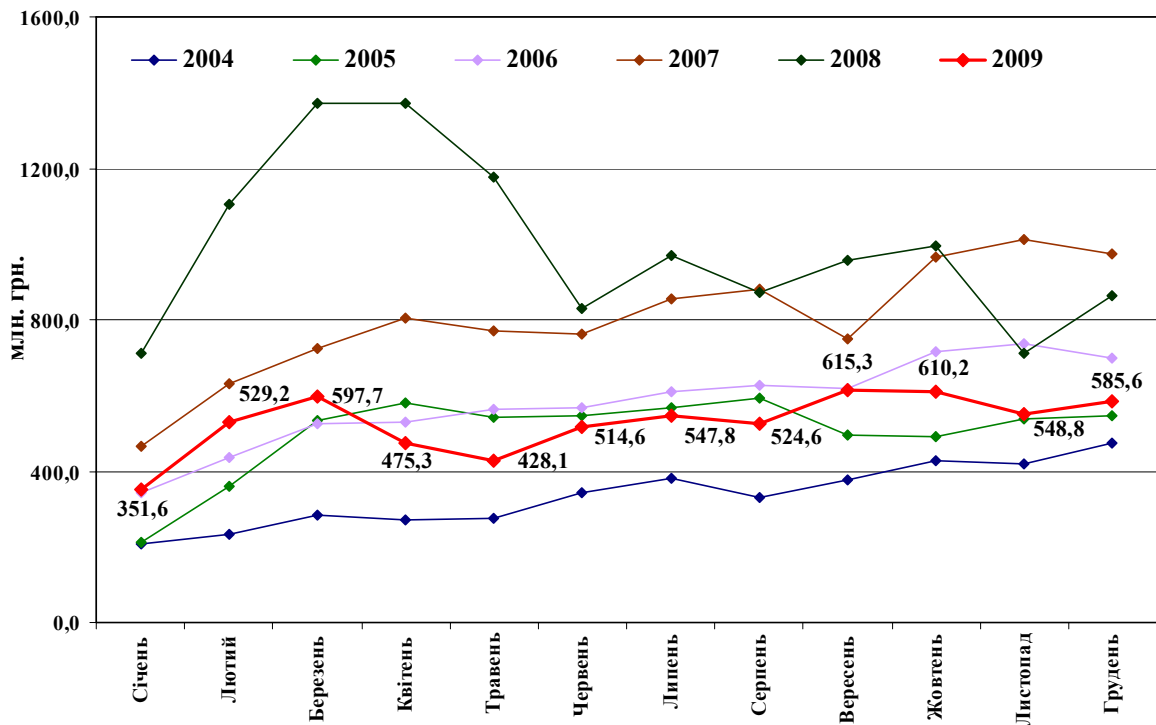
Графік 7

Динаміка щомісячних надходжень акцизного збору до державного бюджету в 2004–2009 роках

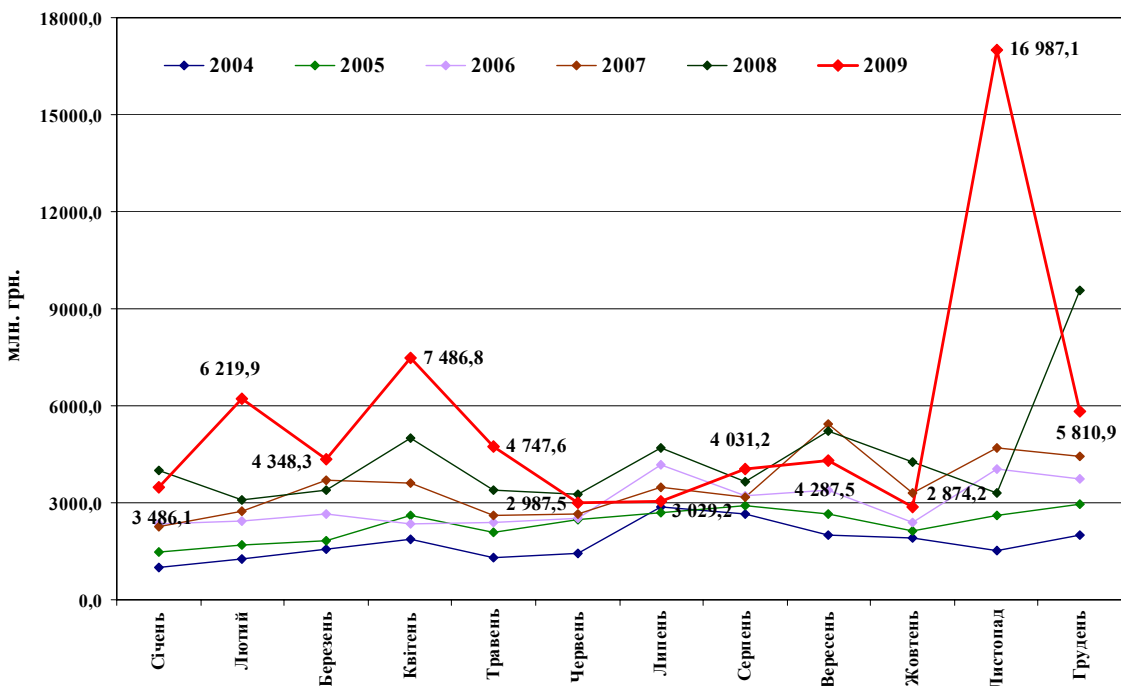
Графік 8

Динаміка щомісячних надходжень податків на міжнародну торгівлю та зовнішні операції до державного бюджету в 2004–2009 роках

Графік 9

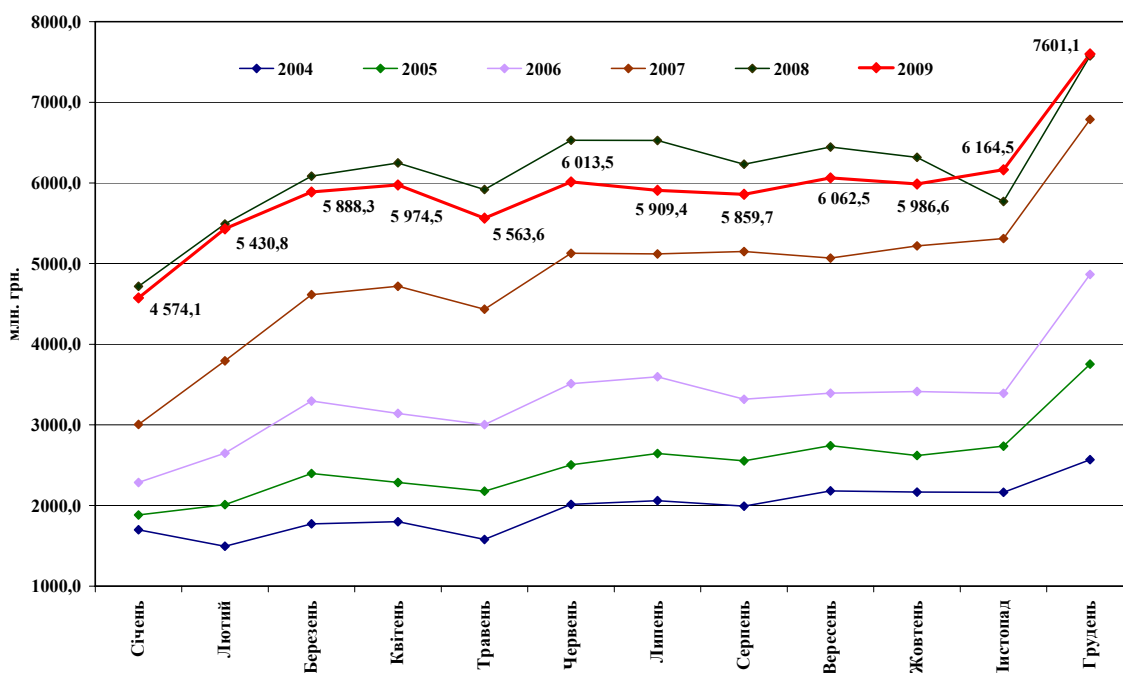
Динаміка щомісячних неподаткових надходжень до державного бюджету в 2004–2009 роках

Доходи місцевих бюджетів

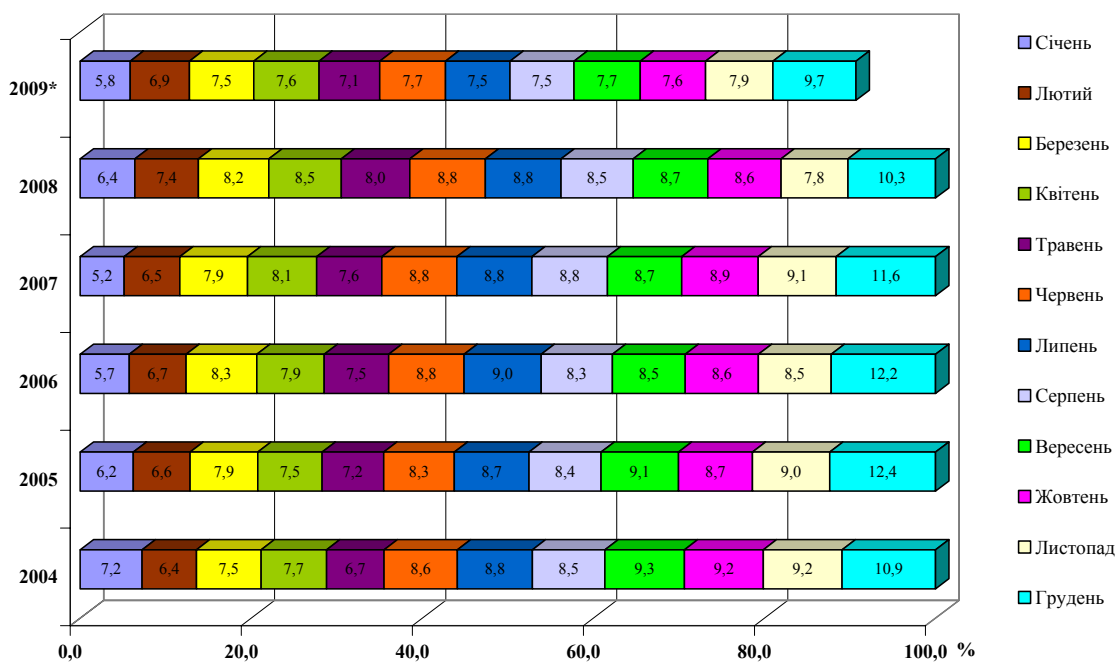
Графік 10

Динаміка щомісячних надходжень до місцевих бюджетів (без міжбюджетних трансфертів) у 2004–2009 роках

Діаграма 4

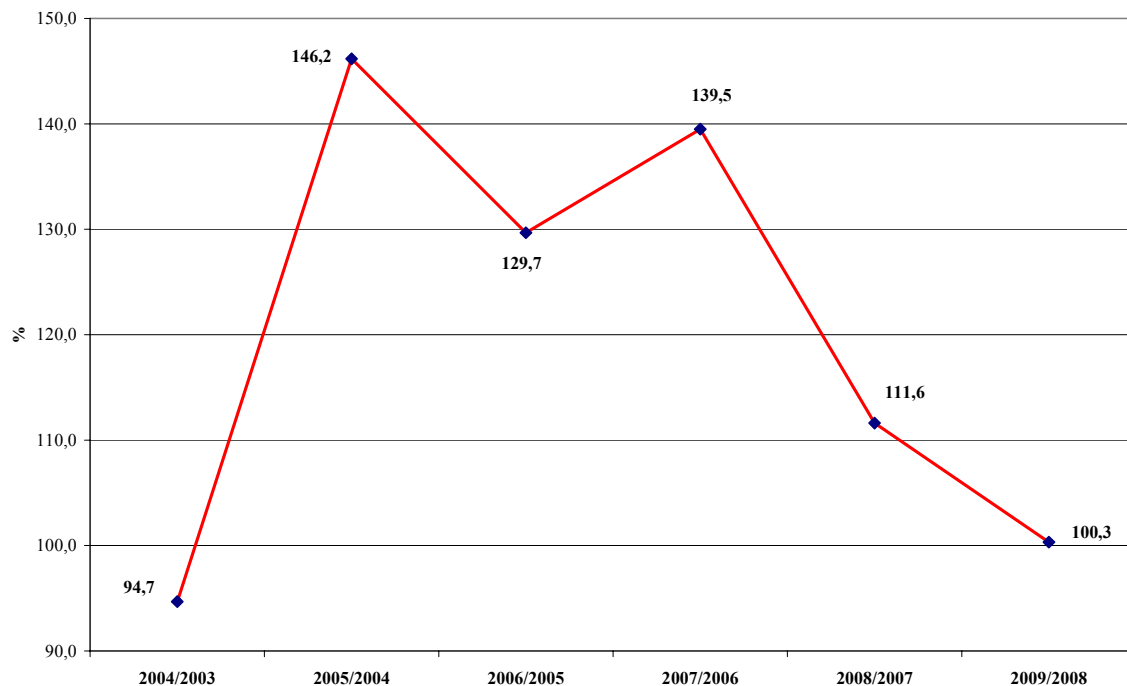
Динаміка часток щомісячних надходжень до місцевих бюджетів у річному обсязі за 2004–2009 роки

* Частка доходів визначена щодо планового показника, передбаченого на рік

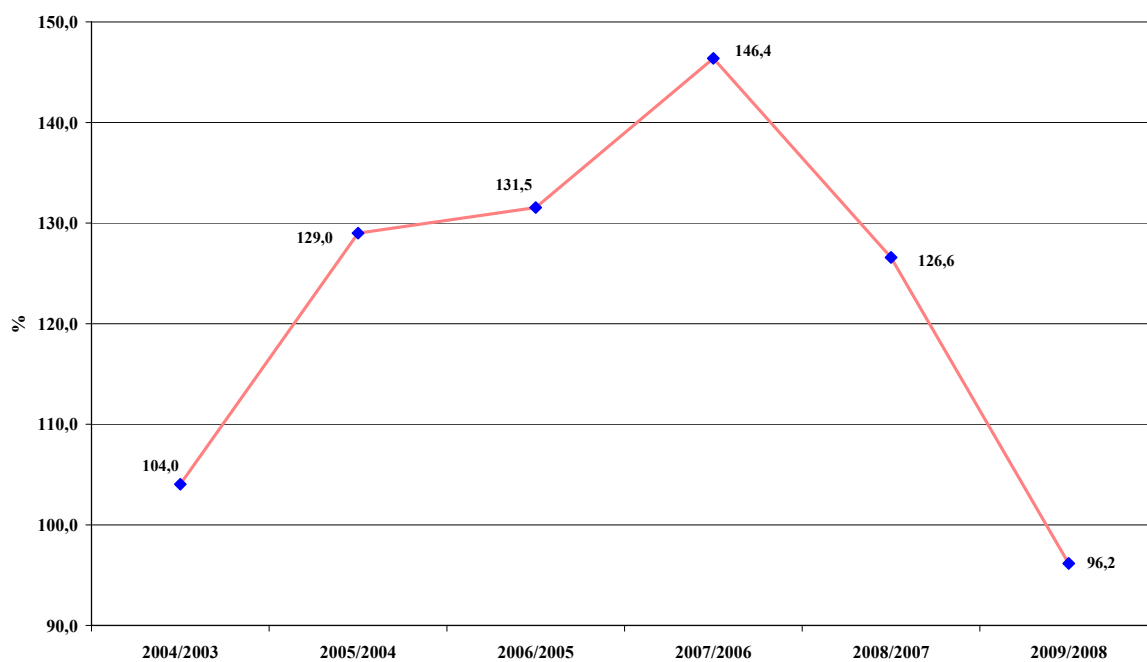
Графік 11

Динаміка темпів зростання доходів місцевих бюджетів за грудень 2004–2009 років

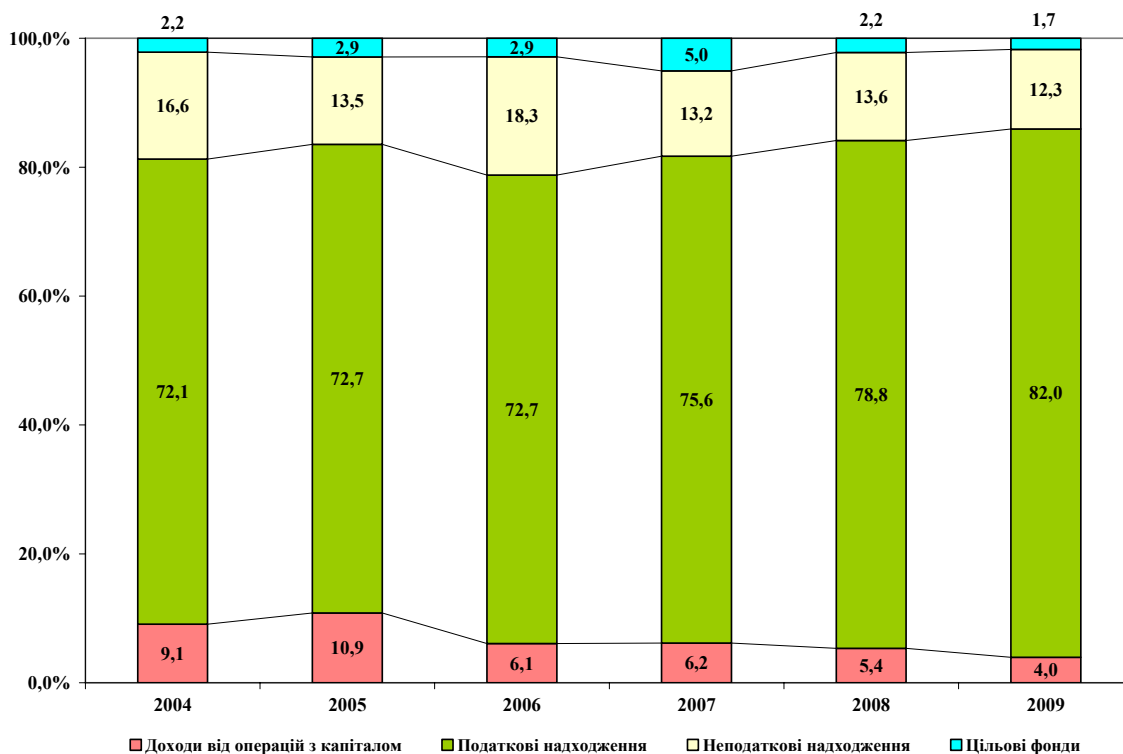
Графік 12

Динаміка темпів зростання доходів місцевих бюджетів за січень – грудень 2004–2009 років

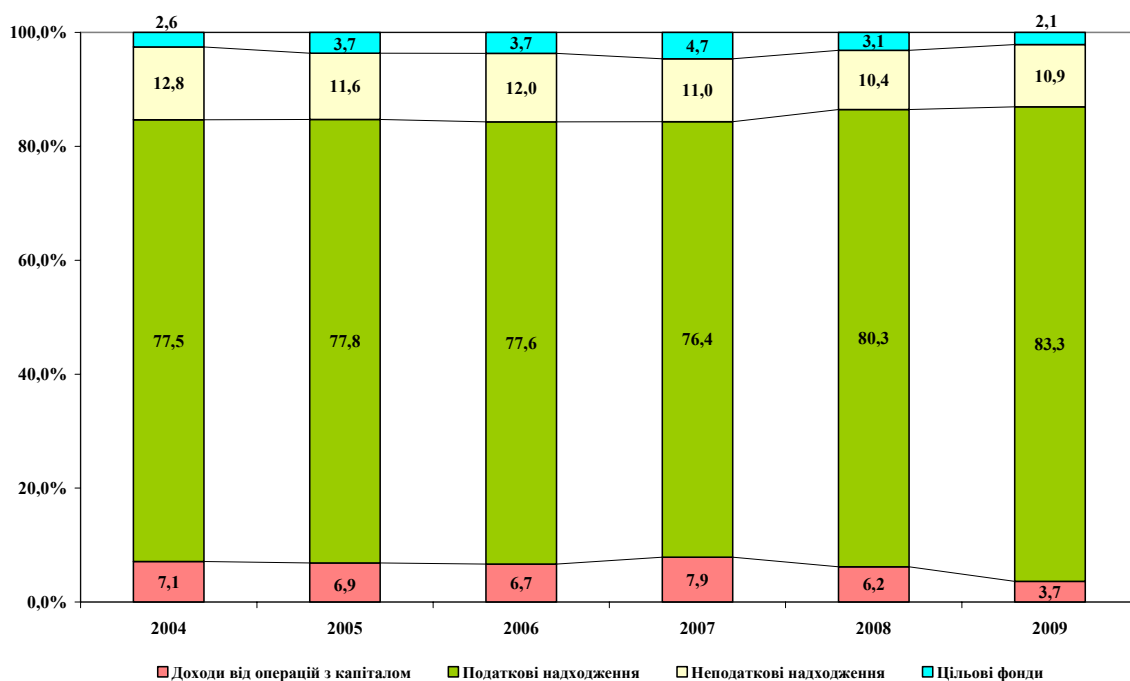
Діаграма 5

Динаміка структури фактичних надходжень до місцевих бюджетів у грудні 2004–2009 років

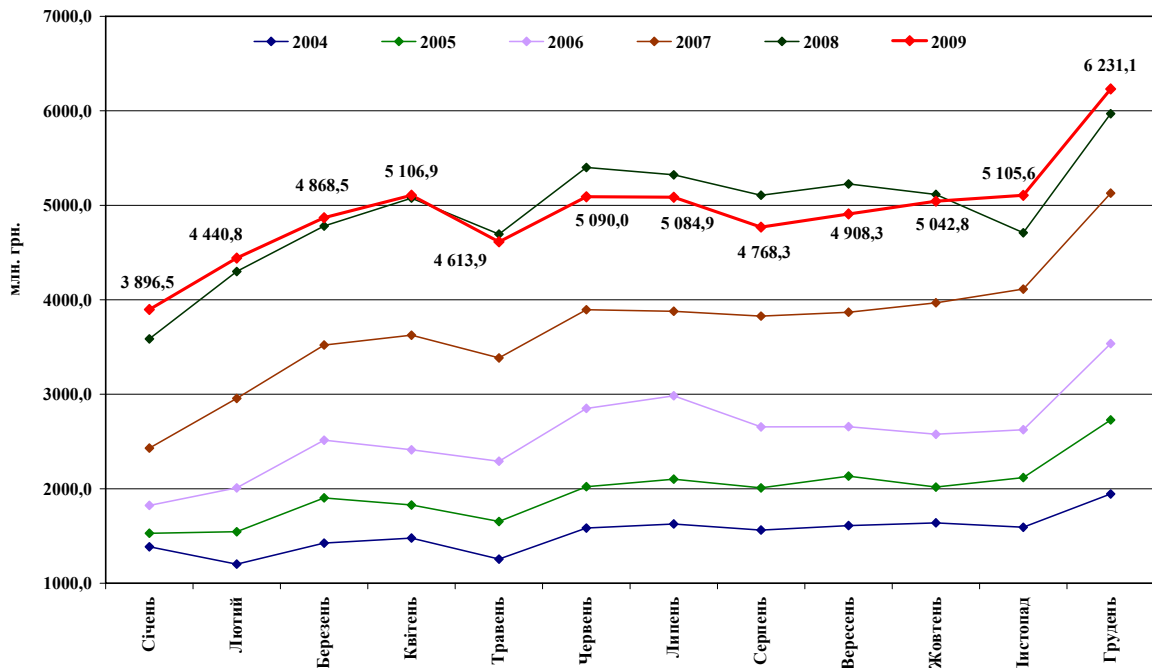
Діаграма 6

Динаміка структури фактичних надходжень до місцевих бюджетів у січні – грудні 2004–2009 років

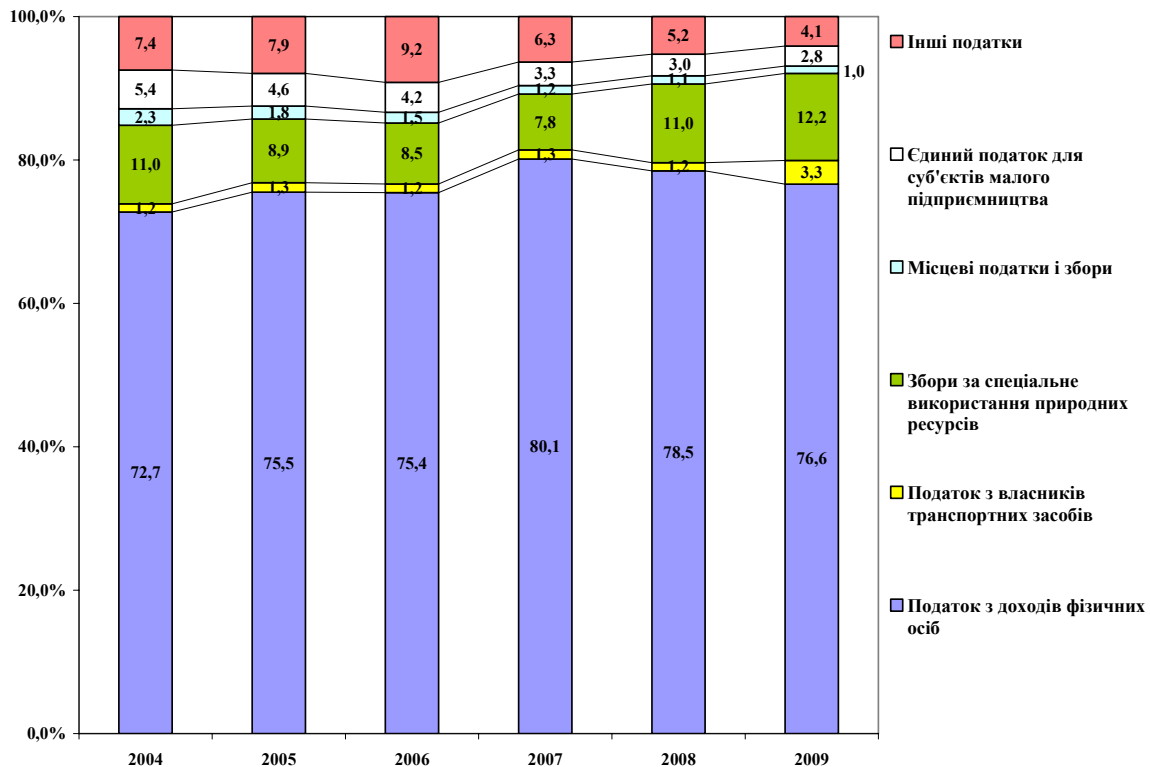
Графік 13

Динаміка щомісячних податкових надходжень до місцевих бюджетів у 2004–2009 роках

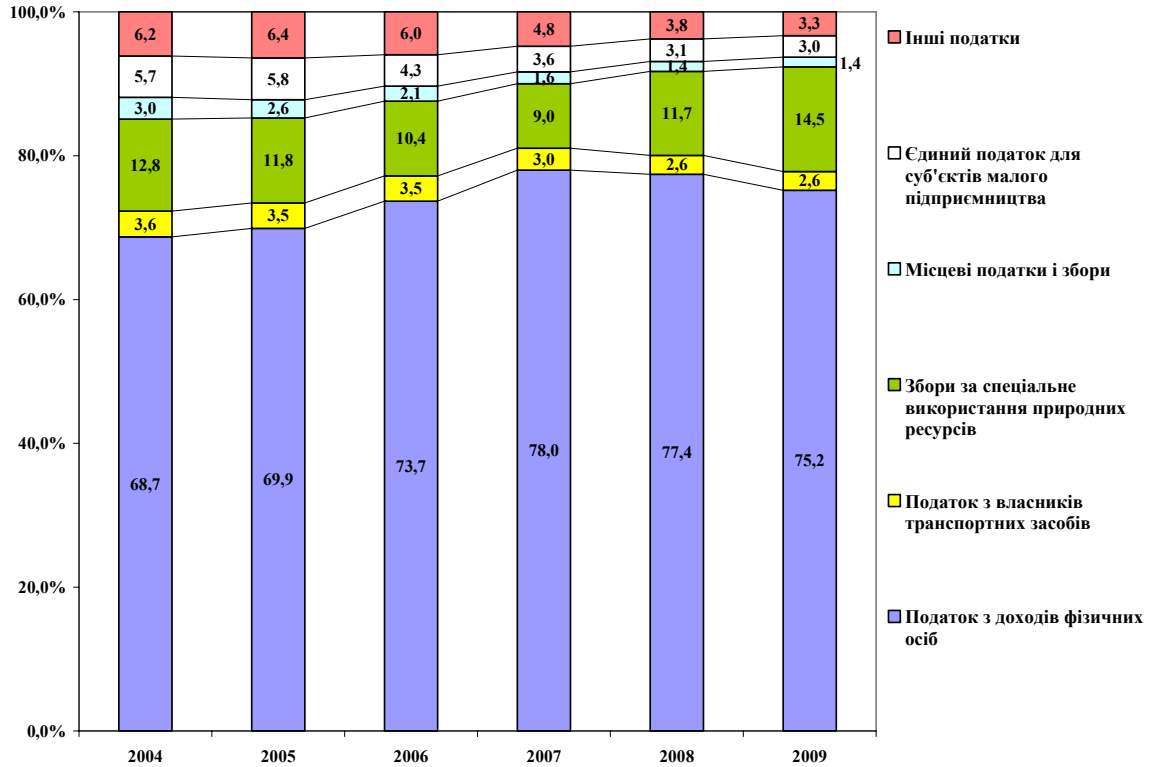
Діаграма 7

Структура податкових надходжень місцевих бюджетів у грудні 2004–2009 років

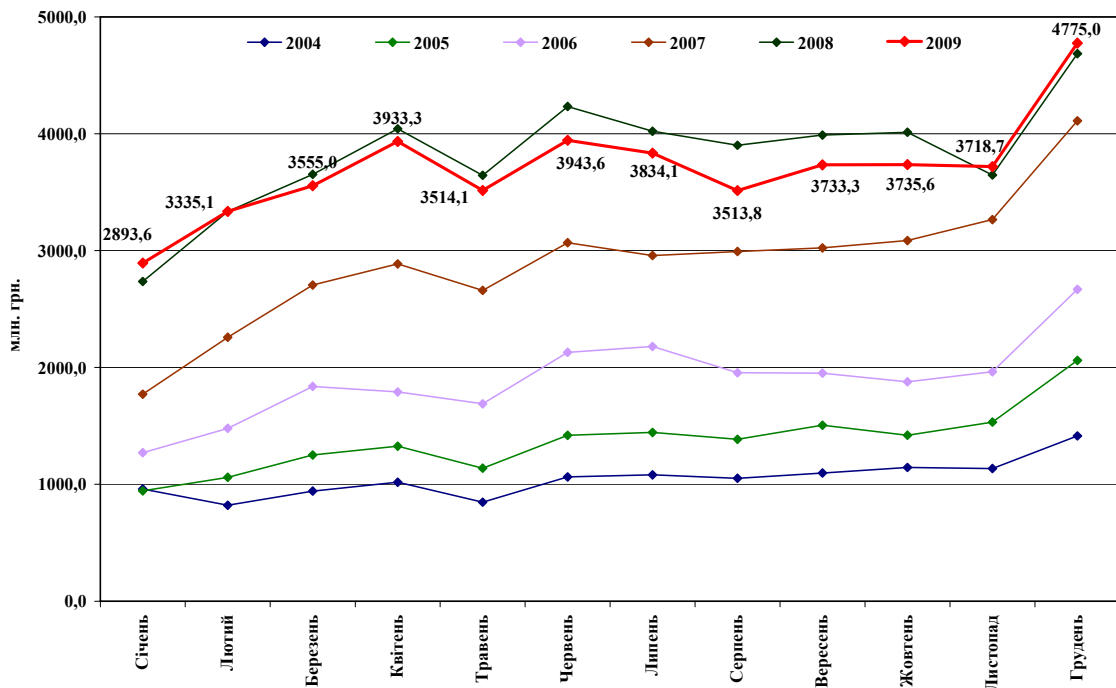
Діаграма 8

Структура податкових надходжень місцевих бюджетів у січні – грудні 2004–2009 років

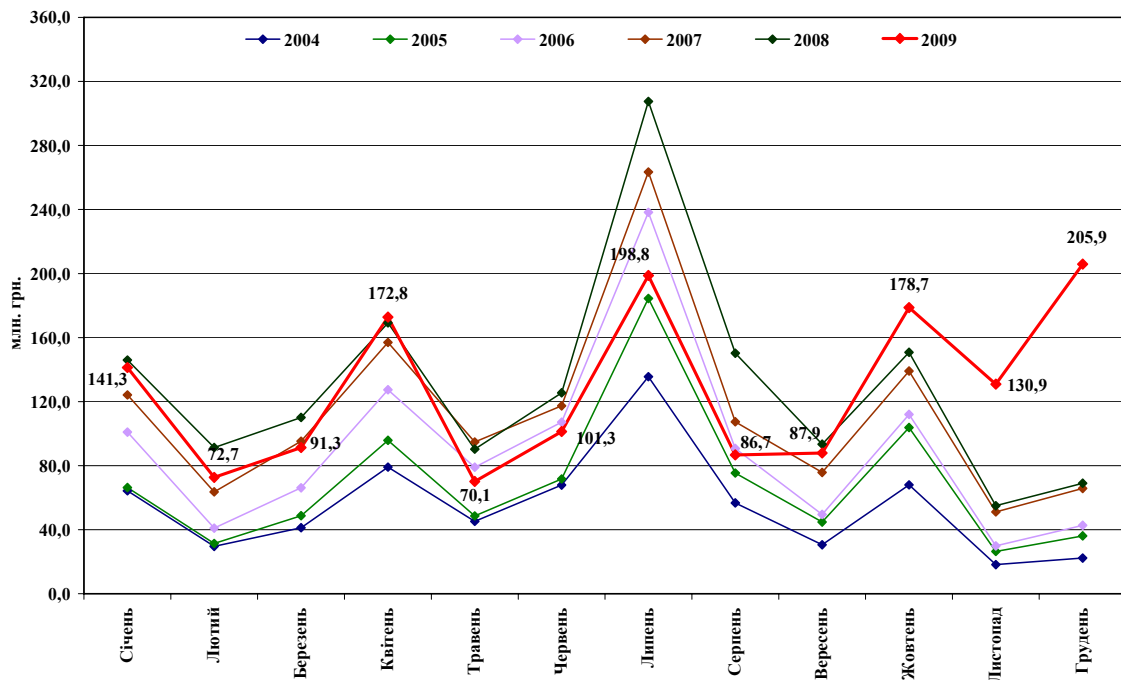
Графік 14

Динаміка щомісячних надходжень податку з доходів фізичних осіб до місцевих бюджетів у 2004–2009 роках

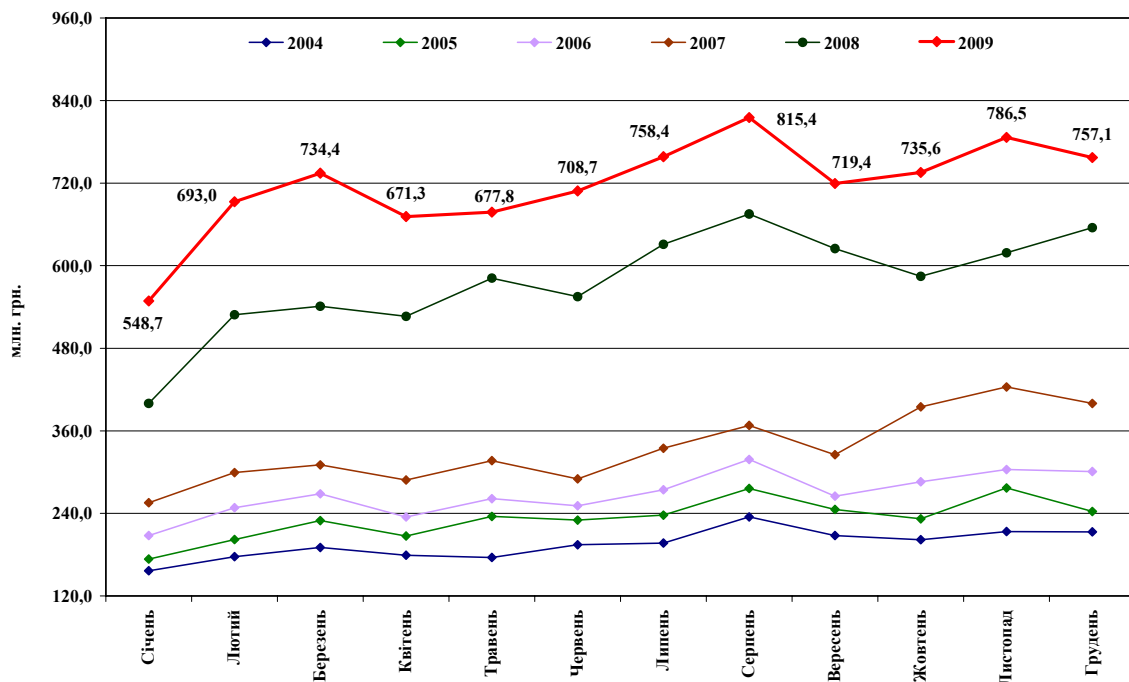
Графік 15

Динаміка щомісячних надходжень податку з власників транспортних засобів до місцевих бюджетів у 2004–2009 роках

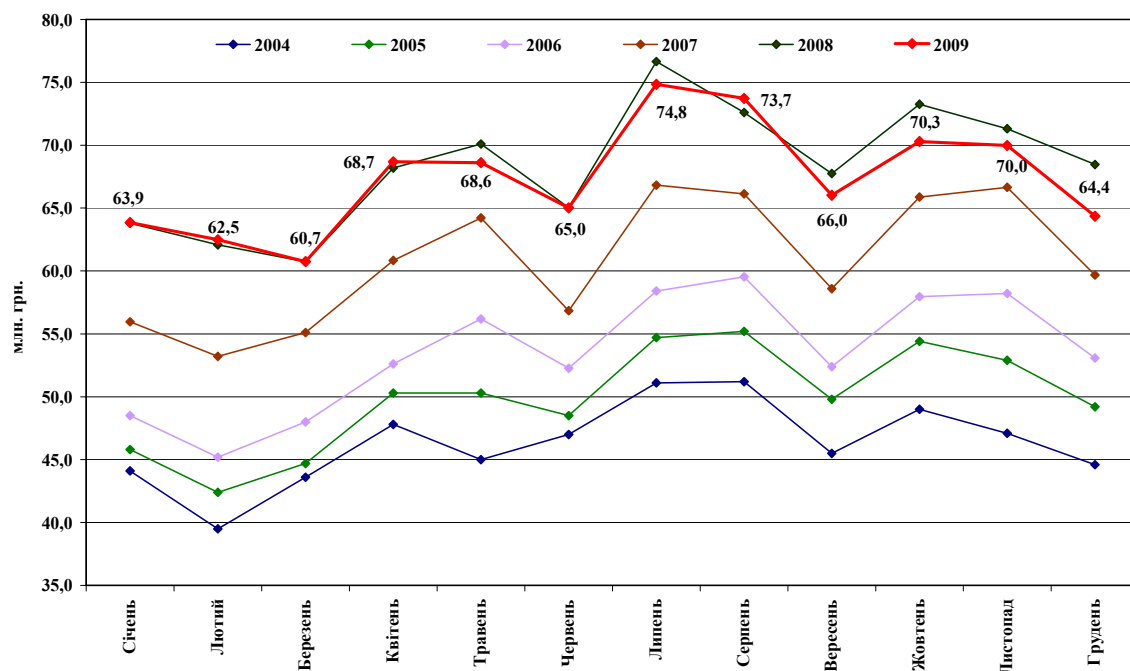
Графік 16

Динаміка щомісячних надходжень зборів за спеціальне використання природних ресурсів до місцевих бюджетів у 2004–2009 роках

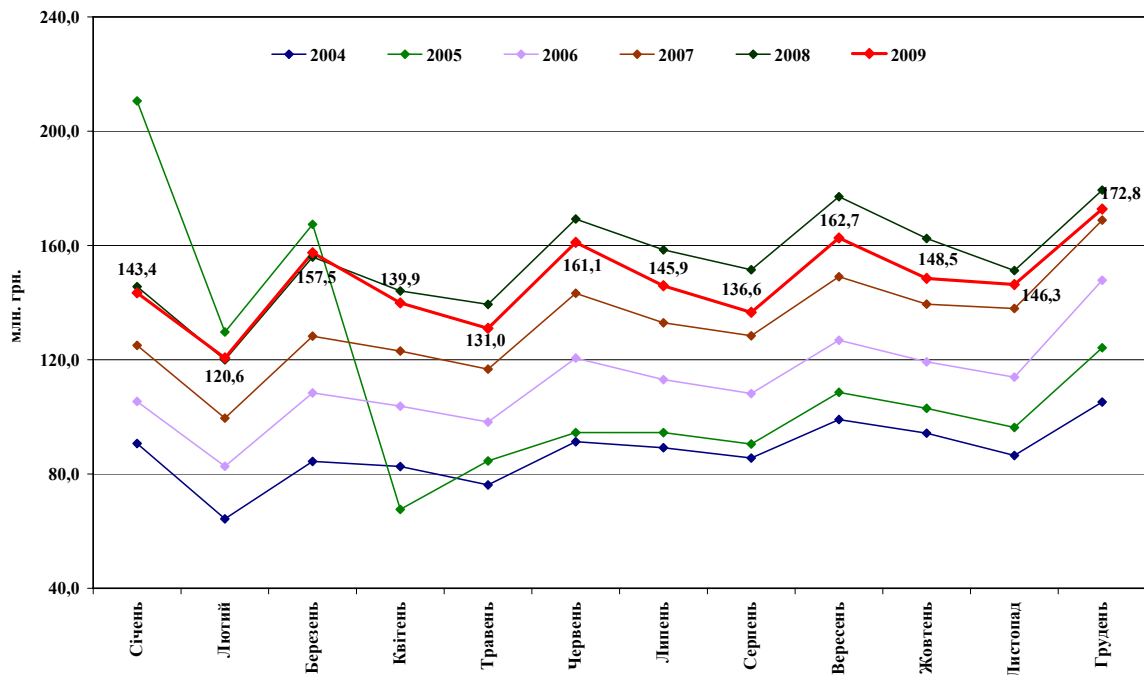
Графік 17

Динаміка щомісячних надходжень місцевих податків і зборів у 2004–2009 роках

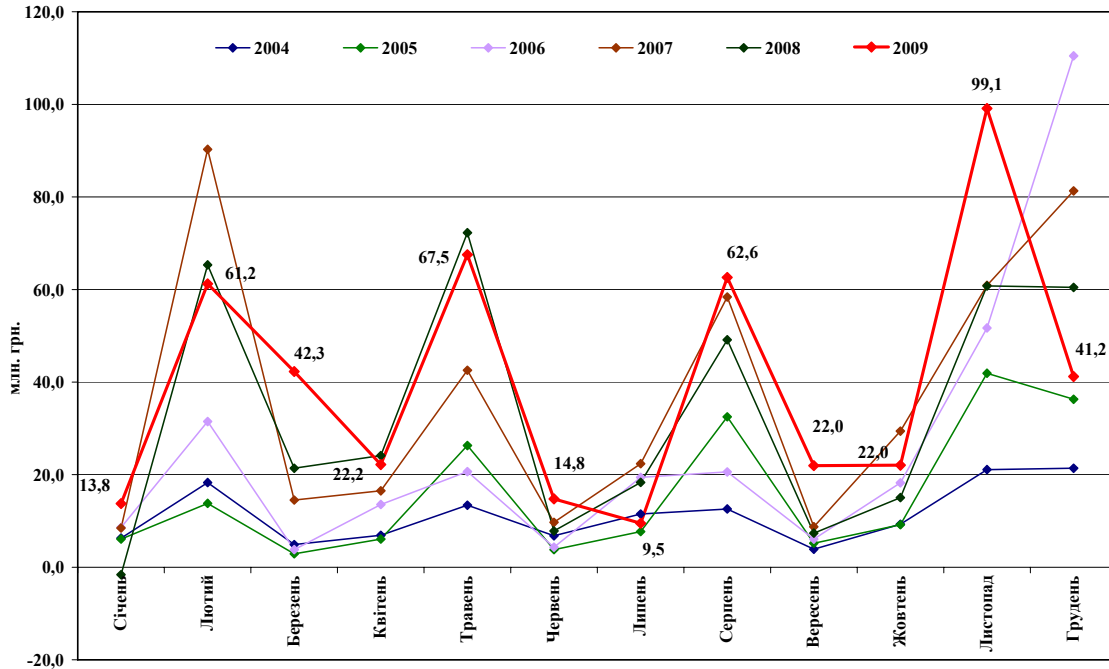
Графік 18

Динаміка щомісячних надходжень єдиного податку для суб'єктів малого підприємництва до місцевих бюджетів в 2004–2009 роках

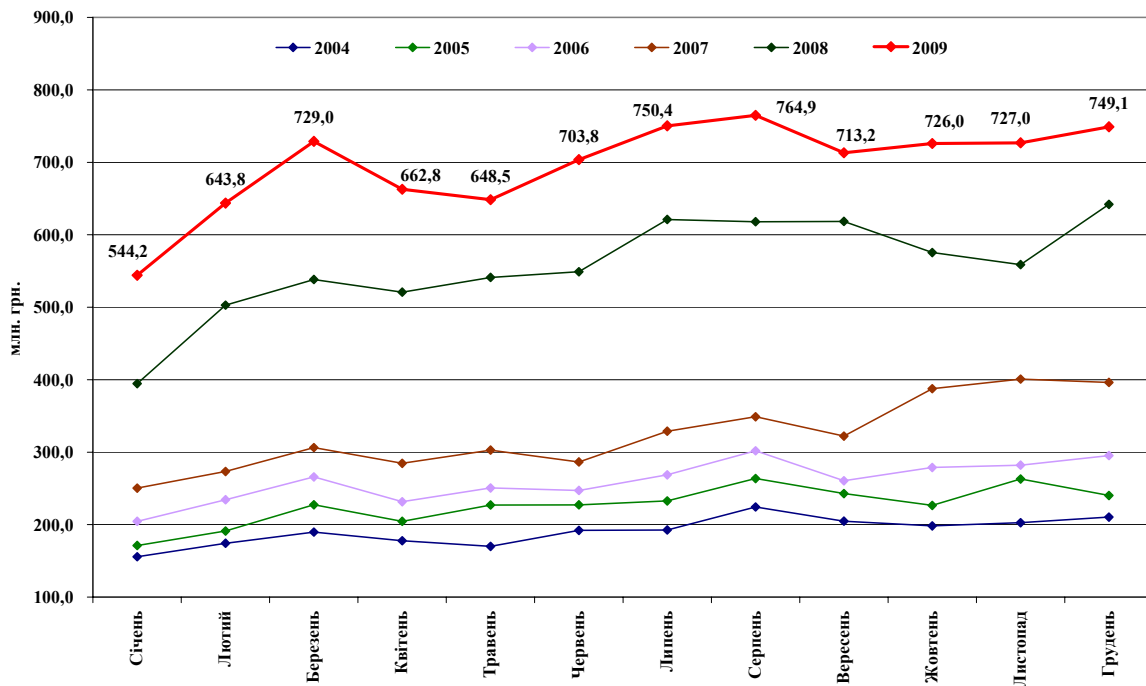
Графік 19

Динаміка щомісячних надходжень податку на прибуток підприємств комунальної форми власності до місцевих бюджетів в 2004–2009 роках

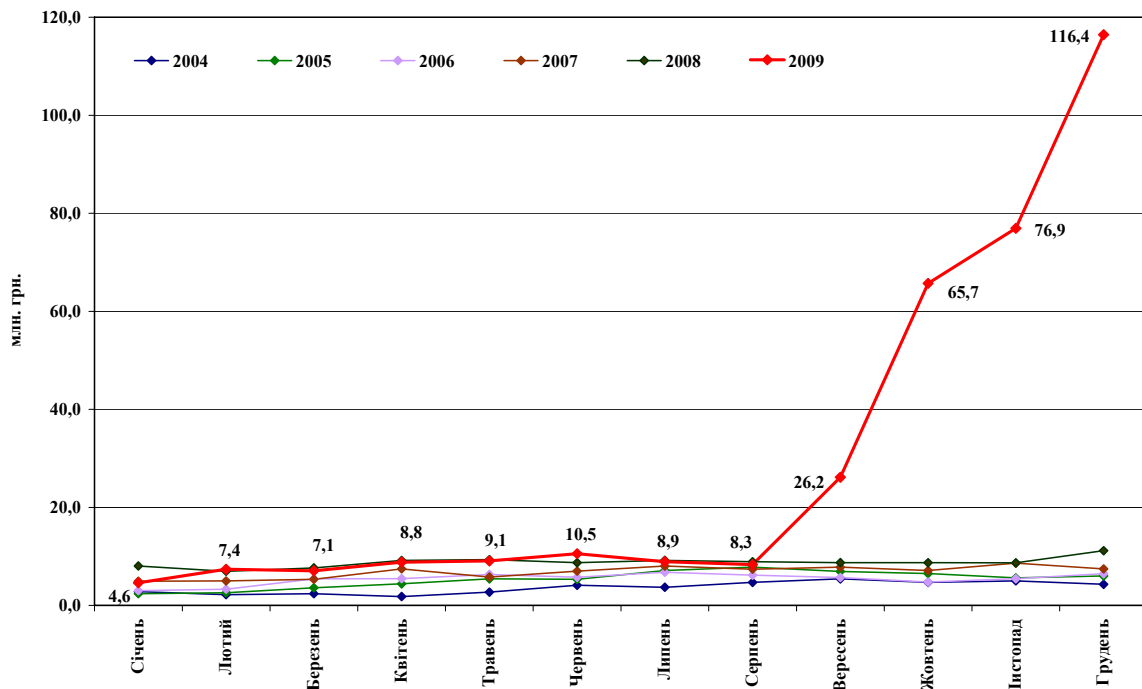
Графік 20

Динаміка щомісячних надходжень плати за землю до місцевих бюджетів в 2004–2009 роках

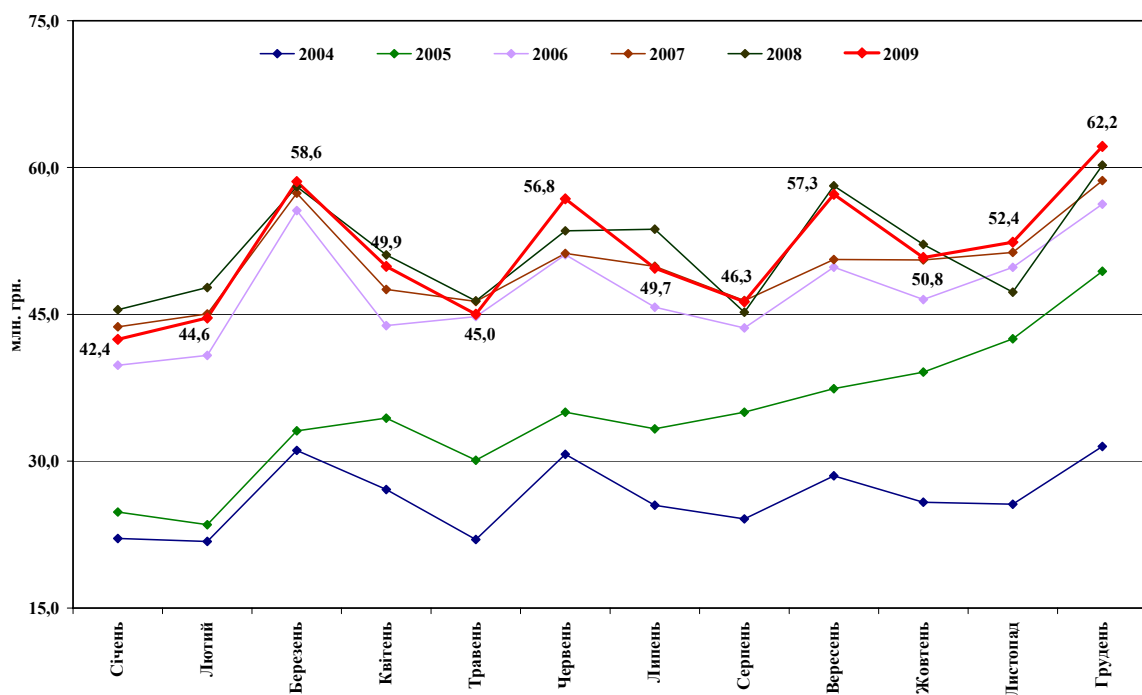
Графік 21

Динаміка щомісячних надходжень акцизного збору до місцевих бюджетів у 2004–2009 роках

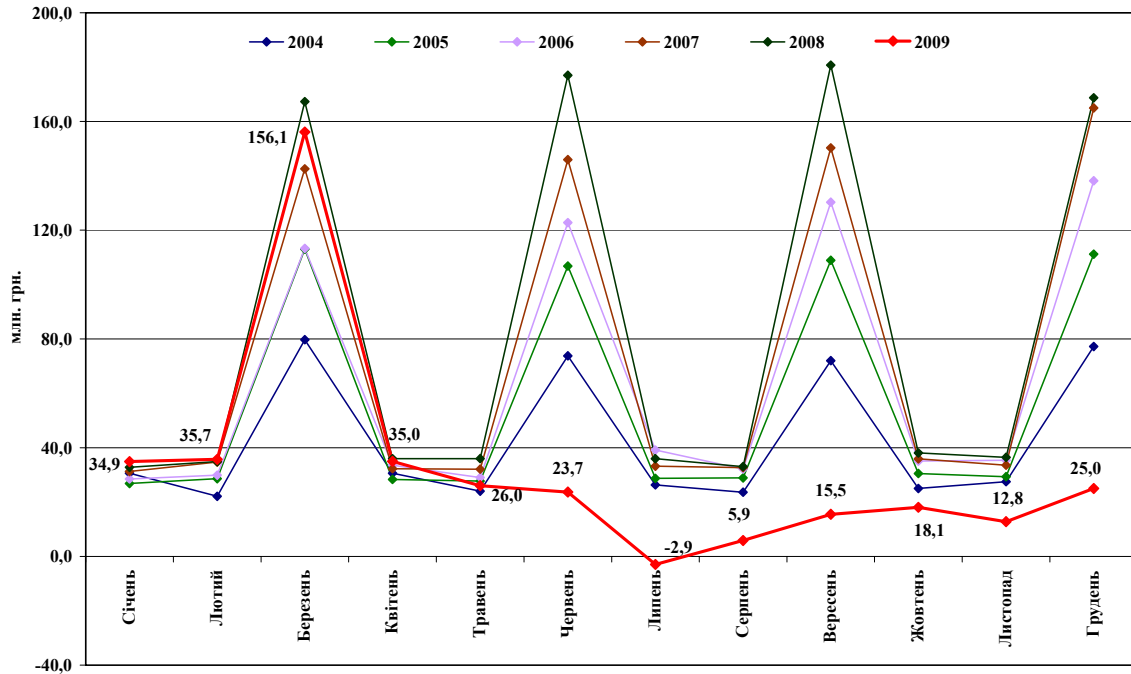
Графік 22

Динаміка щомісячних надходжень плати за ліцензії на певні види господарської діяльності до місцевих бюджетів в 2004–2009 роках

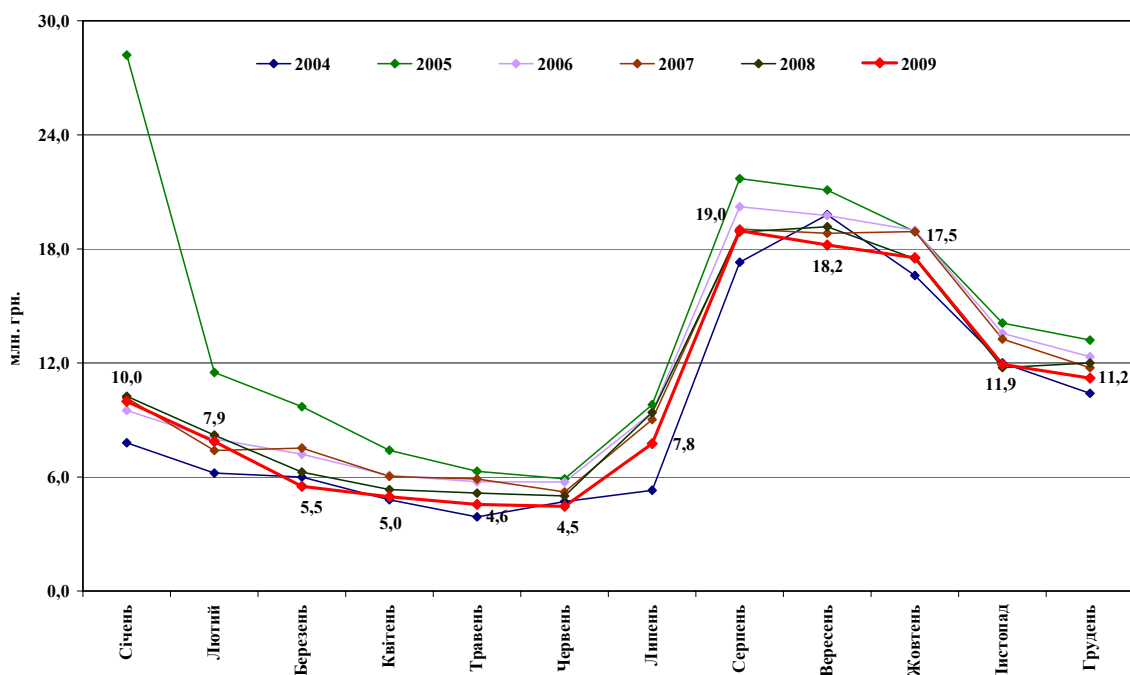
Графік 23

Динаміка щомісячних надходжень плати за торговий патент на деякі види підприємницької діяльності до місцевих бюджетів в 2004–2009 роках

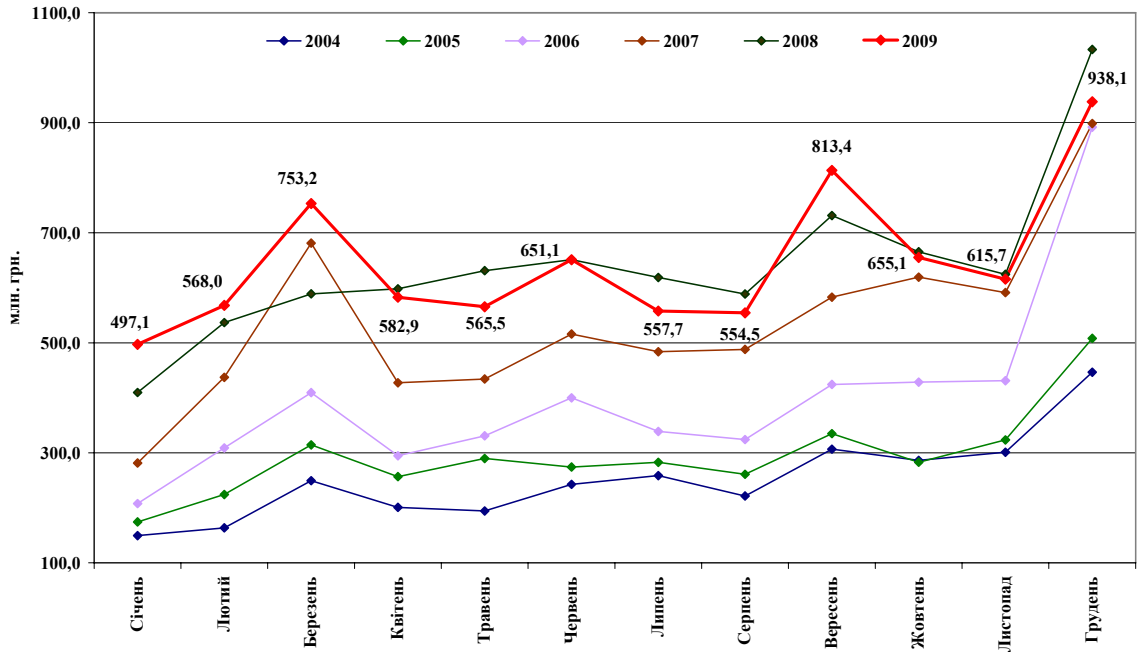
Графік 24

Динаміка щомісячних надходжень фіксованого сільськогосподарського податку до місцевих бюджетів в 2004–2009 роках

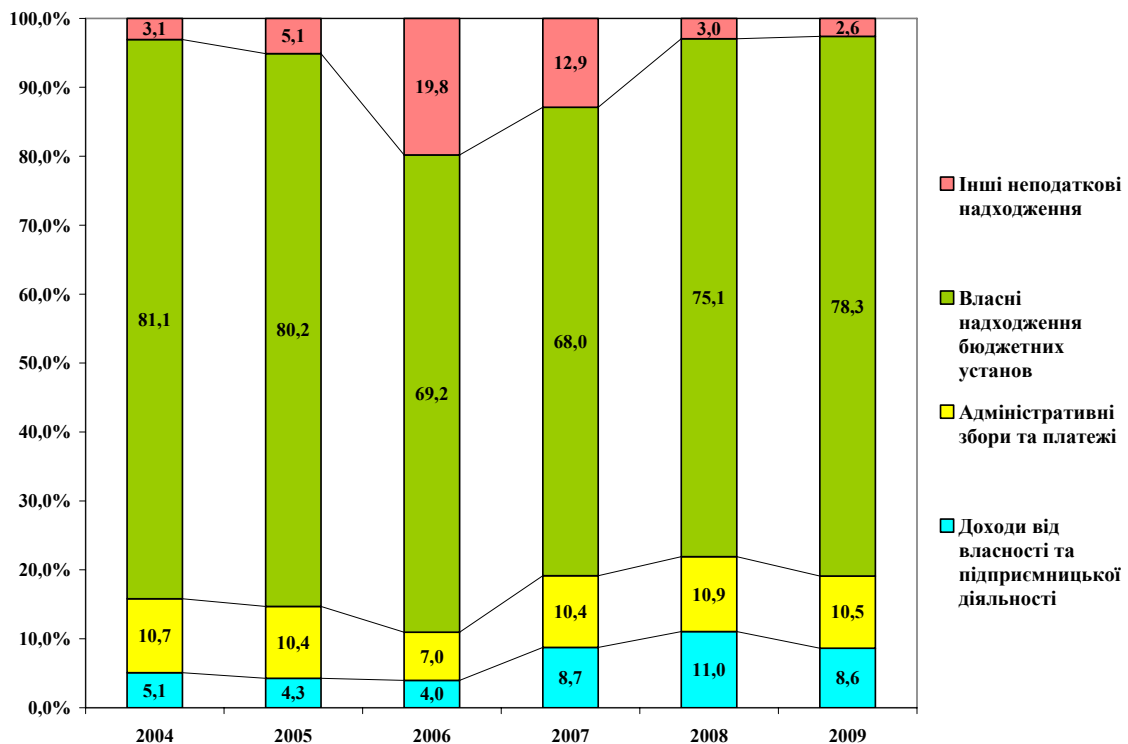
Графік 25

Динаміка щомісячних неподаткових надходжень до місцевих бюджетів у 2004–2009 роках

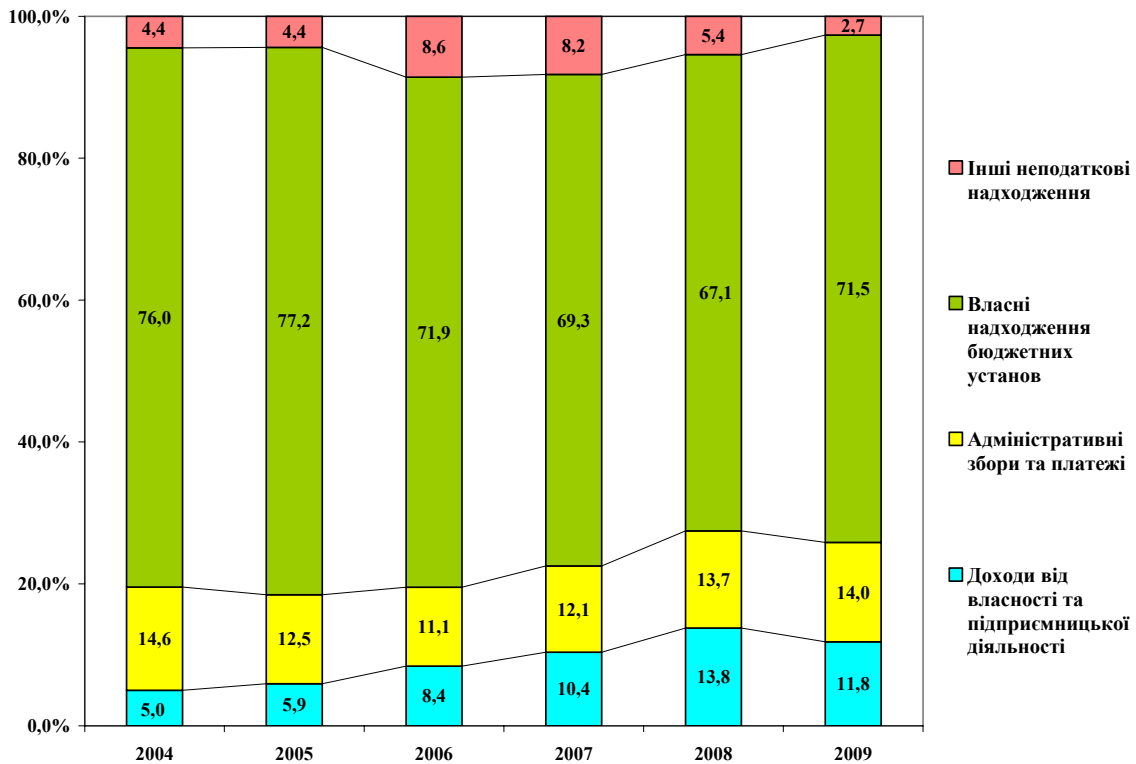
Діаграма 9

Динаміка структури неподаткових надходжень до місцевих бюджетів у грудні 2004–2009 років

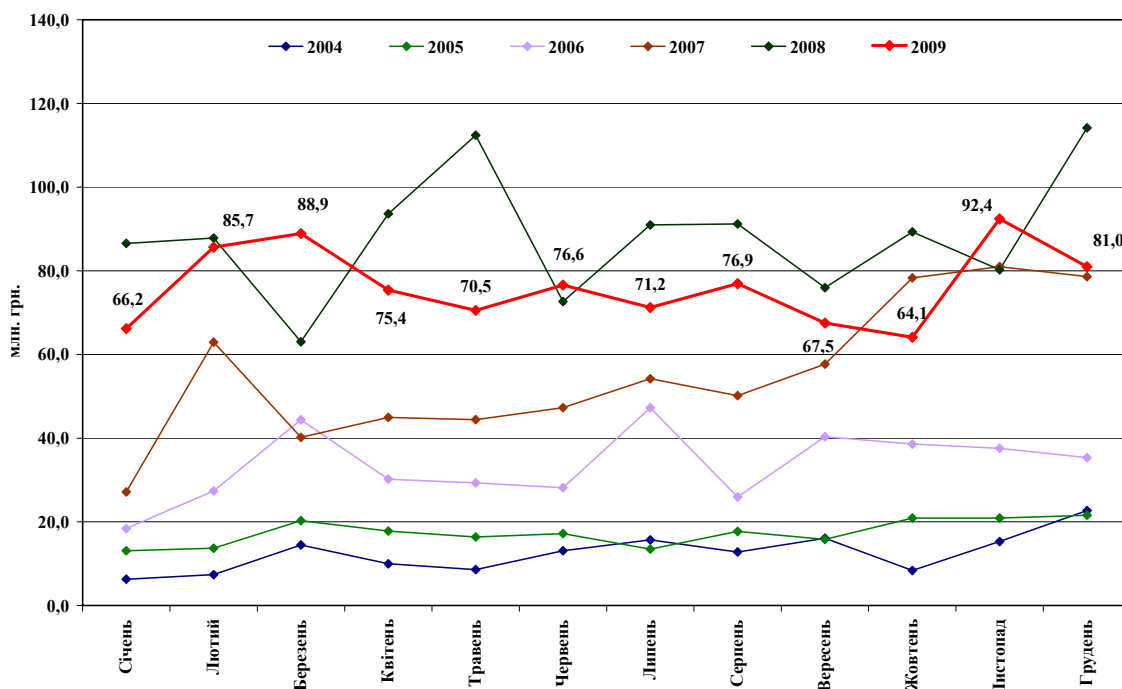
Діаграма 10

Динаміка структури неподаткових надходжень до місцевих бюджетів у січні – грудні 2004–2009 років

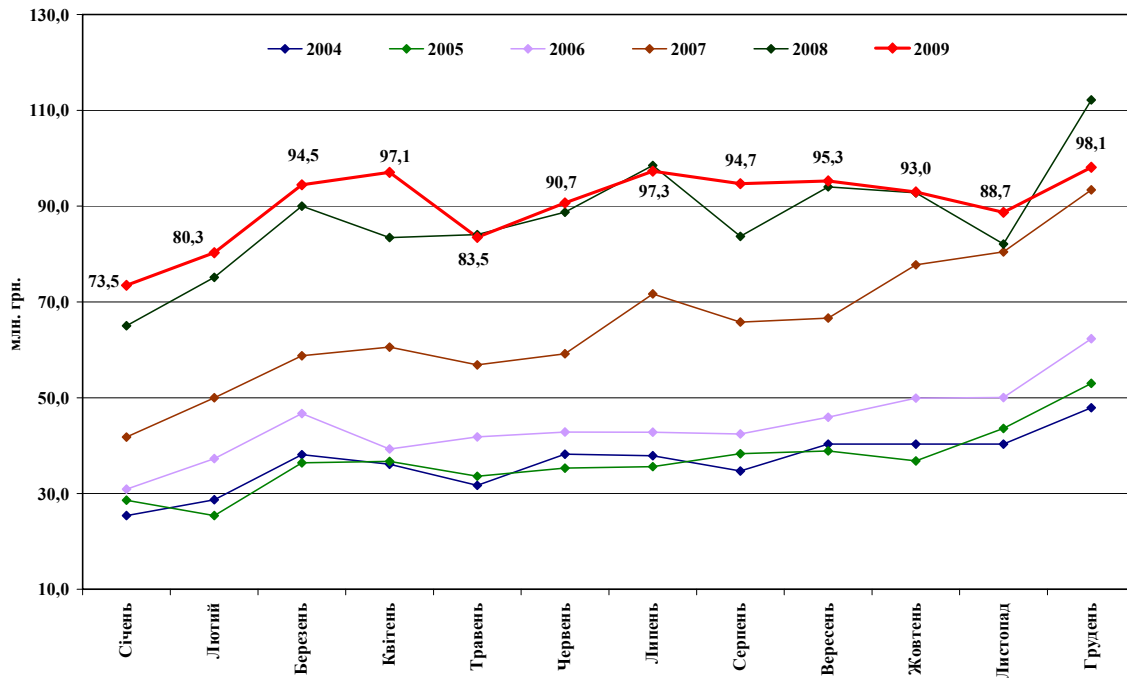
Графік 26

Динаміка щомісячних надходжень доходів від власності та підприємницької діяльності до місцевих бюджетів у 2004–2009 роках

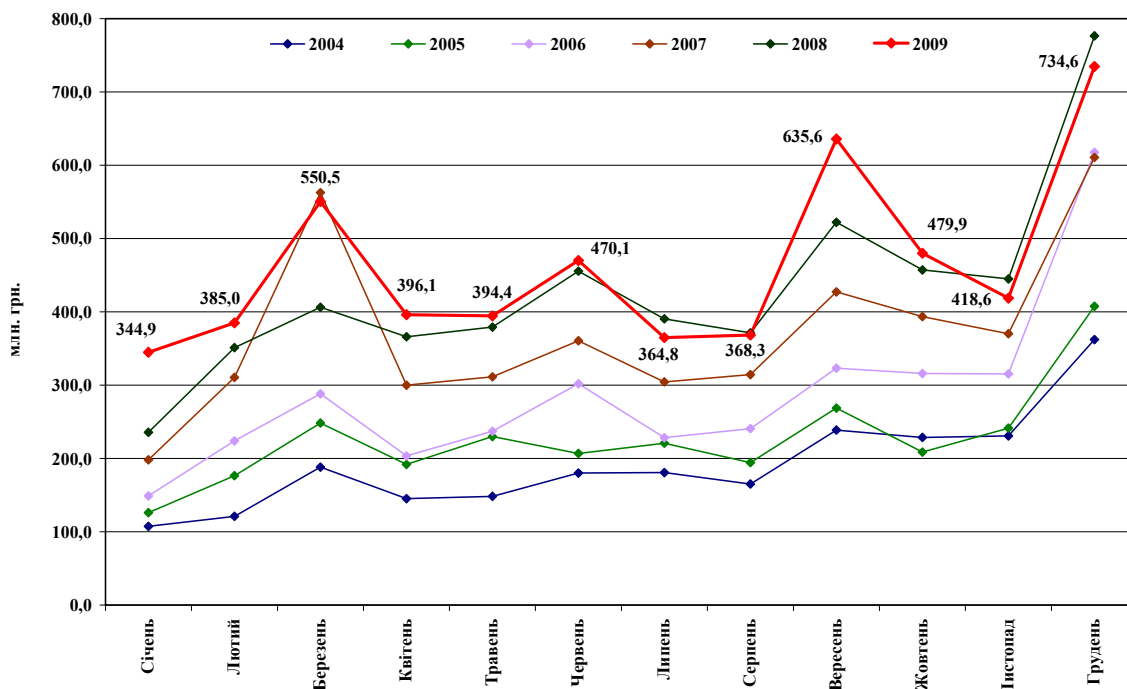
Графік 27

Динаміка щомісячних надходжень адміністративних зборів та платежів до місцевих бюджетів у 2004–2009 роках

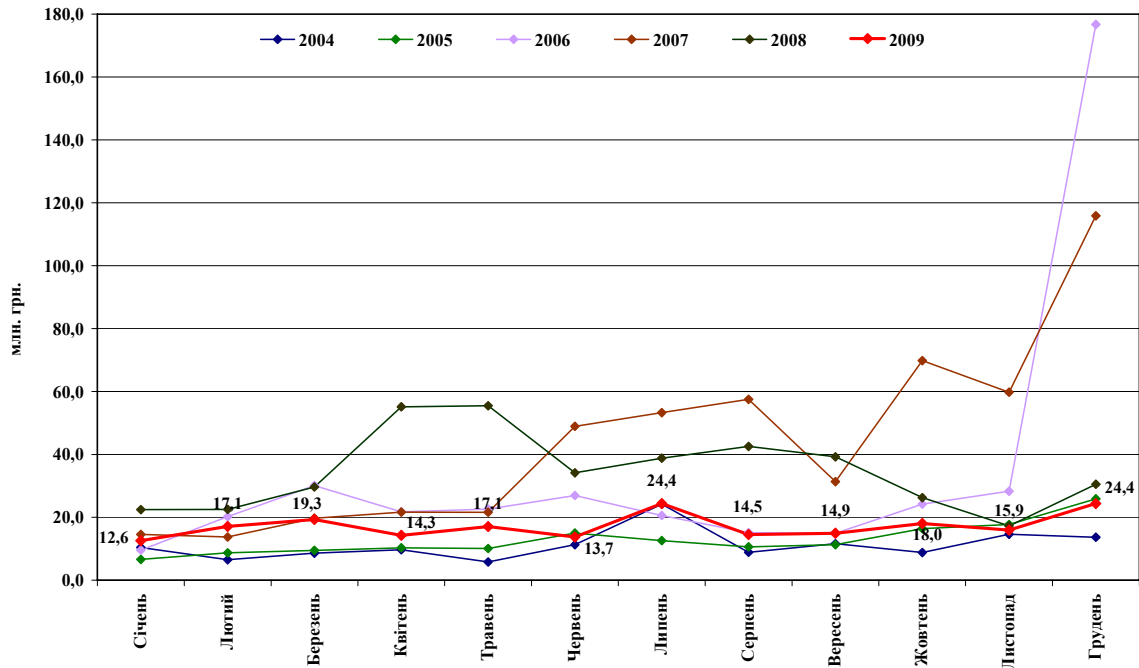
Графік 28

Динаміка щомісячних власних надходжень бюджетних установ у 2004–2009 роках

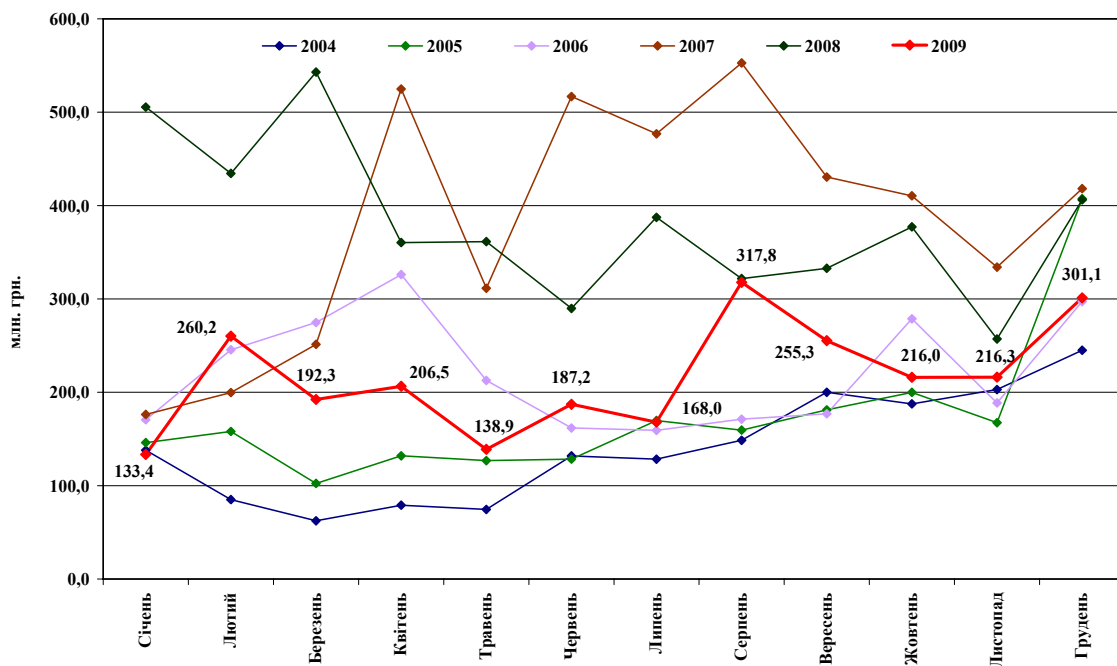
Графік 29

Динаміка щомісячних інших неподаткових надходжень до місцевих бюджетів у 2004–2009 роках

Графік 30

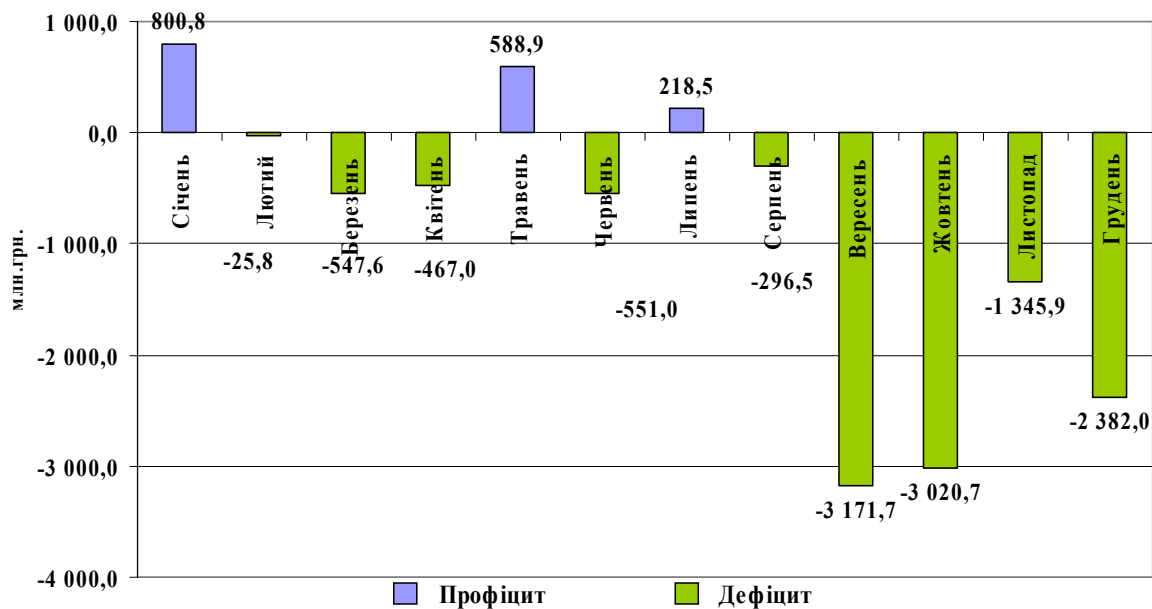
Динаміка щомісячних надходжень доходів від операцій з капіталом до місцевих бюджетів у 2004–2009 роках

Дефіцит державного бюджету

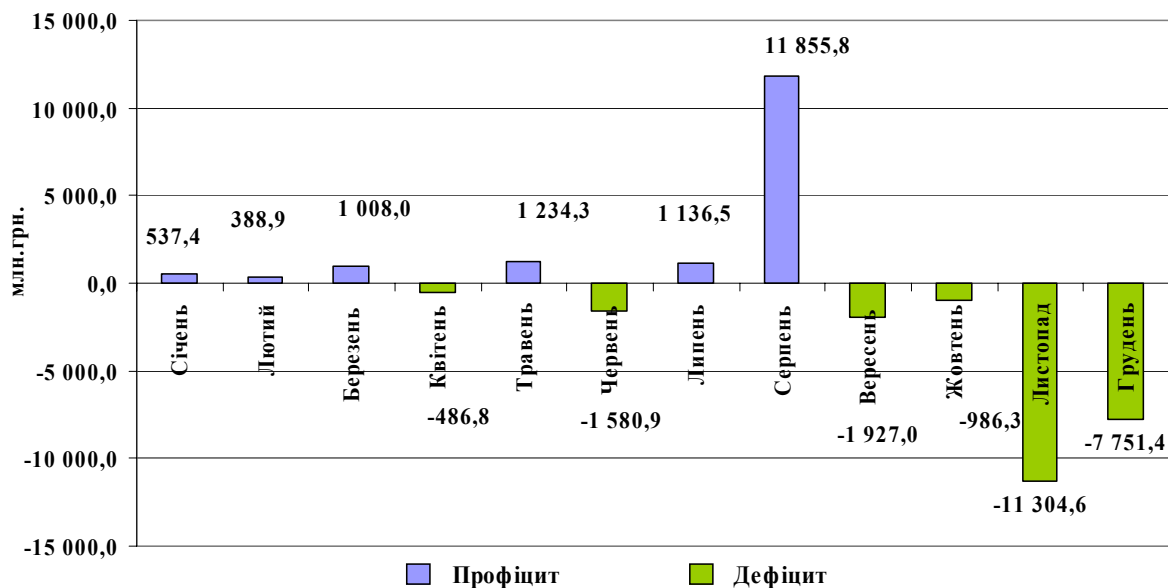
Діаграма 11

Щомісячна динаміка дефіциту / профіциту державного бюджету за 2004 рік

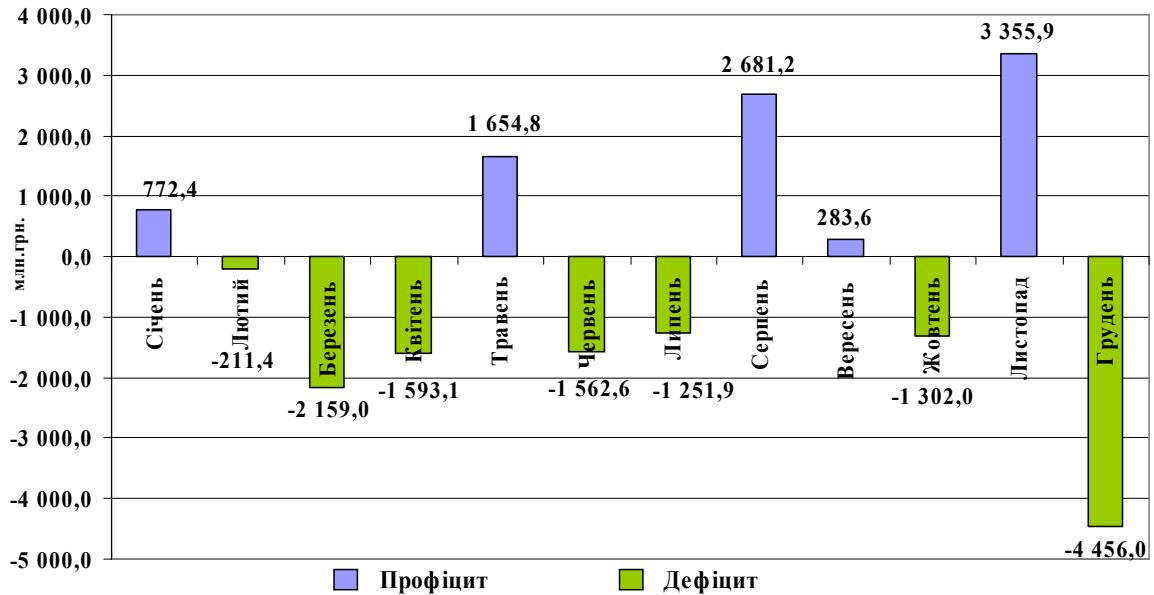
Діаграма 12

Щомісячна динаміка дефіциту / профіциту державного бюджету за 2005 рік

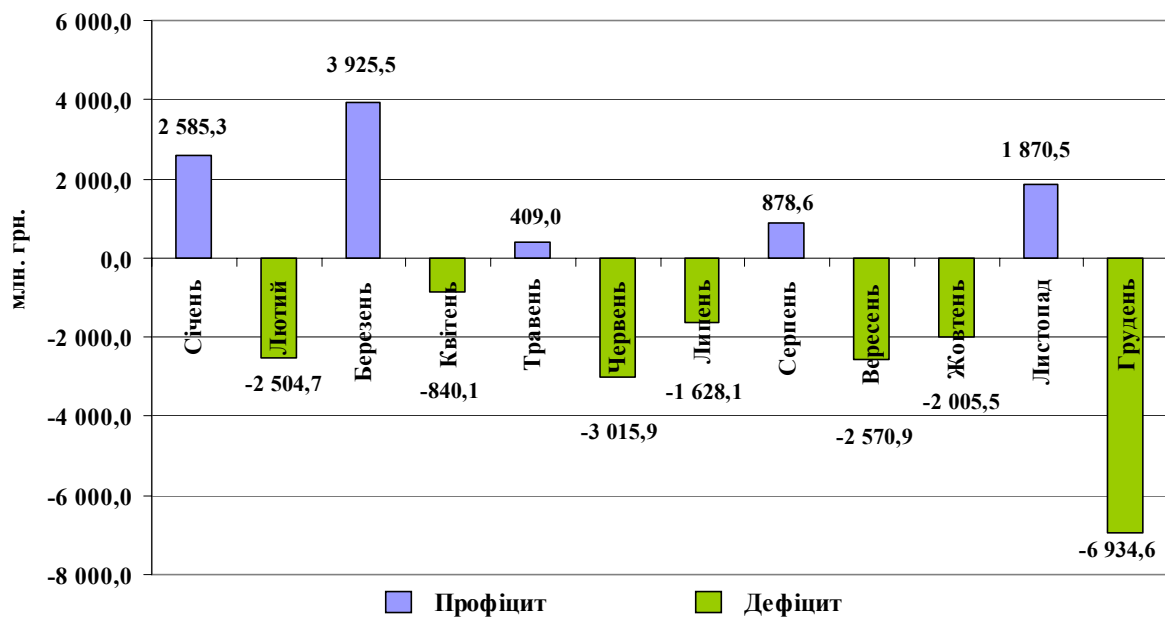
Діаграма 13

**Щомісячна динаміка дефіциту / профіциту
державного бюджету за 2006 рік**

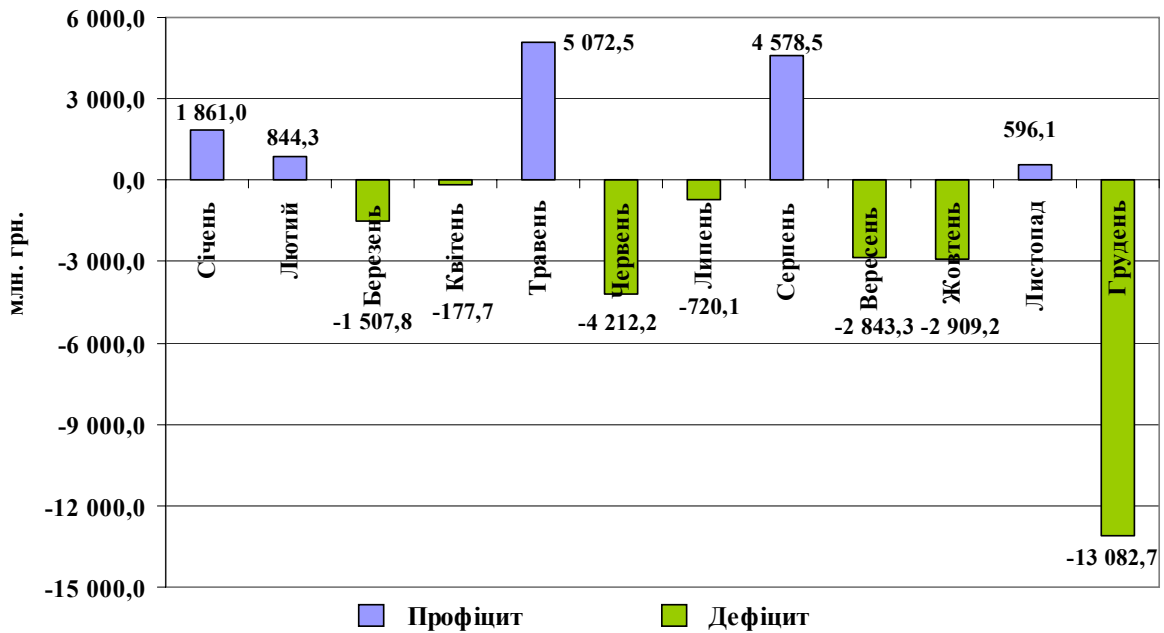
Діаграма 14

**Щомісячна динаміка дефіциту / профіциту
державного бюджету за 2007 рік**

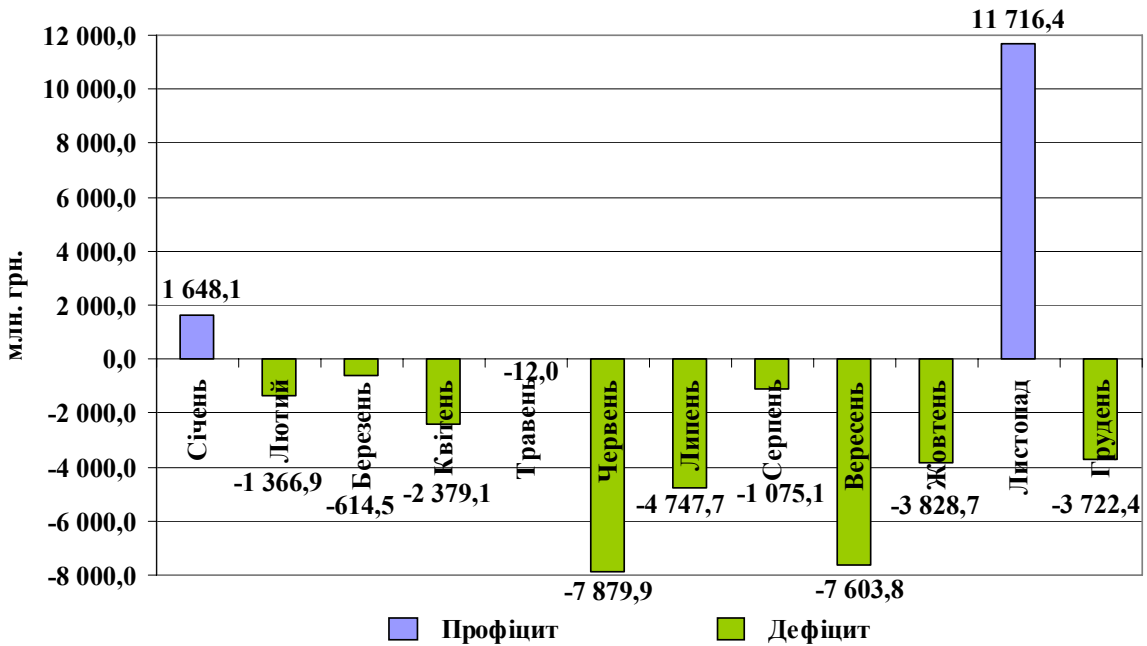
Діаграма 15

Щомісячна динаміка дефіциту / профіциту державного бюджету за 2008 рік

Діаграма 16

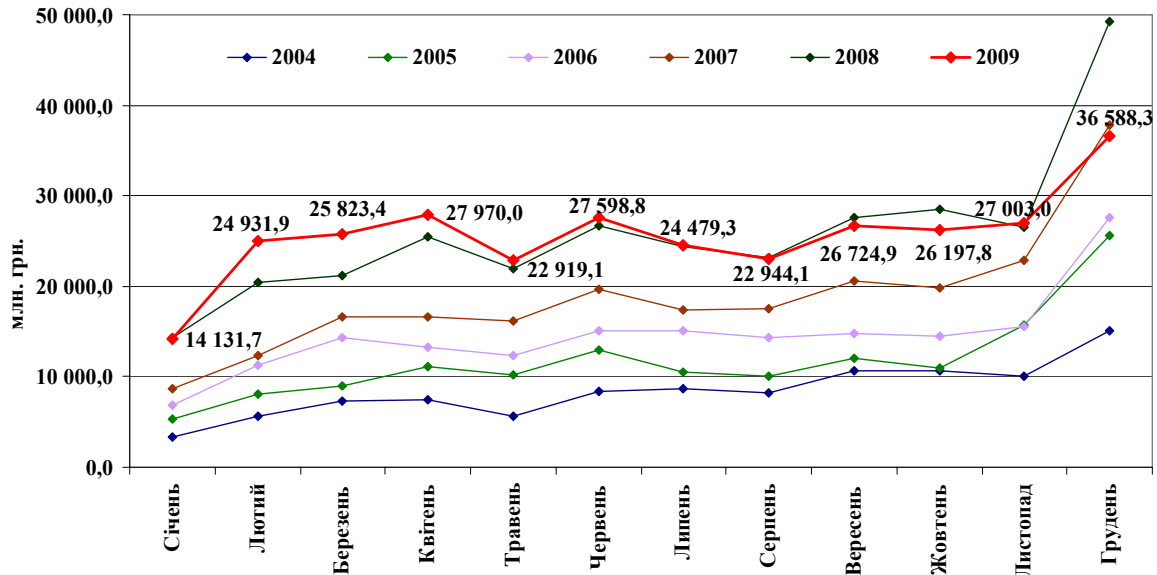
Щомісячна динаміка дефіциту / профіциту державного бюджету за 2009 рік

Видатки зведеного бюджету

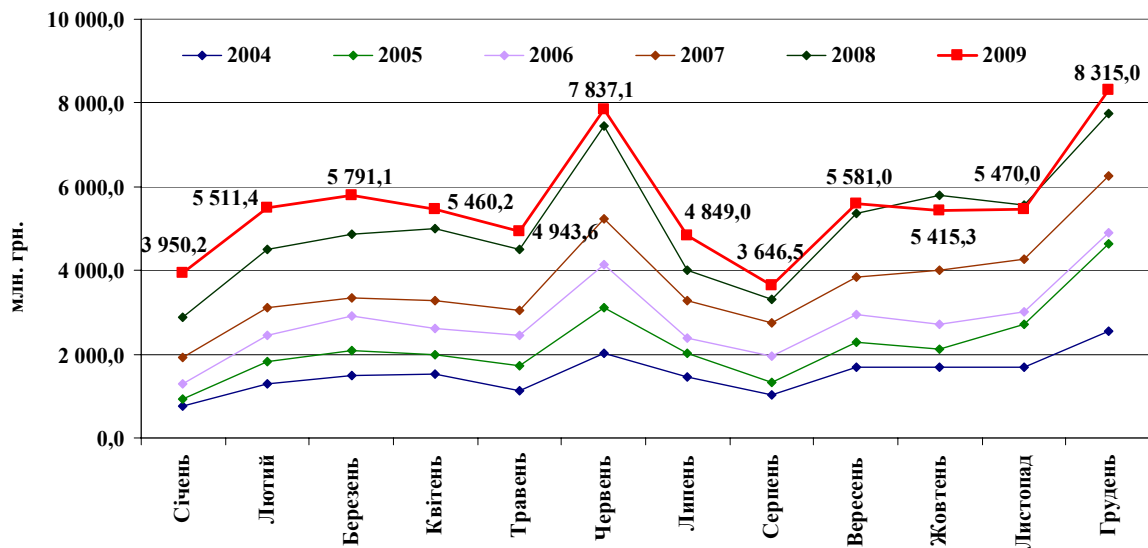
Графік 31

Динаміка щомісячних загальних видатків зведеного бюджету за 2004–2009 роки

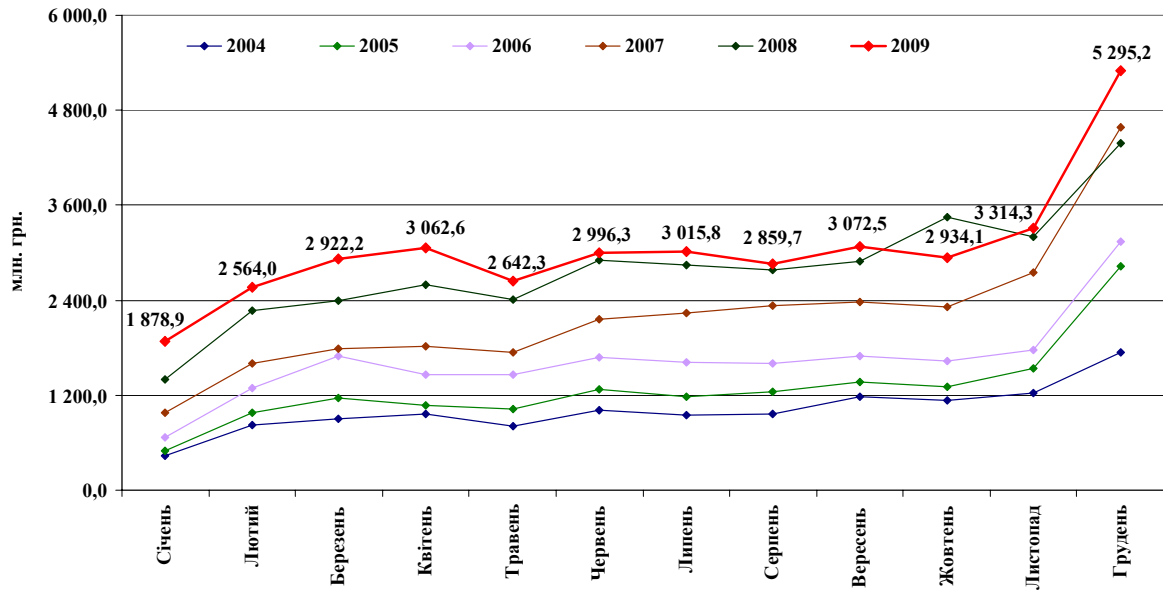
Графік 32

Динаміка щомісячних видатків зведеного бюджету на освіту за 2004–2009 роки

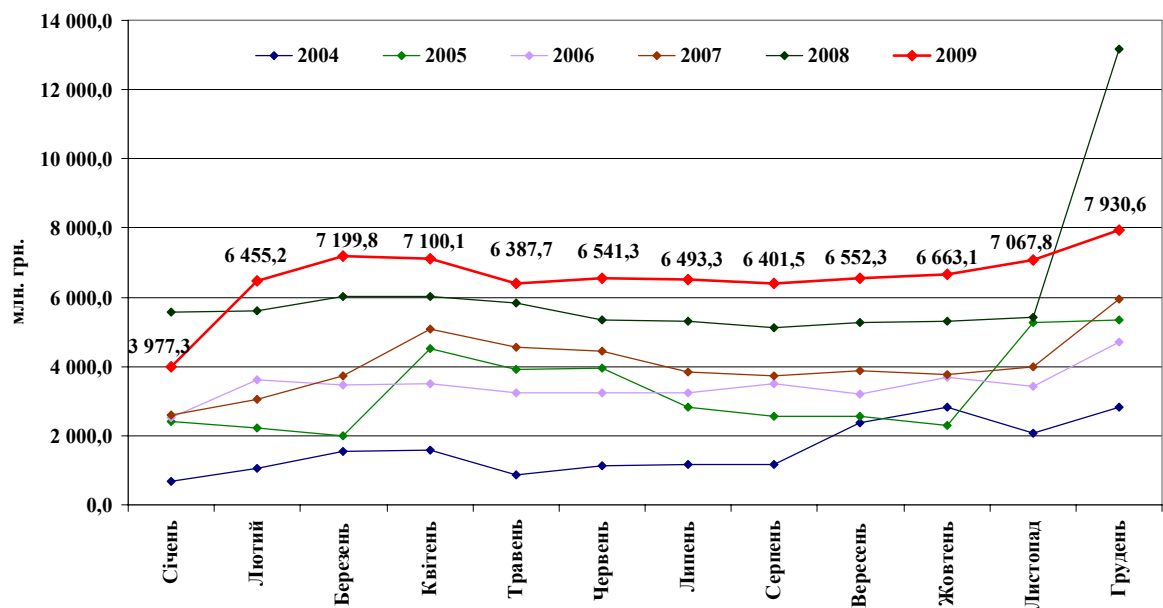
Графік 33

Динаміка щомісячних видатків зведеного бюджету на охорону здоров'я за 2004–2009 роки

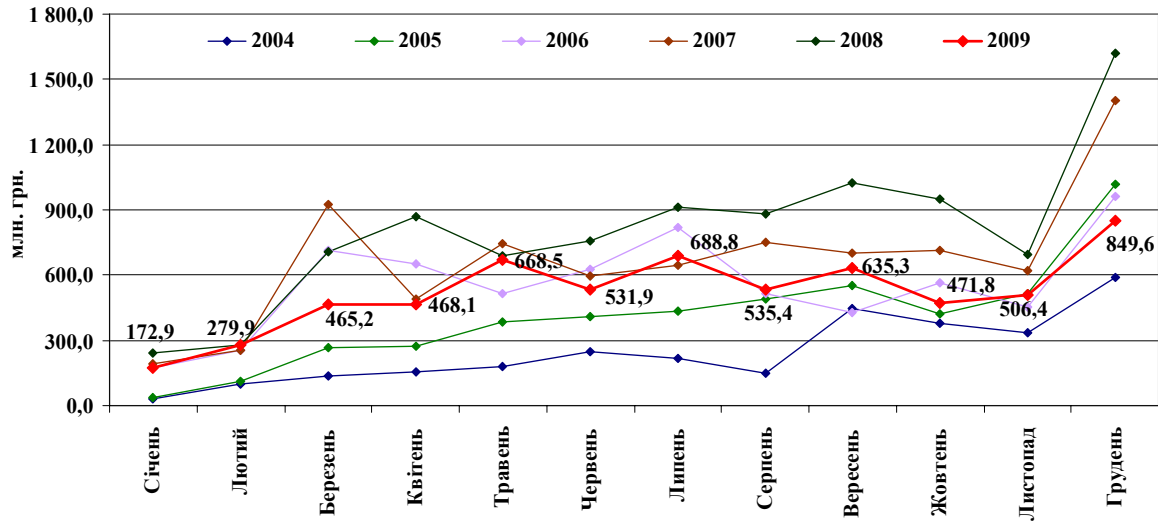

Графік 34

Динаміка щомісячних видатків зведеного бюджету на соціальний захист та соціальне забезпечення за 2004–2009 роки

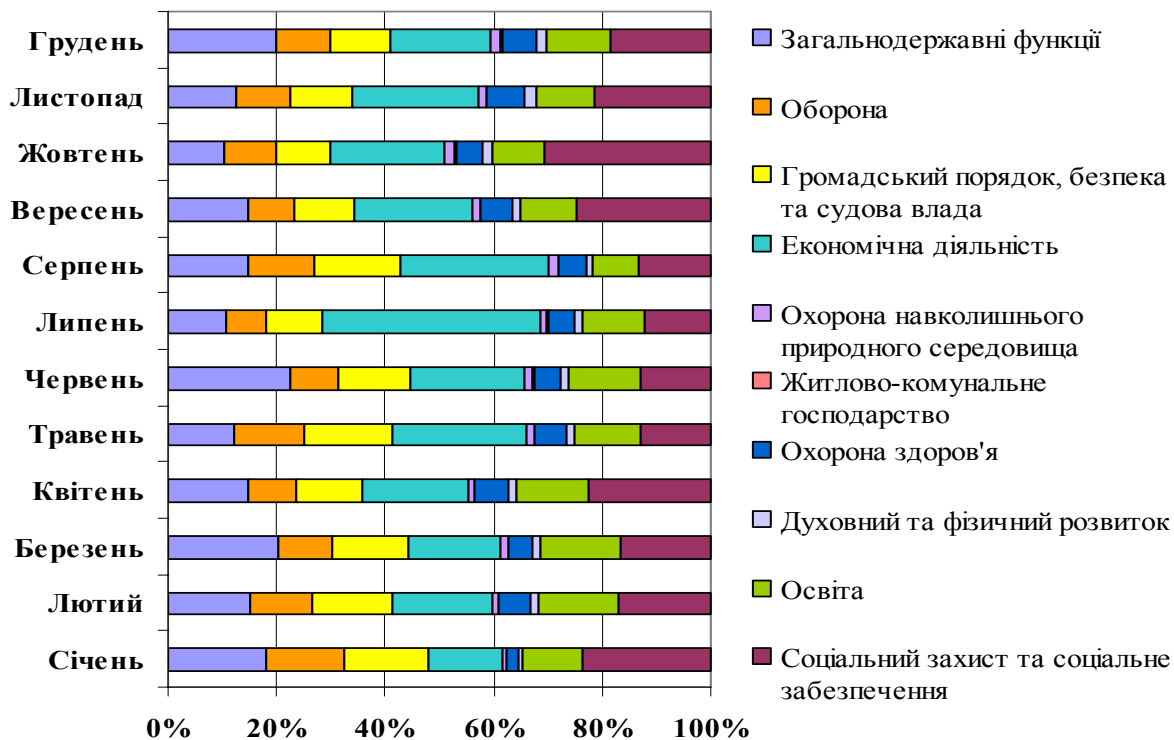
Динаміка щомісячних витратків зведеного бюджету на сільське господарство, лісове господарство та мисливство, рибне господарство за 2004–2009 роки

Видатки державного бюджету

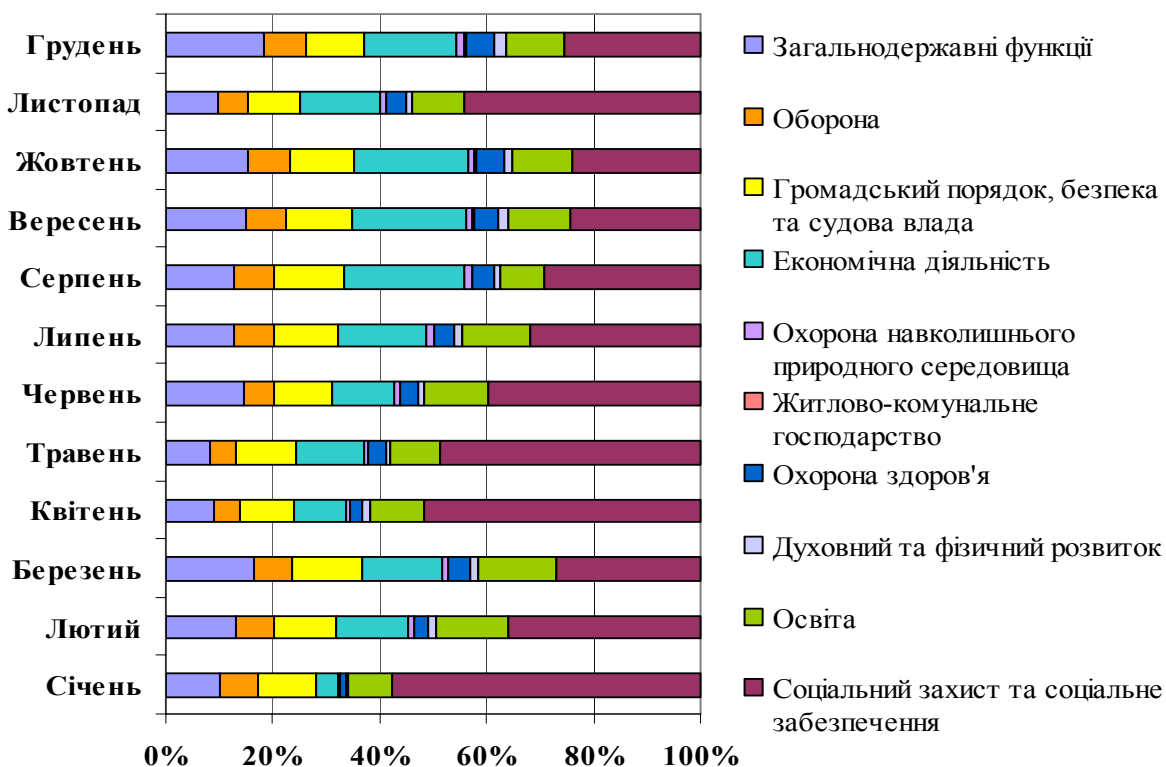
Діаграма 17

Структура фактичних видатків державного бюджету у розрізі функціональної класифікації за 2004 рік

Діаграма 18

Структура фактичних видатків державного бюджету у розрізі функціональної класифікації за 2005 рік

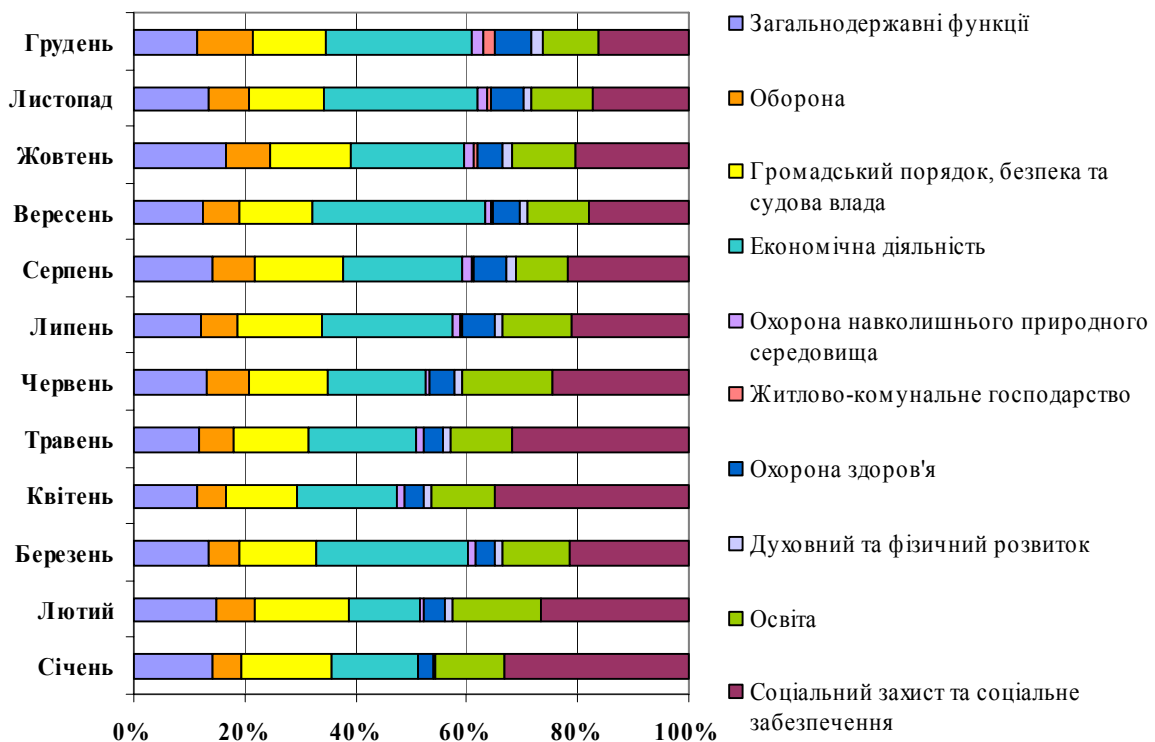
Діаграма 19

Структура фактичних видатків державного бюджету у розрізі функціональної класифікації за 2006 рік

Діаграма 20

Структура фактичних видатків державного бюджету у розрізі функціональної класифікації за 2007 рік

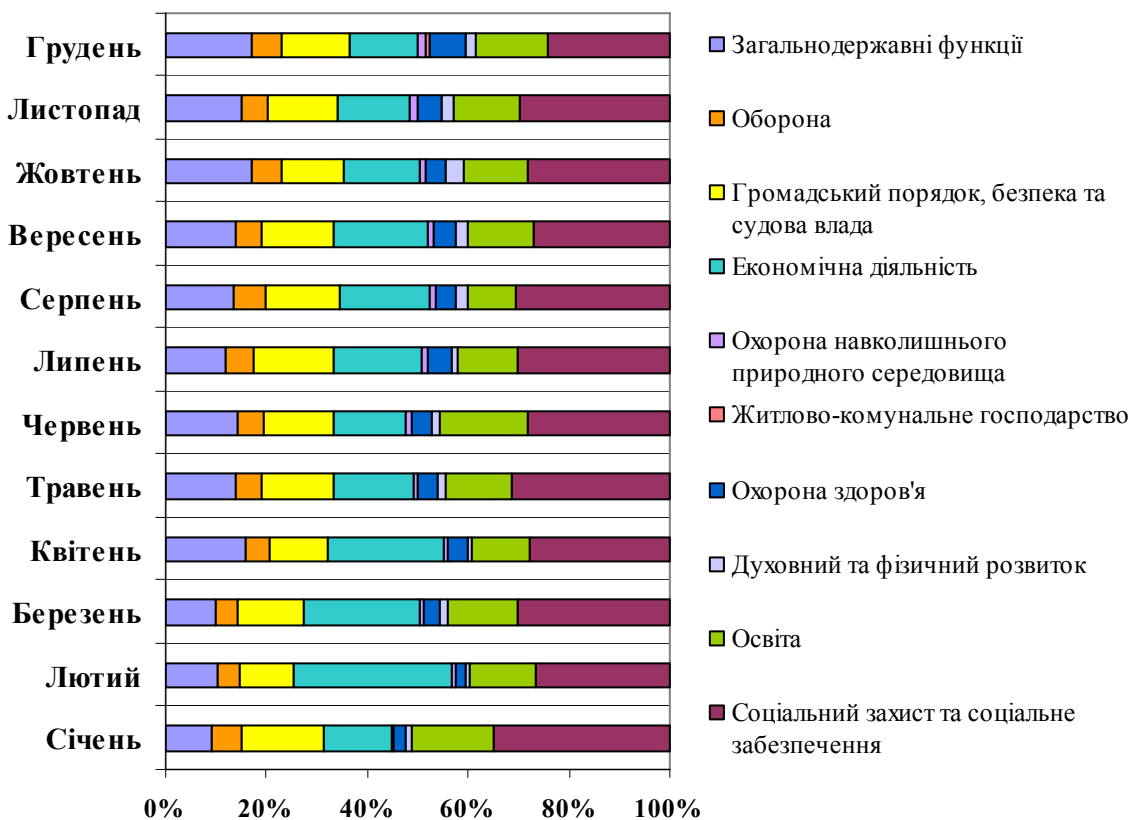
Діаграма 21

Структура фактичних видатків державного бюджету у розрізі функціональної класифікації за 2008 рік

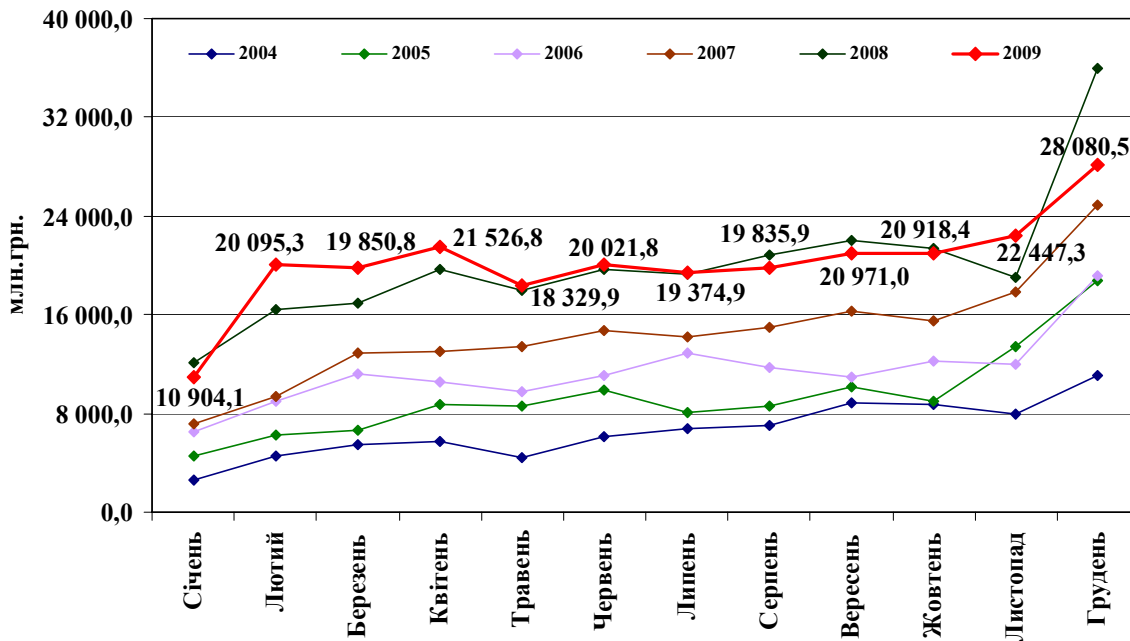

Діаграма 22

Структура фактичних видатків державного бюджету у розрізі функціональної класифікації за 2009 рік

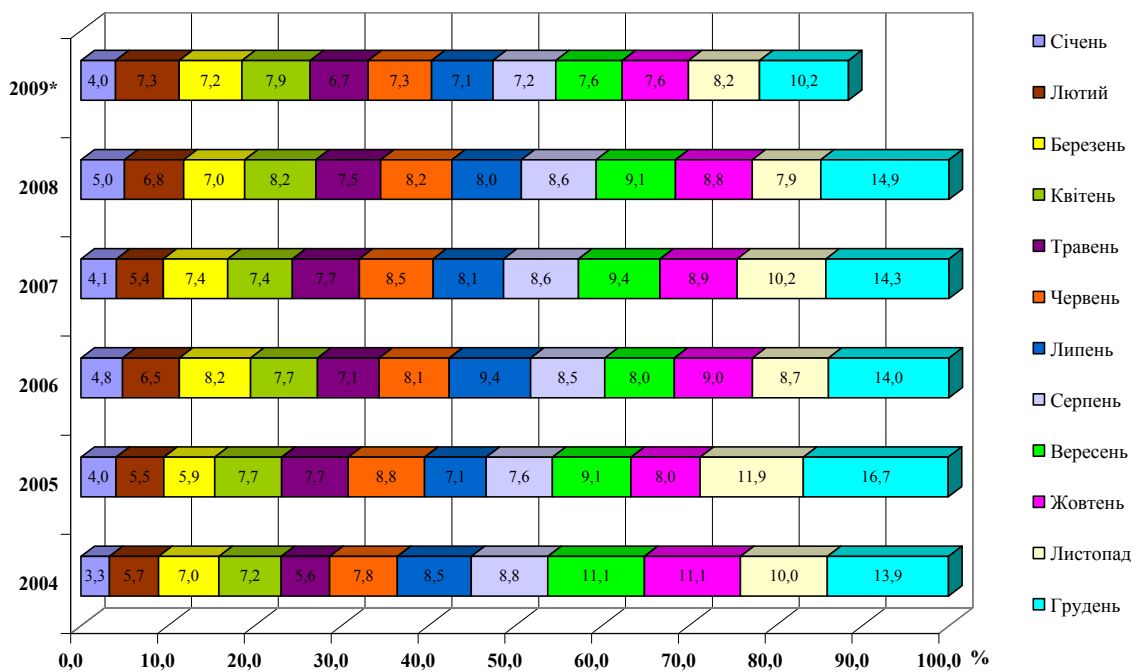

Динаміка видатків державного бюджету за 2004–2009 роки (з міжбюджетними трансфертами)

Діаграма 23

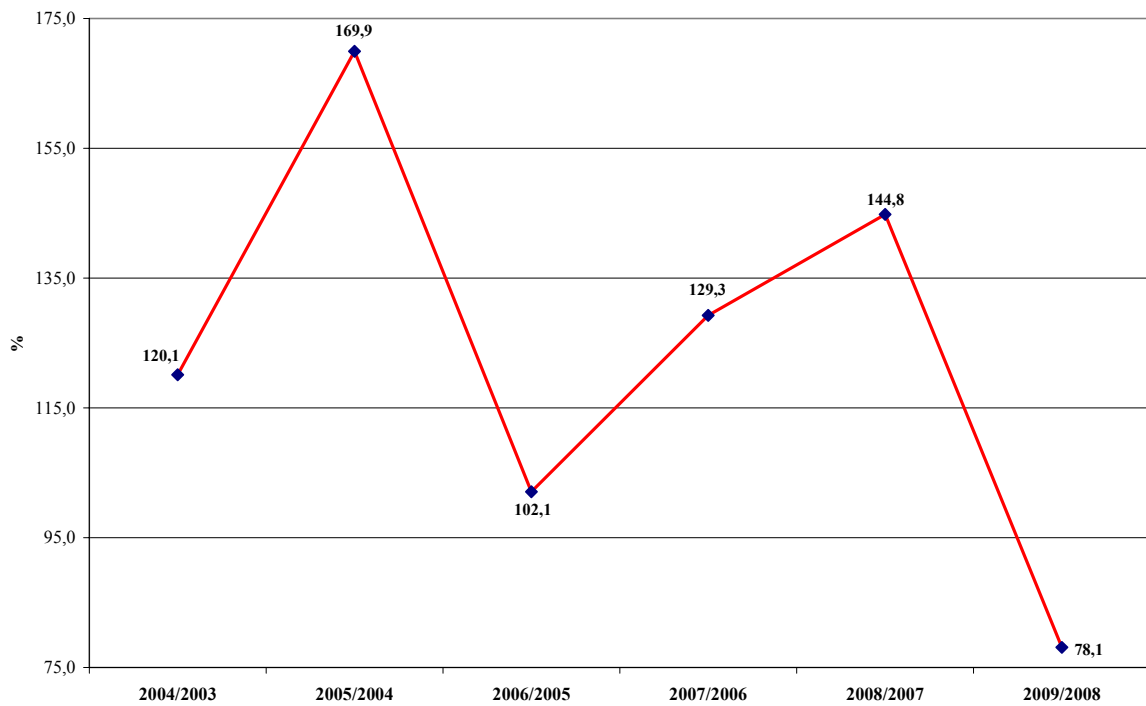
Динаміка часток щомісячних загальних видатків державного бюджету у річному обсязі за 2004–2009 роки

* Частка видатків визначена щодо планового показника, передбаченого на рік

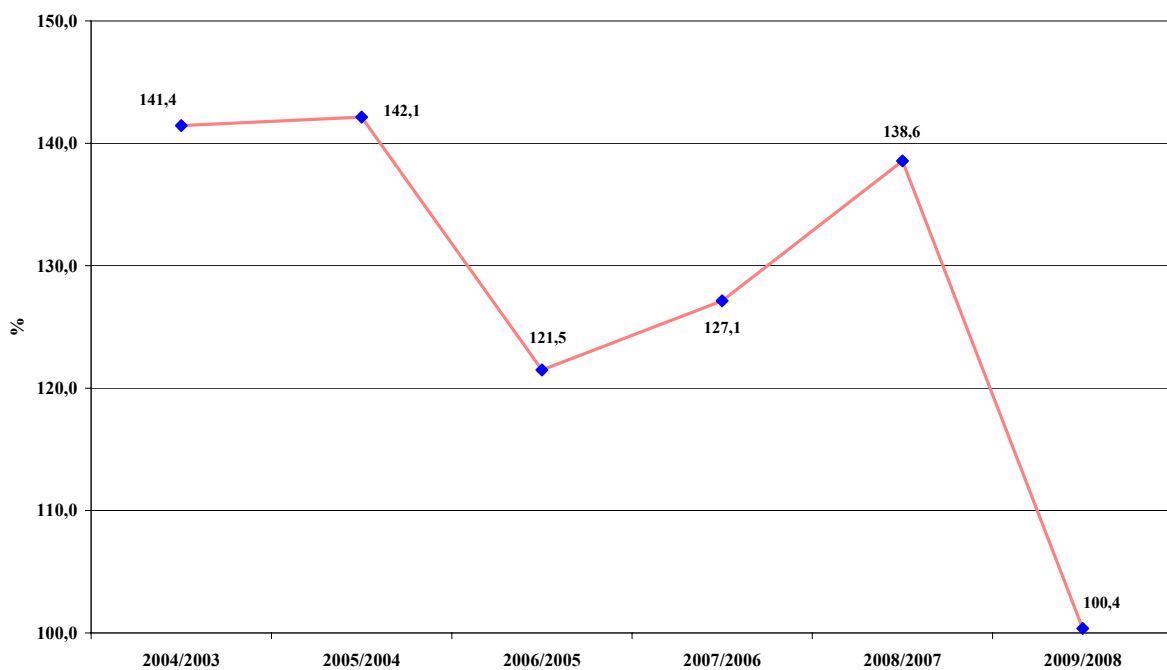
Графік 37

Динаміка темпів зростання видатків державного бюджету за грудень 2004–2009 років

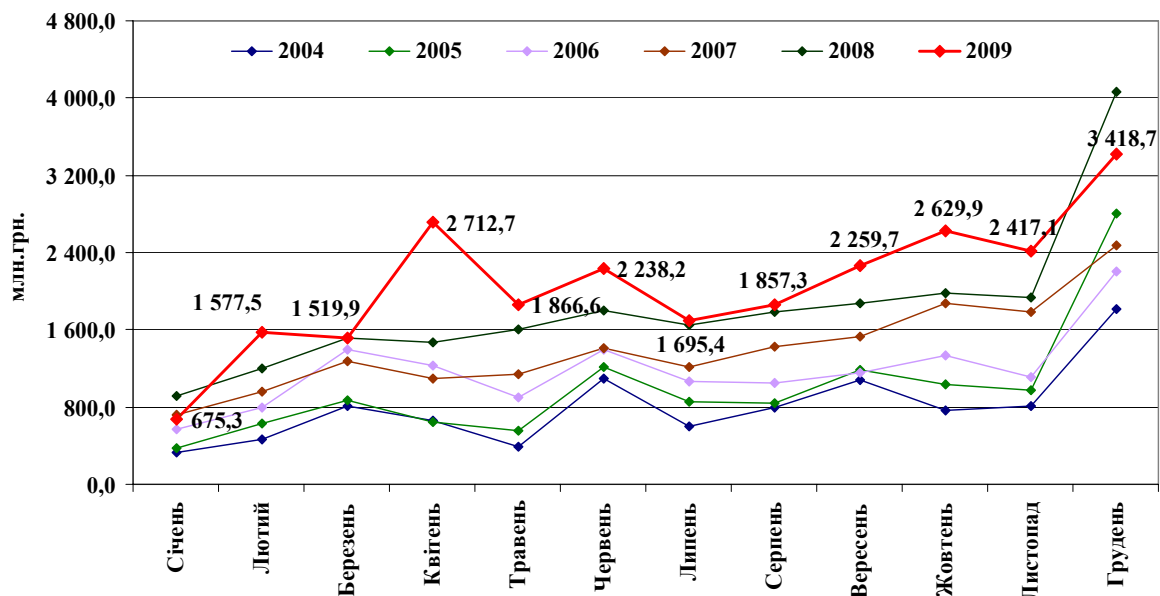
Графік 38

Динаміка темпів зростання видатків державного бюджету за січень – грудень 2004–2009 років

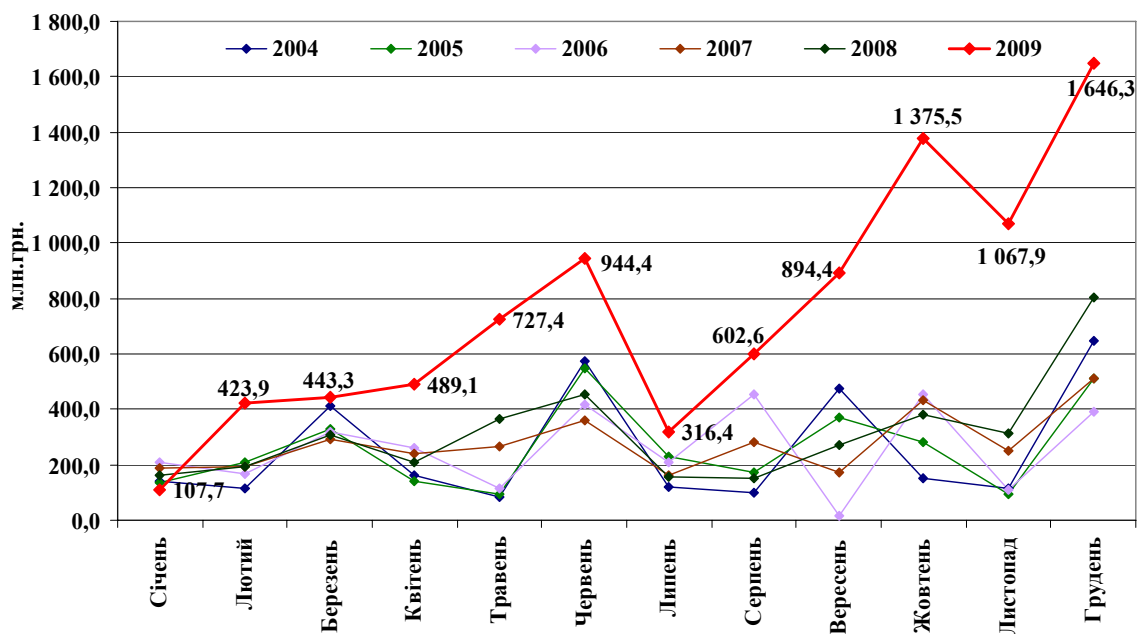
Графік 39

Динаміка щомісячних видатків державного бюджету на загальнодержавні функції за 2004–2009 роки

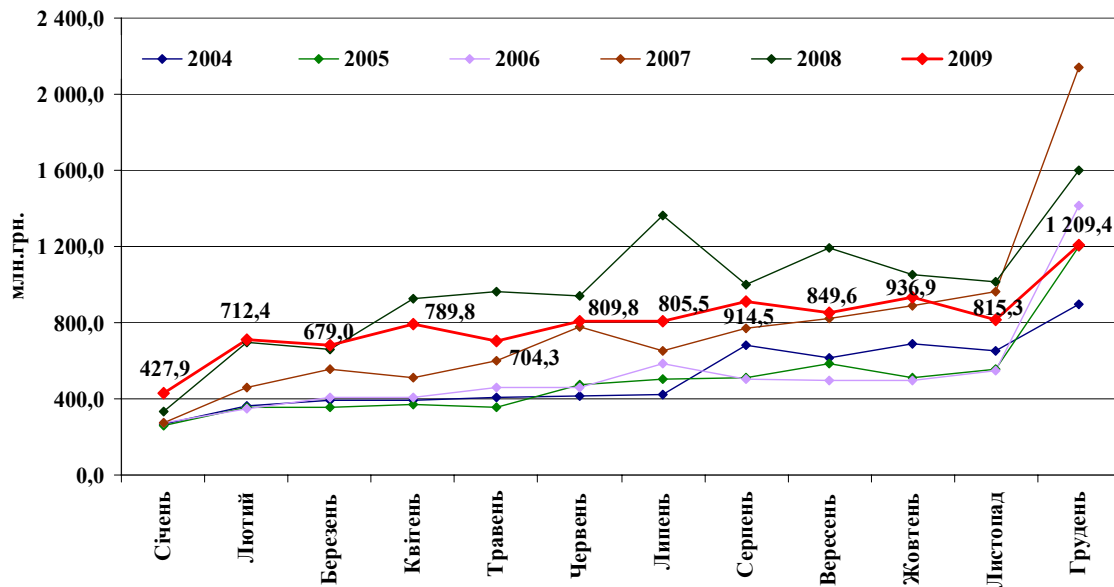
Графік 40

Динаміка щомісячних видатків державного бюджету на обслуговування державного боргу за 2004–2009 роки

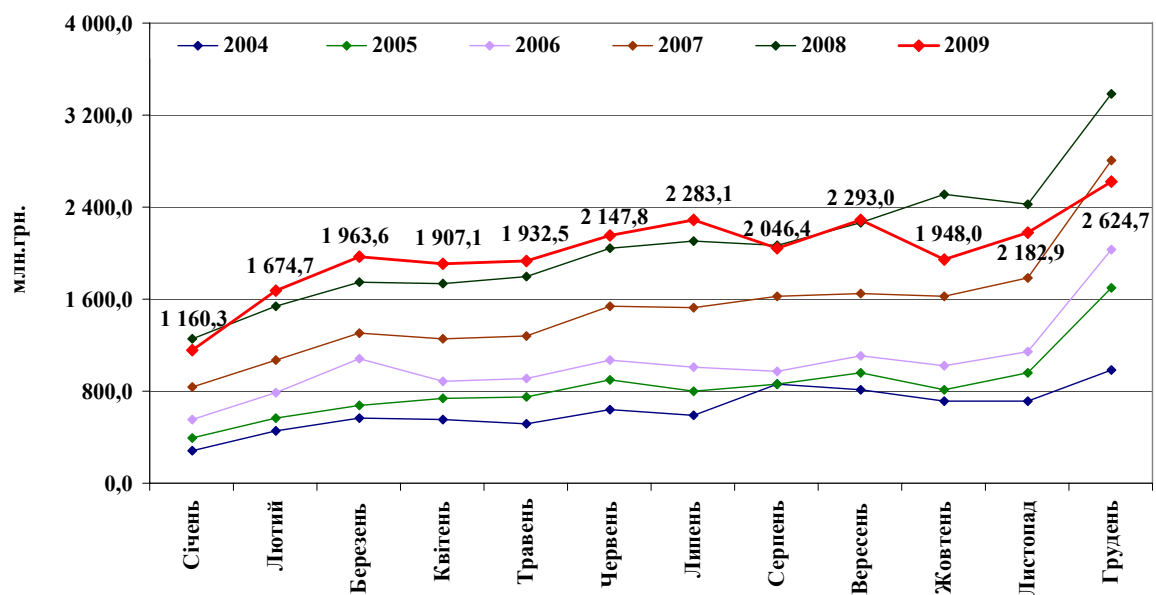
Графік 41

Динаміка щомісячних видатків державного бюджету на оборону за 2004–2009 роки

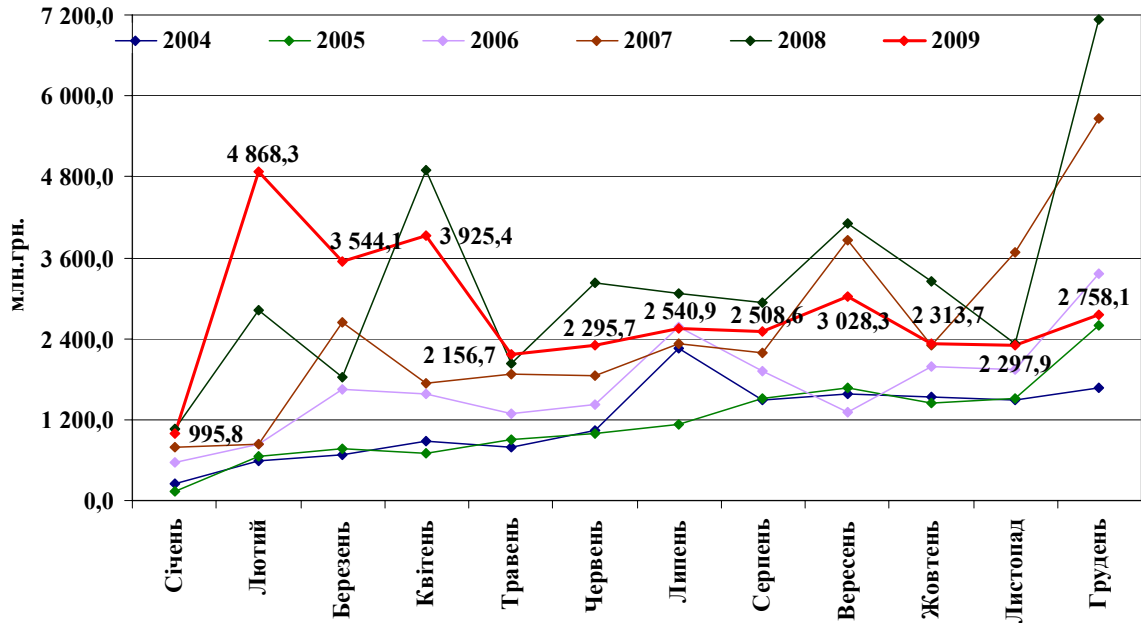
Графік 42

Динаміка щомісячних видатків державного бюджету на громадський порядок, безпеку та судову владу за 2004–2009 роки

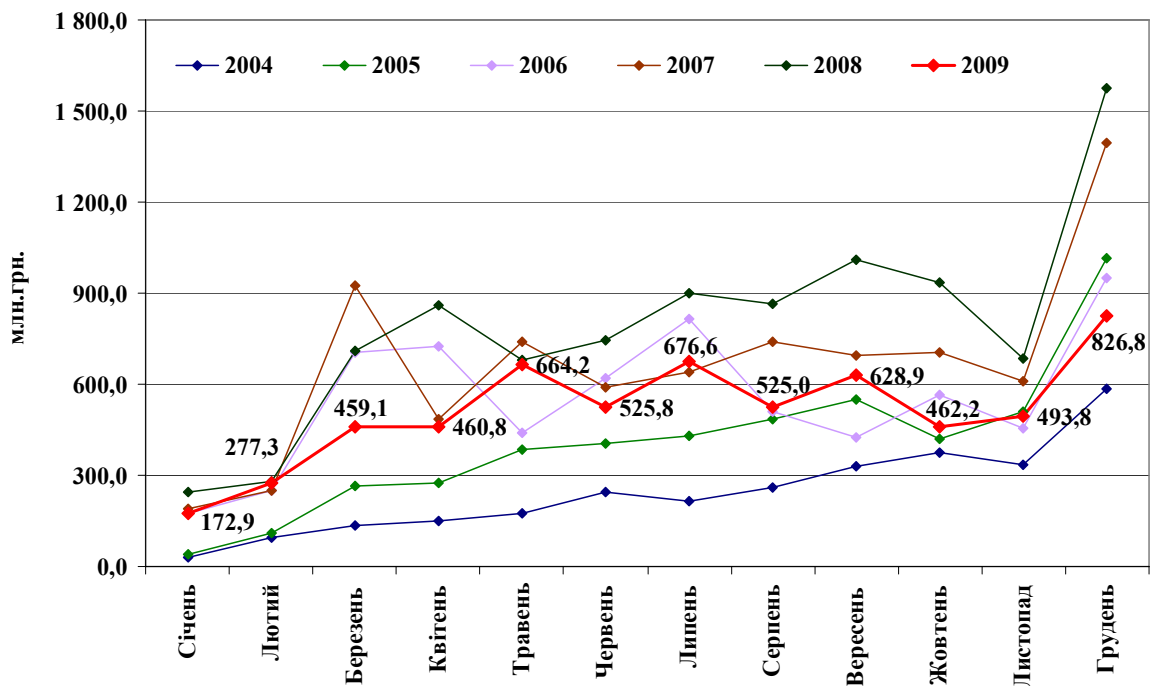
Графік 43

Динаміка щомісячних видатків державного бюджету на економічну діяльність за 2004–2009 роки

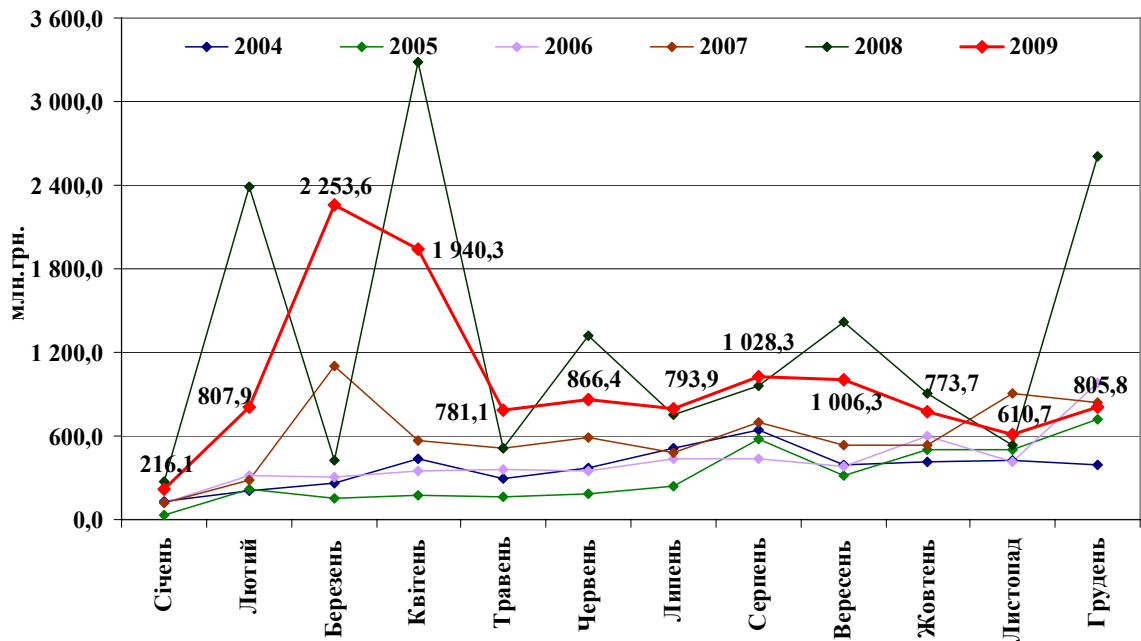
Графік 44

Динаміка щомісячних видатків державного бюджету на сільське господарство, лісове господарство та мисливство, рибне господарство за 2004–2009 роки

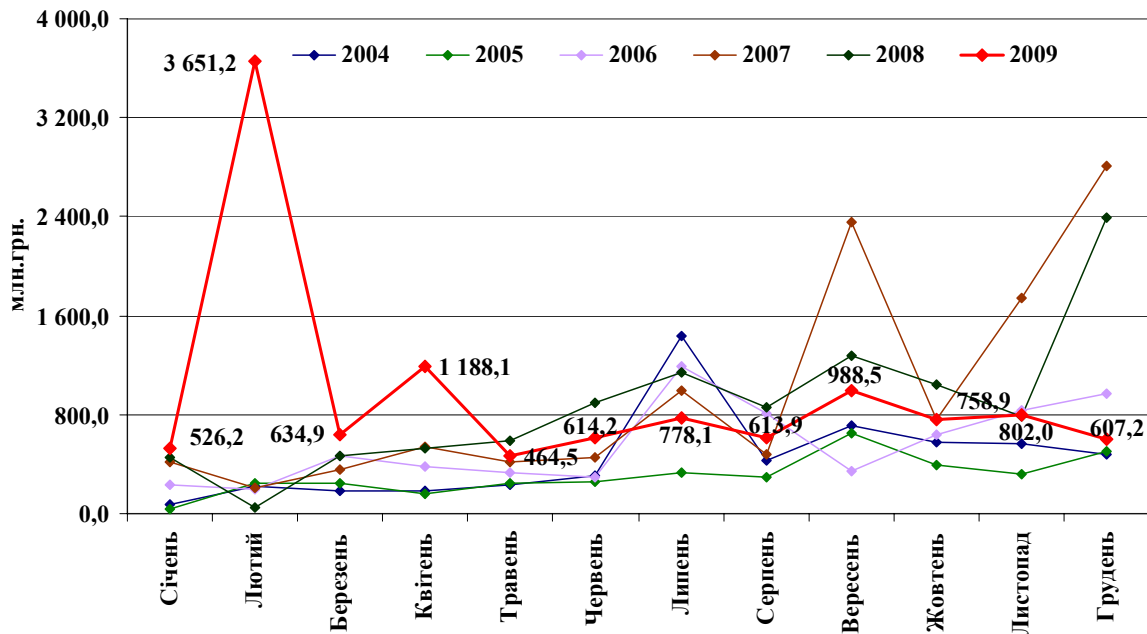
Графік 45

Динаміка щомісячних видатків державного бюджету на паливно-енергетичний комплекс за 2004–2009 роки

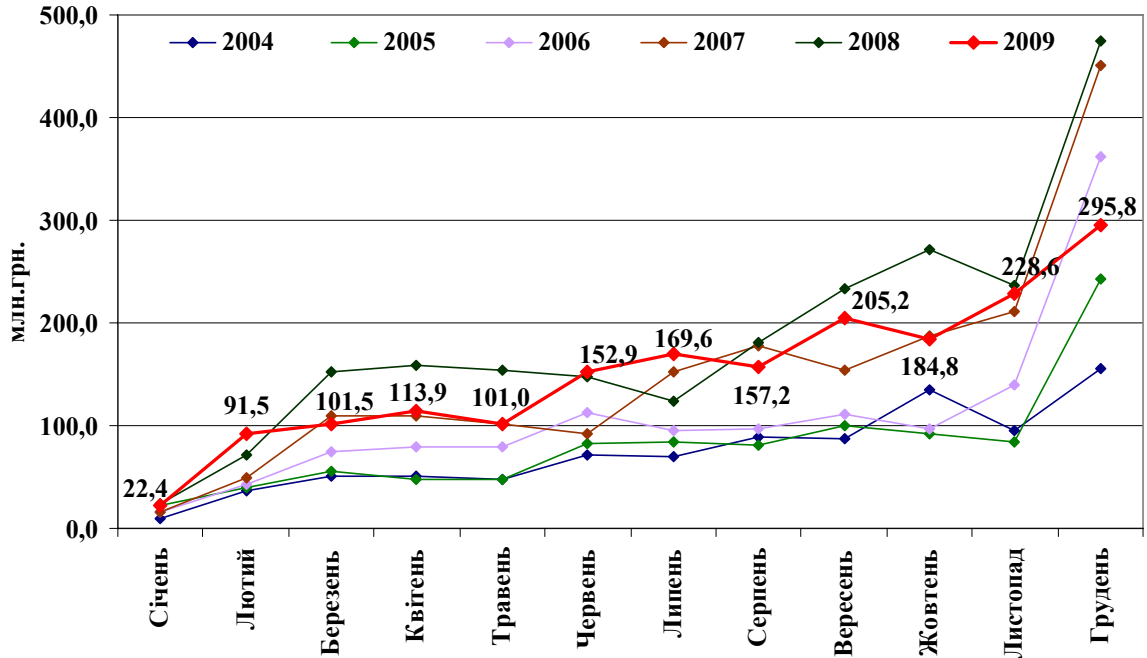
Графік 46

Динаміка щомісячних видатків державного бюджету на транспорт за 2004–2009 роки

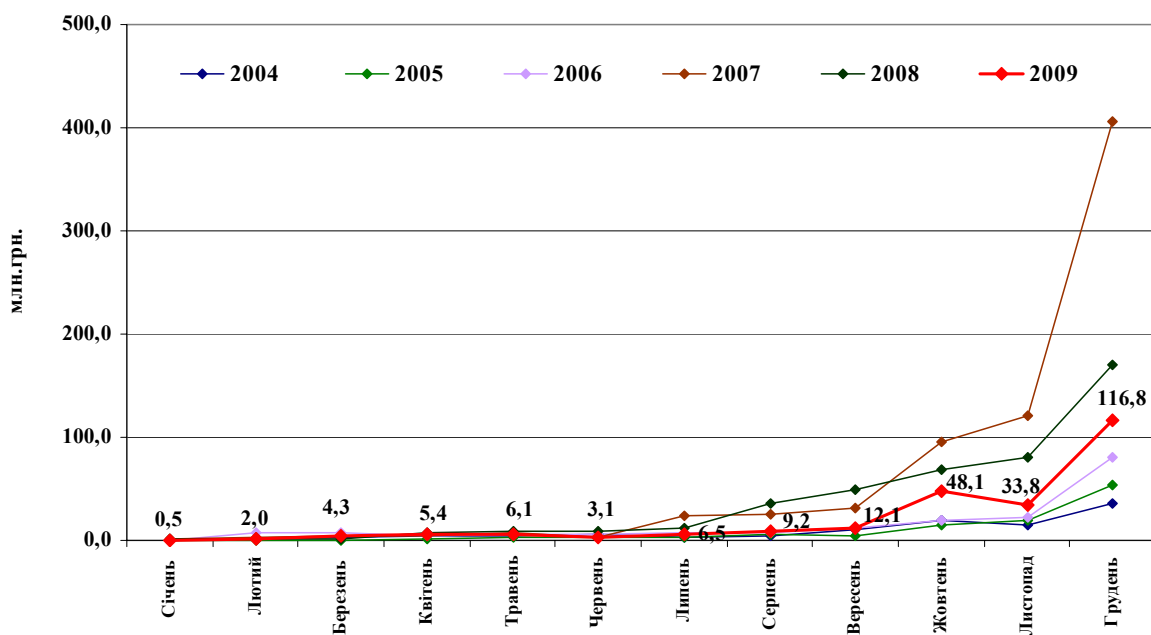
Графік 47

Динаміка щомісячних видатків державного бюджету на охорону навколишнього природного середовища за 2004–2009 роки

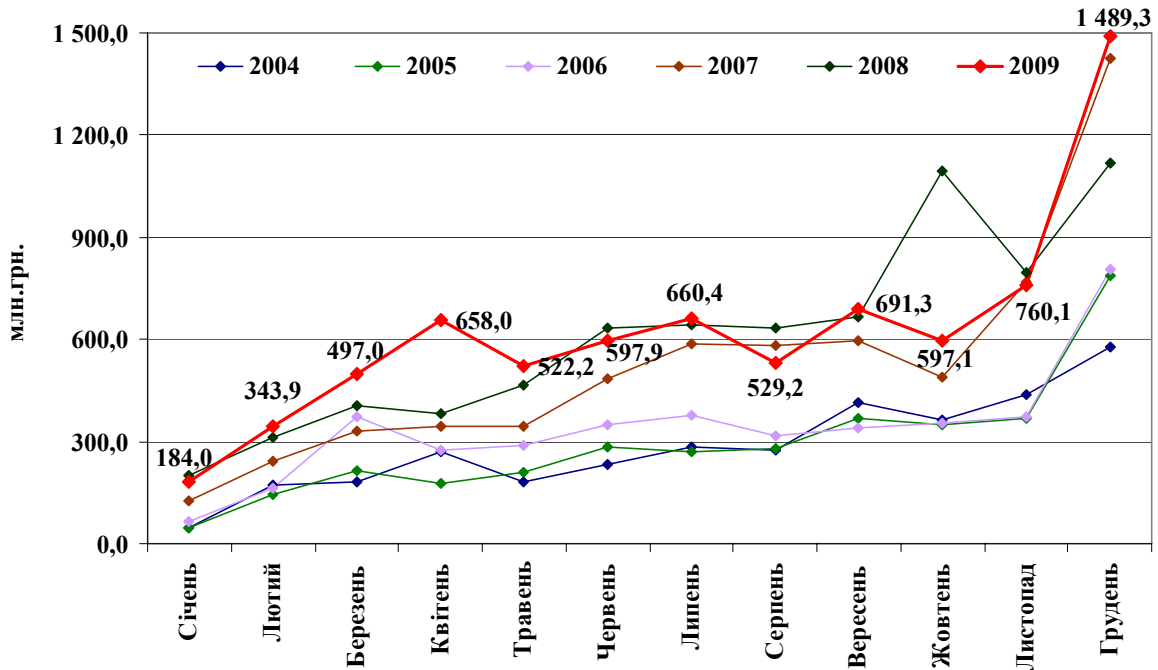
Графік 48

Динаміка щомісячних видатків державного бюджету на житлово-комунальне господарство за 2004–2009 роки

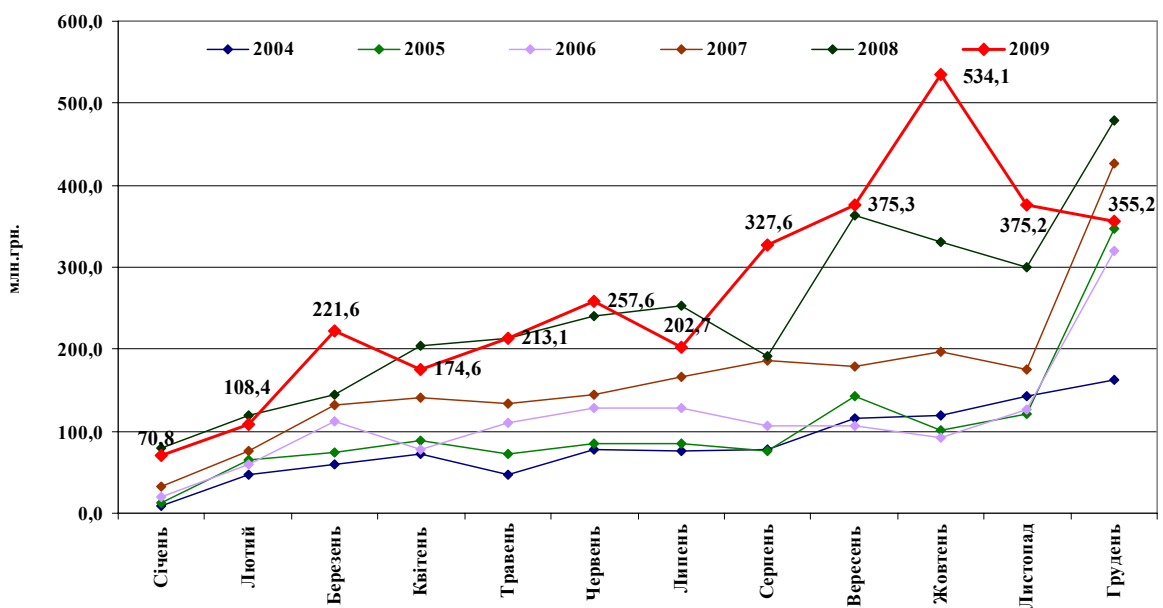
Графік 49

Динаміка щомісячних видатків державного бюджету на охорону здоров'я за 2004–2009 роки

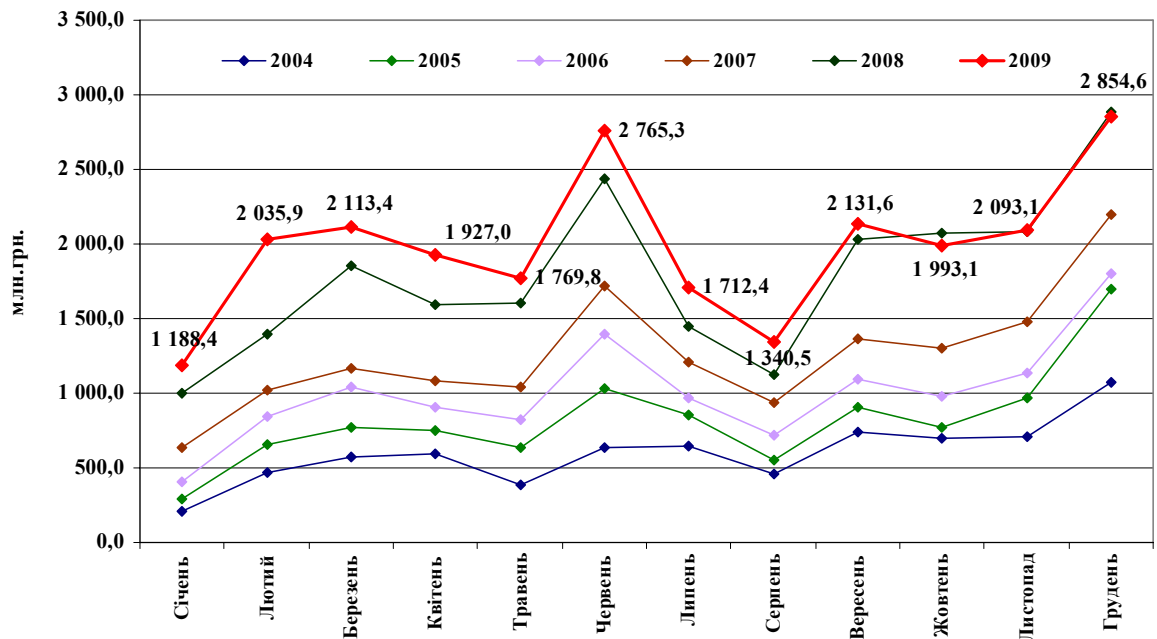
Графік 50

Динаміка щомісячних видатків державного бюджету на духовний та фізичний розвиток за 2004–2009 роки

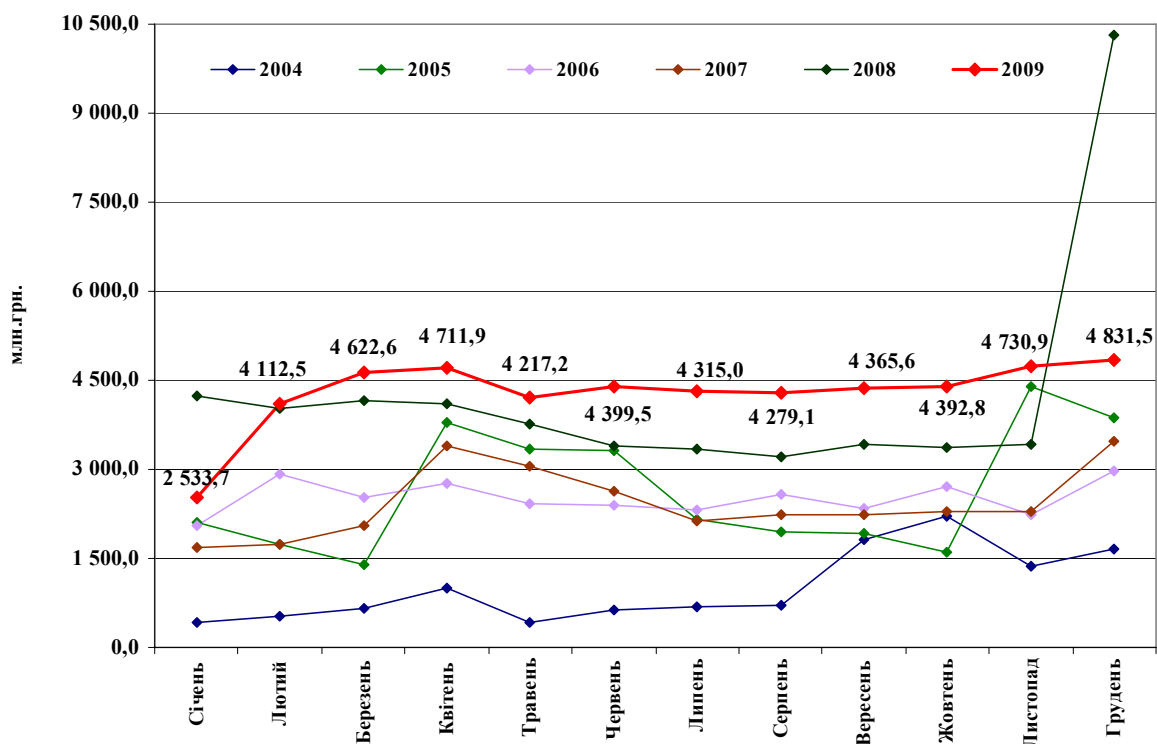
Графік 51

Динаміка щомісячних видатків державного бюджету на освіту за 2004–2009 роки

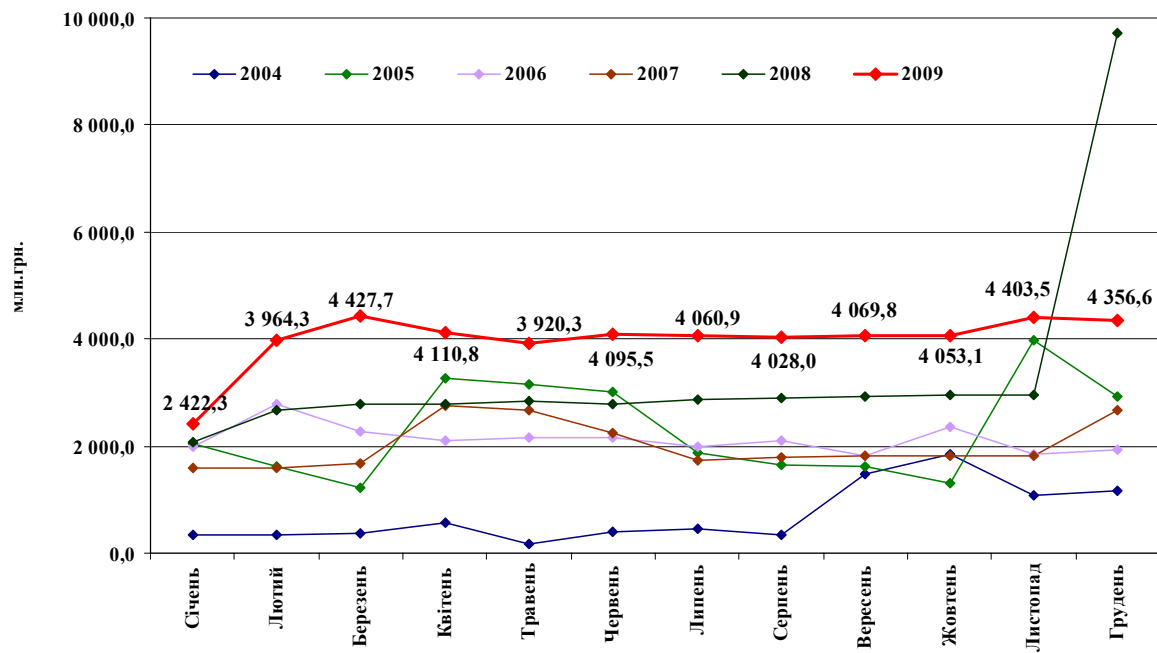

Графік 52

Динаміка щомісячних видатків державного бюджету на соціальний захист і соціальне забезпечення за 2004–2009 роки

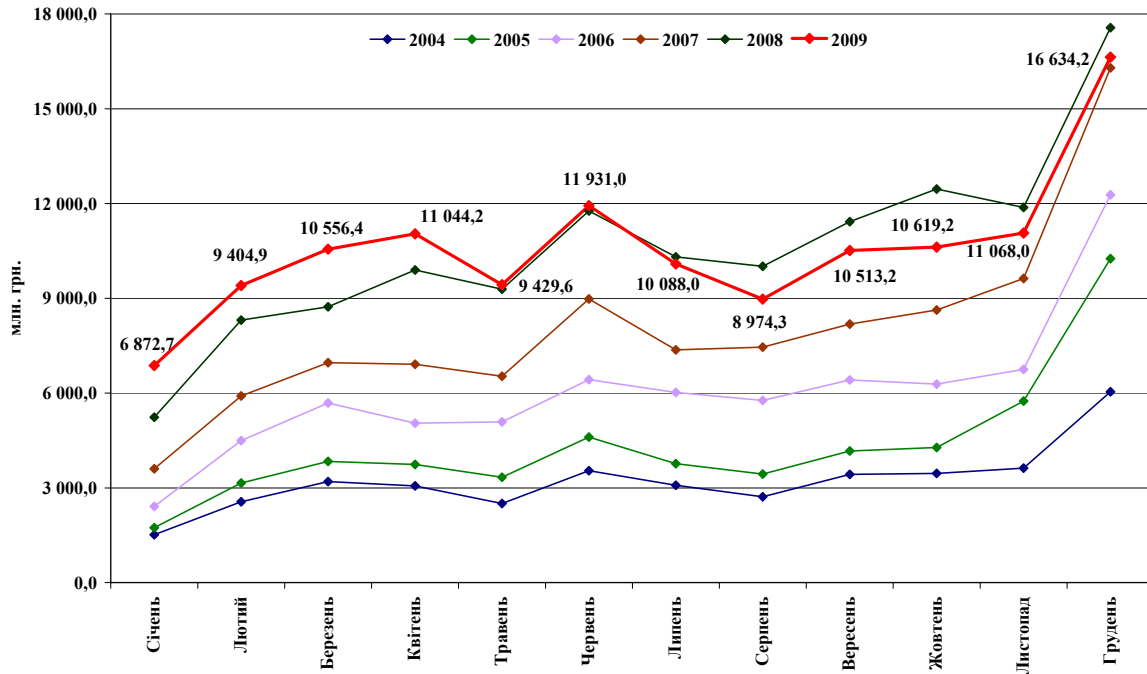
Динаміка щомісячних видатків державного бюджету на соціальний захист пенсіонерів за 2004–2009 роки

Видатки місцевих бюджетів

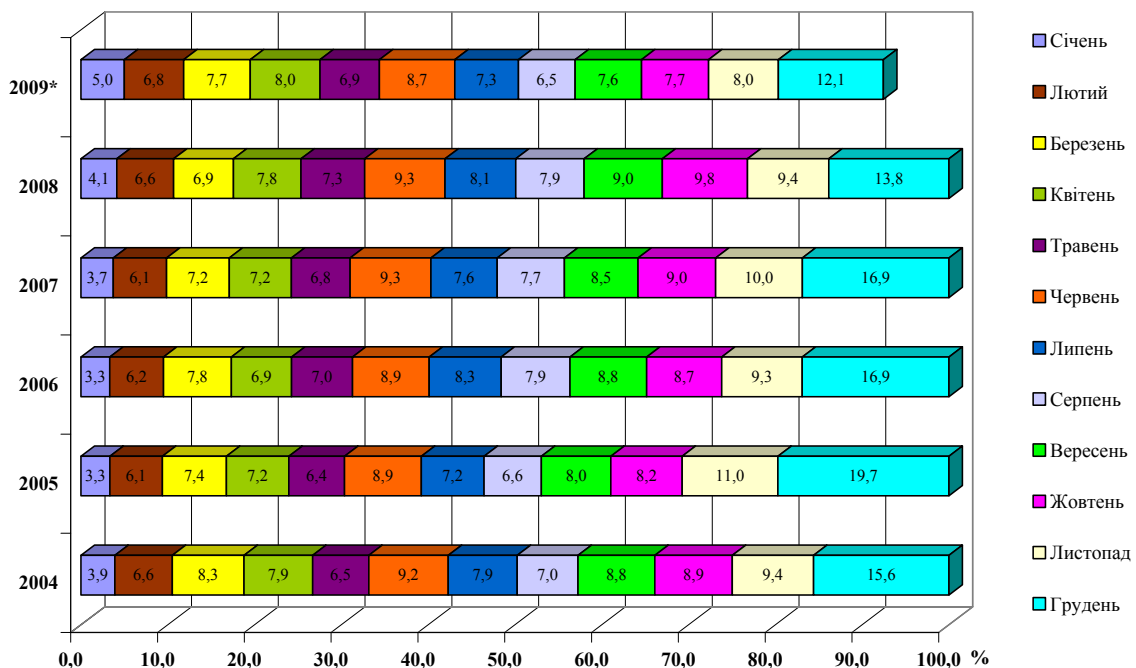
Графік 54

Щомісячна динаміка фактичних видатків місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) за 2004–2009 роки

Діаграма 24

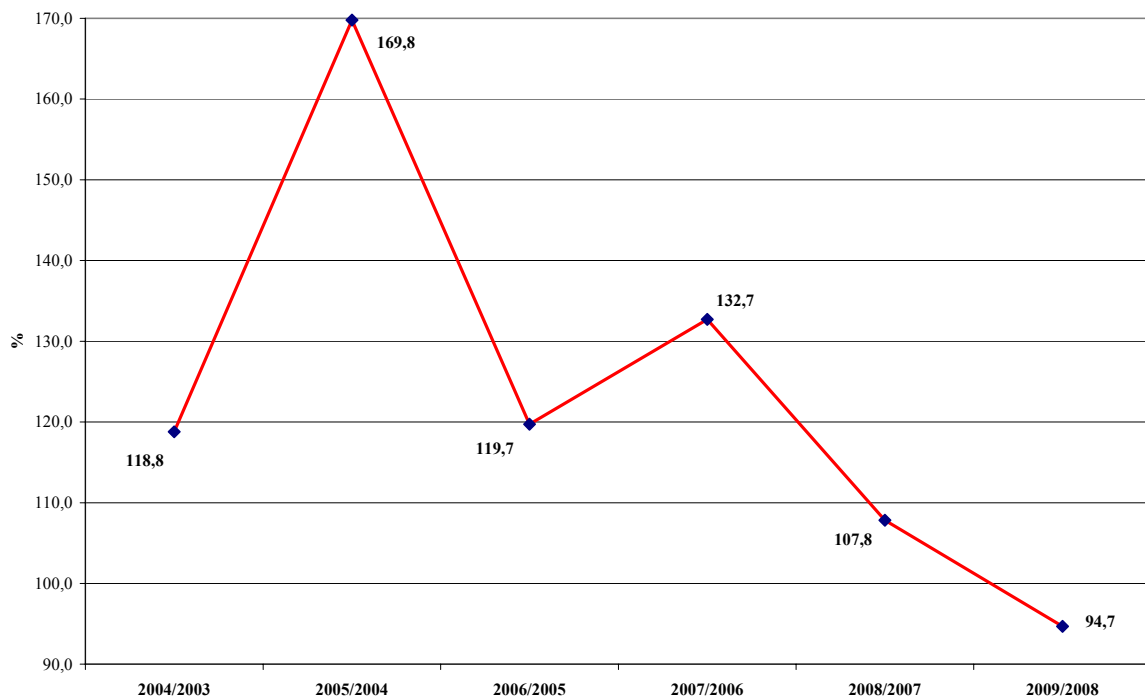
Динаміка часток щомісячних видатків місцевих бюджетів у річному обсязі за 2004–2009 роки

* Частка видатків визначена щодо планового показника, передбаченого на рік

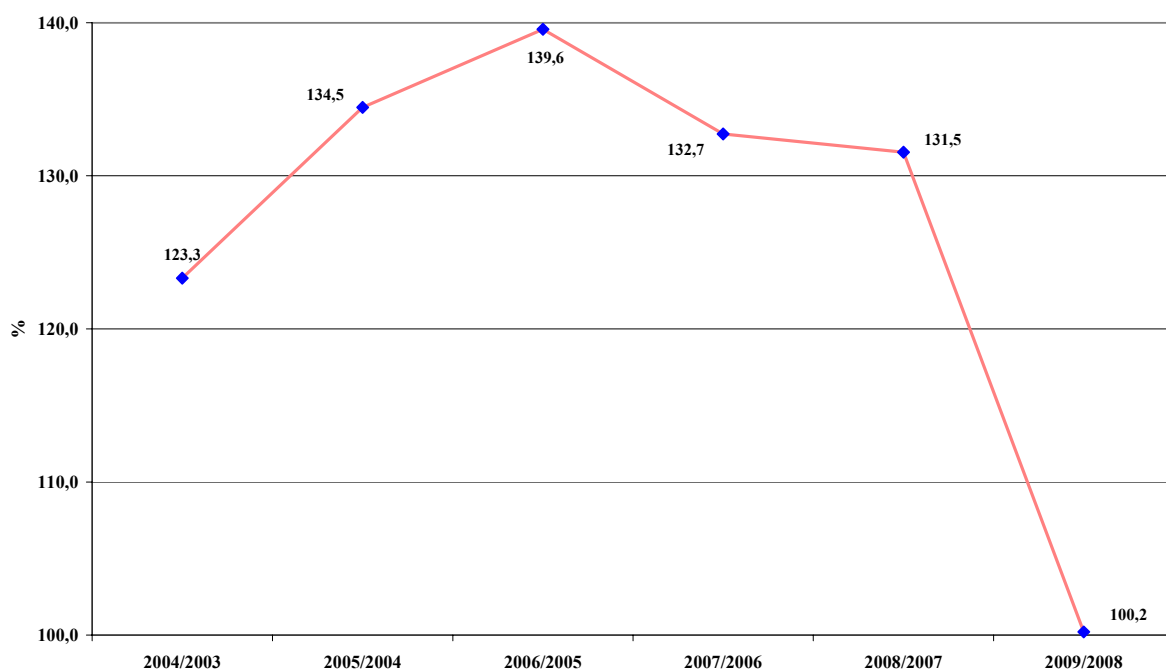
Графік 55

Динаміка темпів зростання видатків місцевих бюджетів за грудень 2004–2009 років

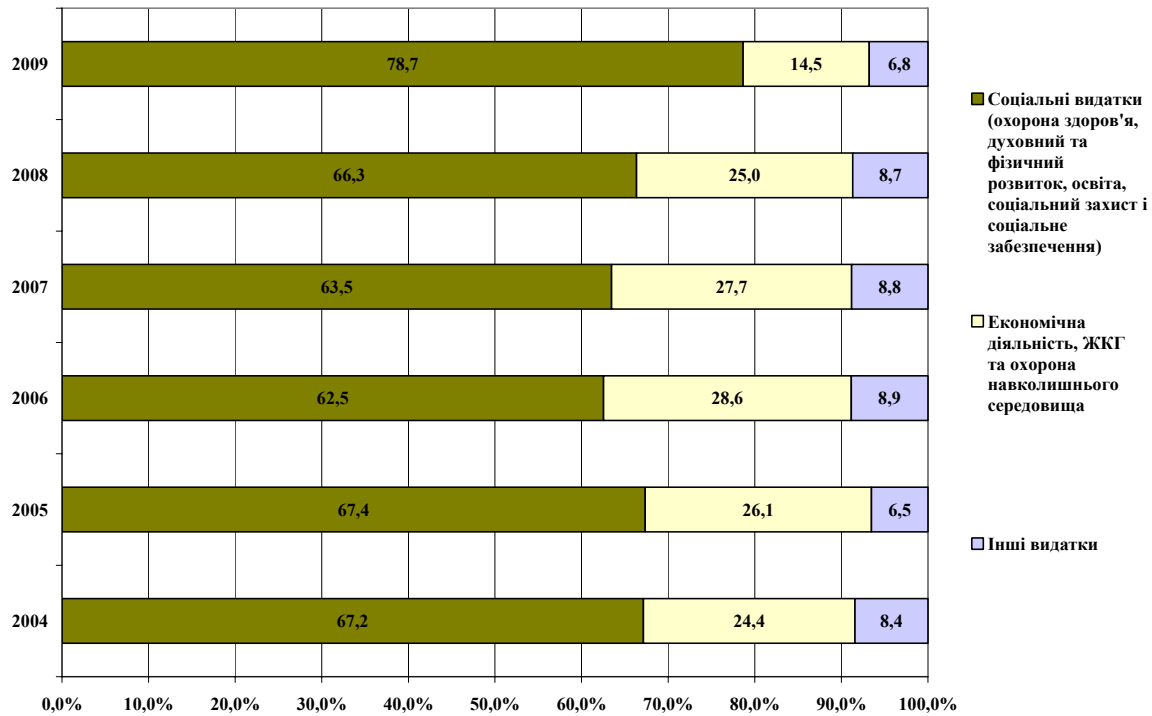
Графік 56

Динаміка темпів зростання видатків місцевих бюджетів за січень – грудень 2004–2009 років

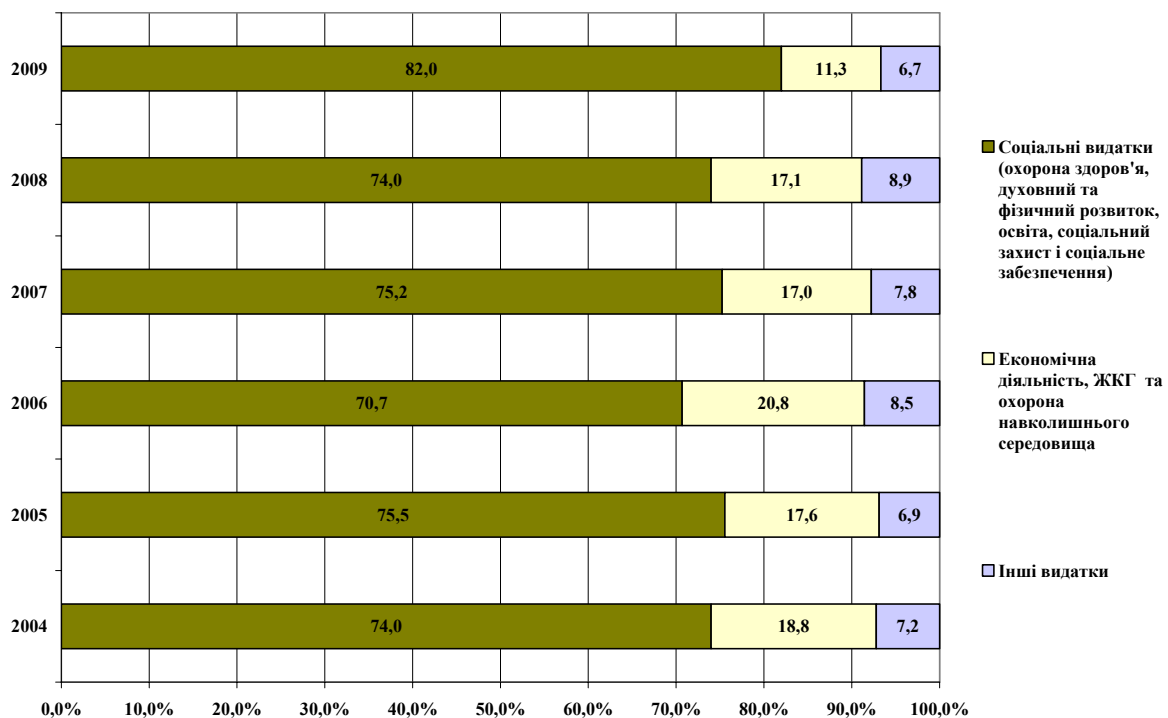
Діаграма 25

Структура фактичних видатків місцевих бюджетів у грудні 2004–2009 років

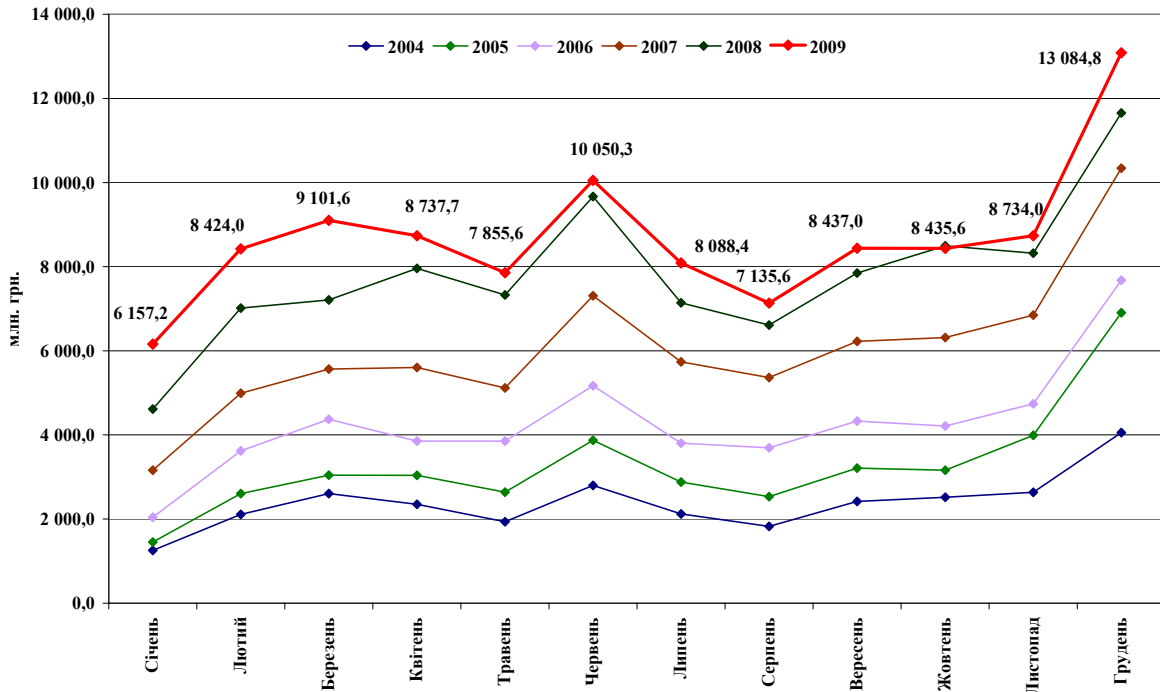
Діаграма 26

Структура фактичних видатків місцевих бюджетів у січні – грудні 2004–2009 років

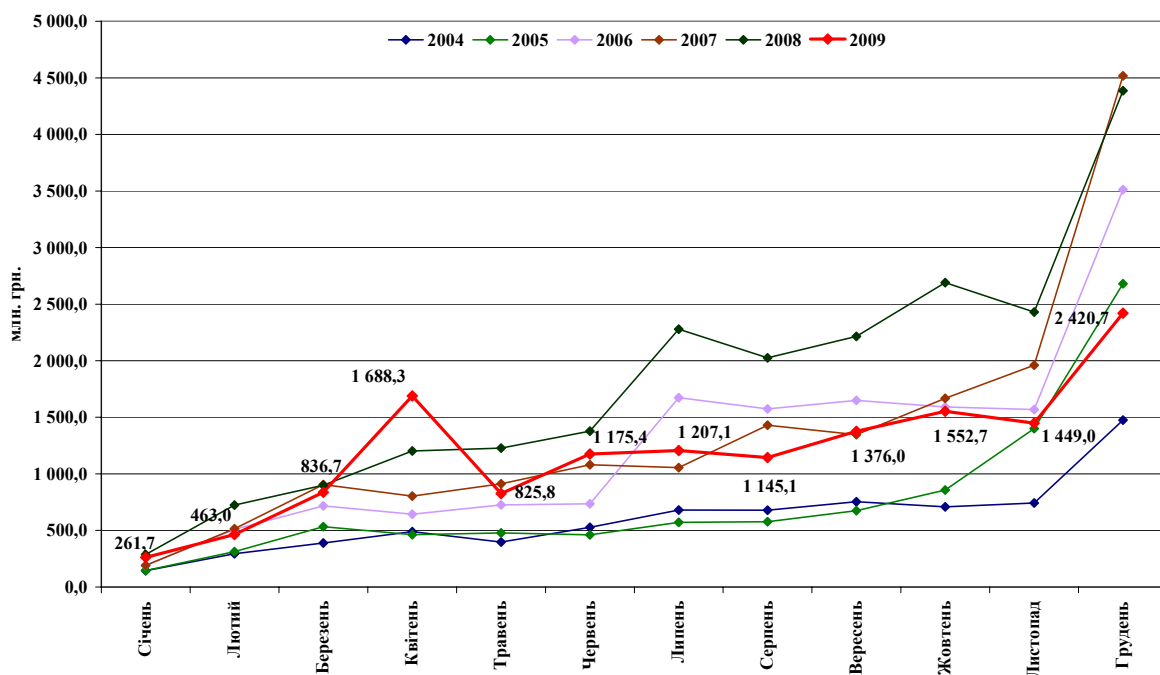
Графік 57

**Динаміка щомісячних соціальних видатків місцевих бюджетів
(на охорону здоров'я, освіту, духовний та фізичний розвиток,
соціальний захист та соціальне забезпечення)
за 2004–2009 роки**

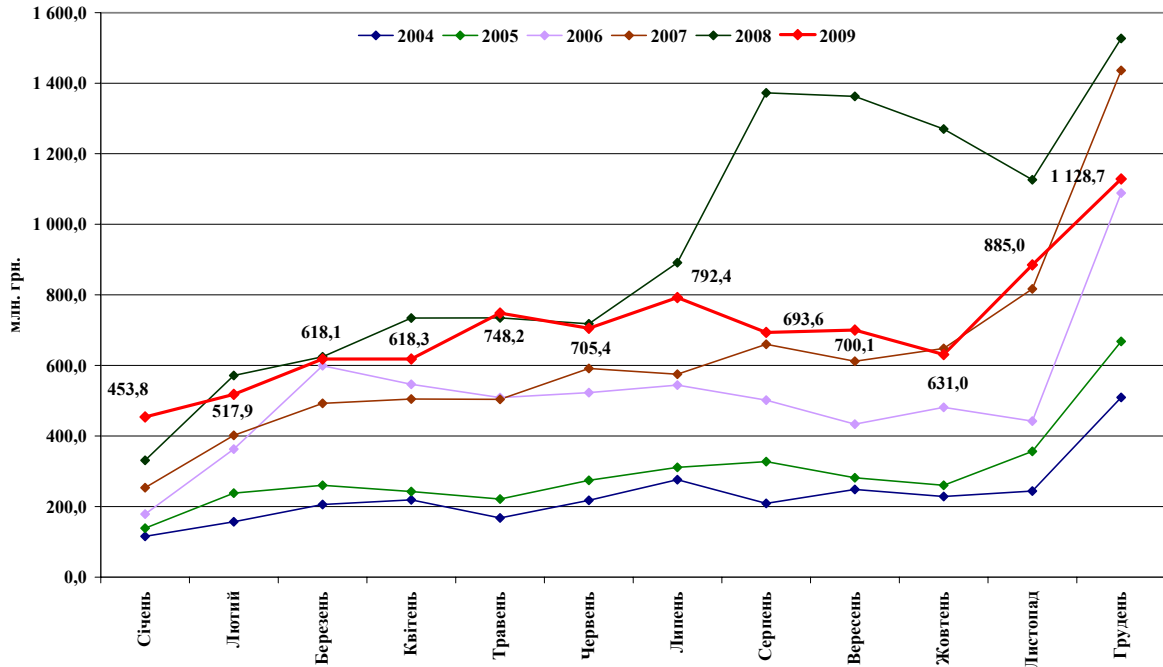

Графік 58

**Динаміка щомісячних видатків місцевих бюджетів на економічну
діяльність, ЖКГ та охорону навколишнього середовища
за 2004–2009 роки**

Динаміка щомісячних інших видатків місцевих бюджетів за 2004–2009 роки

Тенденції розвитку банківської системи

Банківська система України протягом грудня 2009 року характеризувалася:

- **проведенням НБУ** жорсткої грошово-кредитної політики та заходів з метою обмеження тиску на валютний курс;
- **стабільністю** готівкового обмінного курсу долара США до гривні протягом останніх тижнів грудня в межах 8,05-8,08 завдяки заходам Національного банку з обмеження спекулятивного попиту на іноземну валюту;
- **незначним збільшенням** обсягів загальних активів банківської системи, що, в основному, пов'язано з незначним зростанням обсягів кредитування юридичних осіб;
- **прискоренням** темпів приросту депозитів населення в банківську систему, як у національній, так і в іноземній валютах та **збереженням** позитивної динаміки кредитування банками реального сектору економіки.

Станом на 1 січня 2010 року ліцензію Національного банку України на здійснення банківських операцій мали 182 банки. У стані ліквідації перебуває 14 банків, з них 12 банків ліквідуються за рішеннями Національного банку України, 2 – за рішеннями господарських (арбітражних) судів. У 12-ти банках продовжує працювати тимчасова адміністрація.

Зважаючи на достатньо високий рівень ліквідності банків, Національний банк України дещо обмежив операції з їх рефінансування. У грудні ці операції збільшились на 3,0 млрд. грн. (з початку 2009 року – на 64,4 млрд. грн.). Основним інструментом рефінансування у грудні були кредити, отримані під програми фінансового оздоровлення (на загальну суму 2,1 млрд. грн.), та кредити, надані для фінансування заходів, пов'язаних з підготовкою і проведенням Євро-2012 (на загальну суму 0,6 млрд. грн.).

Середньозважена процентна ставка за операціями з рефінансування у січні – грудні 2009 року становила 16,7 % річних. Обсяг обов'язкових резервів, сформованих банками (з урахуванням коштів, перерахованих на окремий рахунок), за грудень 2009 року склав 12,2 млрд. грн.

Протягом грудня 2009 року мали місце незначні темпи приросту показників розвитку банківської системи України, зокрема зростання показника загальних активів. Так, порівняно з листопадом, у грудні загальні активи банківської системи України незначно збільшились (на 1,2 %) та склали 1 001,9 млрд. грн. У грудні обсяг кредитного портфеля клієнтів зріс (на 0,1 %) до 718,7 млрд. грн.

Станом на 1 січня 2010 року обсяг кредитного портфеля юридичних осіб склав 483,4 млрд. грн. або 67,3 % від загального обсягу кредитного портфеля клієнтів. Загальний обсяг кредитів, наданих юридичним особам, у грудні збільшився порівняно з листопадом на 4,7 млрд. грн. (або на 1,0 %). Як і в попередніх місяцях, у грудні 2009 року спостерігалось збільшення кредитного портфеля юридичних осіб у національній валюті (на 9,6 млрд. грн.), в той час як в іноземній валюті зменшення склало 0,6 млрд. дол. США. Станом на 1 січня 2010 року обсяг кредитного портфеля фізичних осіб склав 235,4 млрд. грн., або 32,7 % від загального обсягу кредитного портфеля клієнтів. Загальний обсяг кредитів, наданих фізичним особам, у грудні скоротився порівняно з листопадом на 3,8 млрд. грн., що в більшості випадків викликано поступовим погашенням клієнтами заборгованості за кредитами. У грудні 2009 року спостерігалось зменшення кредитного портфеля фізичних осіб як у національній, так і в іноземній валютах (на 0,7 млрд. грн. та на 0,4 млрд. дол. США відповідно).

Станом на 1 січня 2010 року депозитний портфель фізичних осіб становив 211,5 млрд. грн., або 27,7 % загального обсягу зобов'язань, депозитний портфель суб'єктів господарювання – 116,6 млрд. грн., або 15,2 %.

Загальний обсяг коштів, залучених від юридичних осіб, у грудні порівняно з листопадом значно збільшився – на 4,1 млрд. грн. Це відбулося насамперед за рахунок зростання коштів у національній валюті на 6,6 млрд. грн., за скорочення обсягу депозитів у іноземній валюті на 0,3 млрд. дол. США.

Загальний обсяг коштів, залучених від фізичних осіб, у грудні зріс порівняно з листопадом на 4,0 млрд. грн. Це відбулося за рахунок зростання обсягів коштів як у національній, так і в іноземній валютах – на 3,6 млрд. грн. та 0,03 млрд. дол. США. відповідно.

Зниження обсягу депозитів з початку року відповідним чином вплинуло на динаміку грошової маси, обсяг якої у 2009 року зменшився на 5,5 % – до 487,5 млрд. грн. (у грудні збільшився на 3,6 %). Натомість обсяг монетарної бази за підсумками 2009 року збільшився на 4,4 % (у т.ч. у грудні – на 7,5 %) до 195,0 млрд. грн.

В умовах пріоритетного фінансування соціальних видатків бюджету значна частка коштів, що надходила в обіг унаслідок дії фіскальних чинників, перетворювалася на готівку. Це знайшло відповідне відображення в динаміці окремих складових монетарної бази. Так, обсяг коррахунків банків упродовж 2009 року зменшився на 6,5 % (у грудні збільшився на 20,6 %) до 17,4 млрд. грн. Водночас обсяг готівки поза банками збільшився за рік на 1,5 % (у т.ч. у грудні – на 6,2 %) до 157,0 млрд. грн.

Збереження інфляційних і девальваційних очікувань зумовило зміну вартості грошей у національній валюті – як кредитів, так і депозитів. Так, середньозважена ставка в національній валюті за депозитами в грудні незначно зменшилась до 14,0 % (з 14,1 % у листопаді) та на 1,0 % за кредитами – до 19,6% (з 20,6 % у листопаді). Середньозважена вартість як кредитів, так і депозитів у іноземній валюті у грудні майже не змінилась і становила відповідно 9,5 % та 10,5 %.

Середньозважена вартість кредитів на міжбанківському ринку у грудні збільшилась до 7,0 % (за овернайтами до 3,3 %), а за операціями рефінансування зменшилась до 12,7 % (з початку року – 16,7 %).

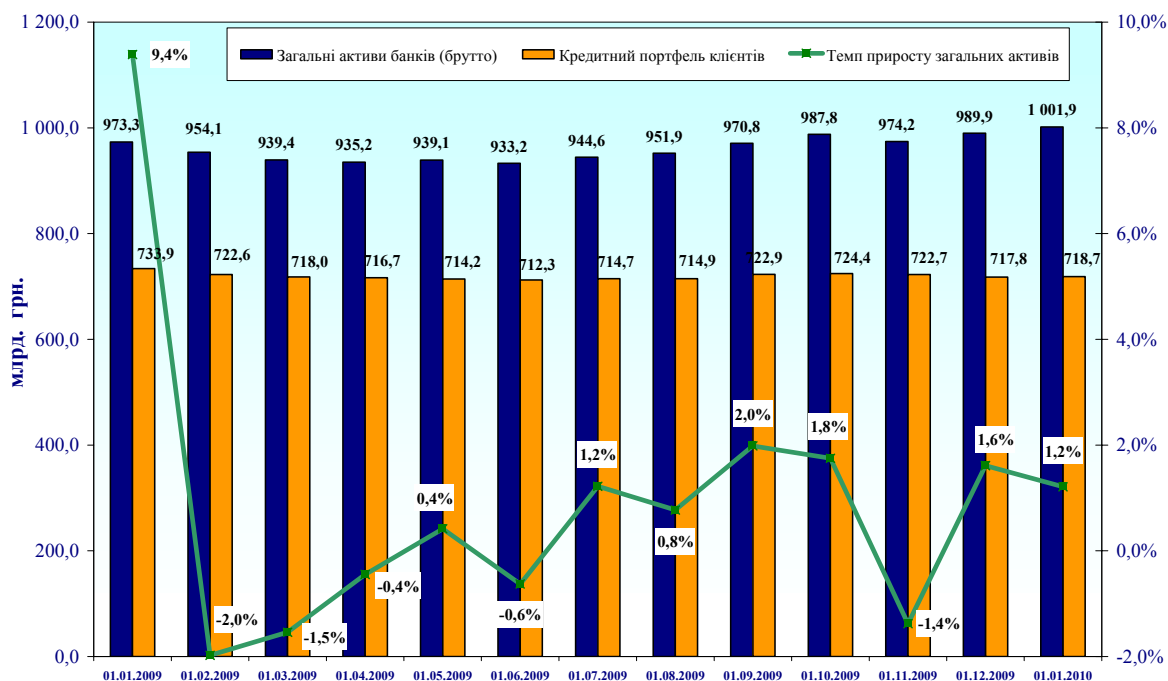
Станом на 1 січня 2010 року власний капітал банків склав 126,2 млрд. грн. або 14,2 % пасивів банків та має таку структуру: сплачений зареєстрований статутний капітал складає 94,5 % від капіталу; дивіденди, що спрямовані на збільшення статутного капіталу – 0,3 %; емісійні різниці – 5,0 %; загальні резерви, резервний фонд та інші фонди банків – 13,6 %; результати минулих років – 0,5 %; результати звітного року, що очікують затвердження – 0,03 %; результати поточного року – (-22,2 %); результат переоцінки основних засобів, нематеріальних активів, цінних паперів у портфелі банку на продаж та інвестицій в асоційовані компанії – 8,3 %.

За попередніми підсумками роботи банків за 12 місяців 2009 року доходи банків склали 143,1 млрд. грн., у т.ч. процентні доходи становили 121,2 млрд. грн. (або 84,7 % від загальних доходів), комісійні доходи – 16,2 млрд. грн. (11,3 %). Витрати банків склали 171,1 млрд. грн., у т.ч. процентні витрати – 66,6 млрд. грн. (або 38,9 % від загальних витрат), відрахування в резерви – 65,4 млрд. грн. (38,2 %), комісійні витрати – 3,0 млрд. грн. (1,7 %). Чистий збиток банківської системи склав 28,0 млрд. грн.

Банківська система

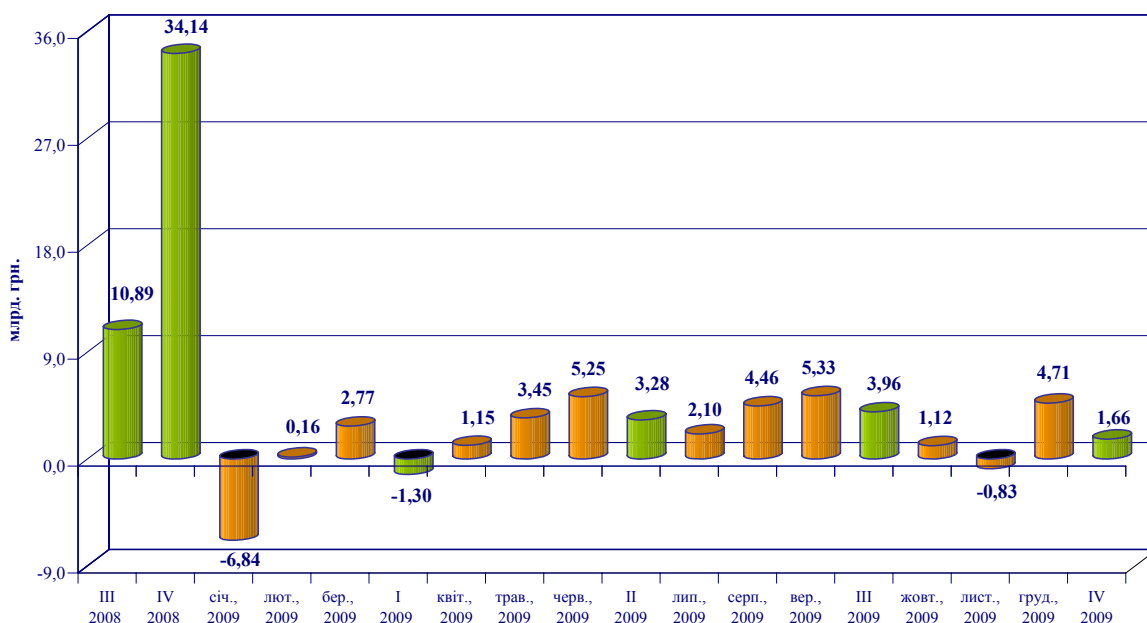
Діаграма 27

Динаміка обсягів загальних активів та кредитного портфеля клієнтів банківської системи України у 2008–2009 роках

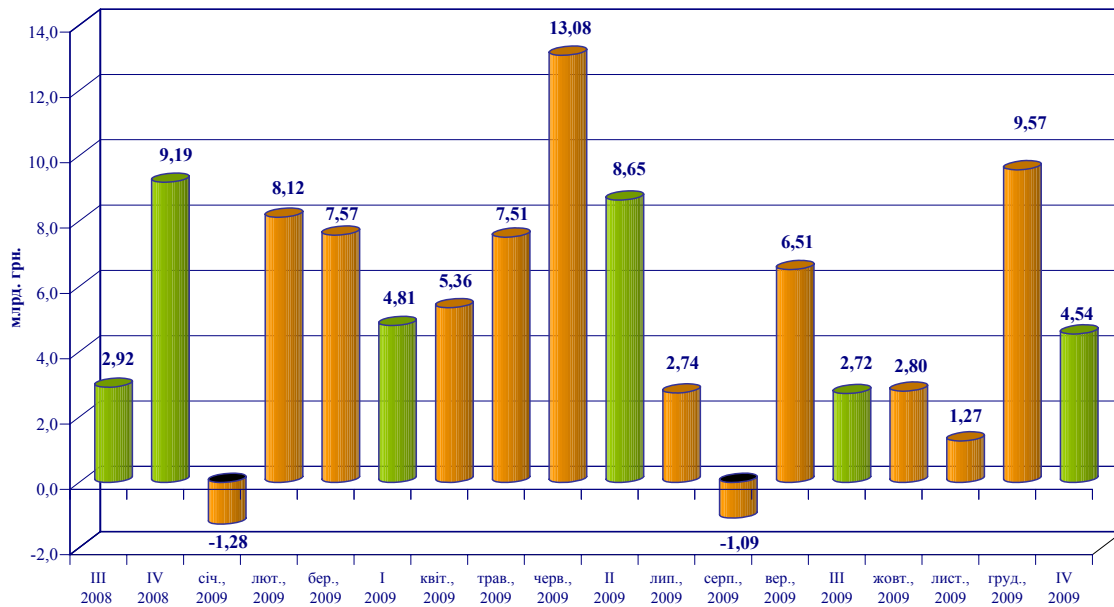
Діаграма 28

Зміна обсягу кредитного портфеля юридичних осіб

Показник	01.01.09	01.02.09	01.03.09	01.04.09	01.05.09	01.06.09	01.07.09	01.08.09	01.09.09	01.10.09	01.11.09	01.12.09	01.01.10
Кредитний портфель юридичних осіб, млрд. грн.	460,53	453,69	453,85	456,62	457,77	461,22	466,47	468,57	473,03	478,36	479,48	478,65	483,36
Темп приросту кредитного портфеля юридичних осіб, %	10,24	-1,49	0,04	0,61	0,25	0,75	1,14	0,45	0,95	1,13	0,23	-0,17	0,98

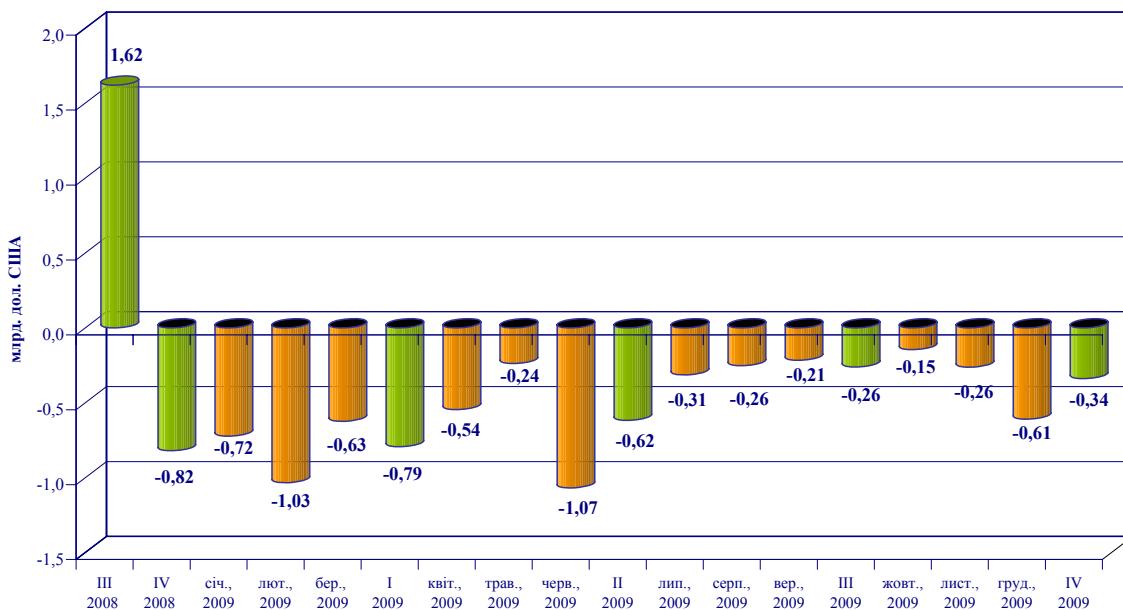
Зміна обсягу кредитного портфеля юридичних осіб у національній валюті

Показник	01.01.09	01.02.09	01.03.09	01.04.09	01.05.09	01.06.09	01.07.09	01.08.09	01.09.09	01.10.09	01.11.09	01.12.09	01.01.10
Кредитний портфель юридичних осіб у національній валюті, млрд. грн.	225,12	223,84	231,96	239,53	244,89	252,40	265,48	268,22	267,13	273,64	276,44	277,71	287,28
Темп приросту кредитного портфеля юридичних осіб у національній валюті, %	11,03	-0,57	3,63	3,26	2,23	3,07	5,18	1,03	-0,41	2,44	1,02	0,46	3,45

Діаграма 30

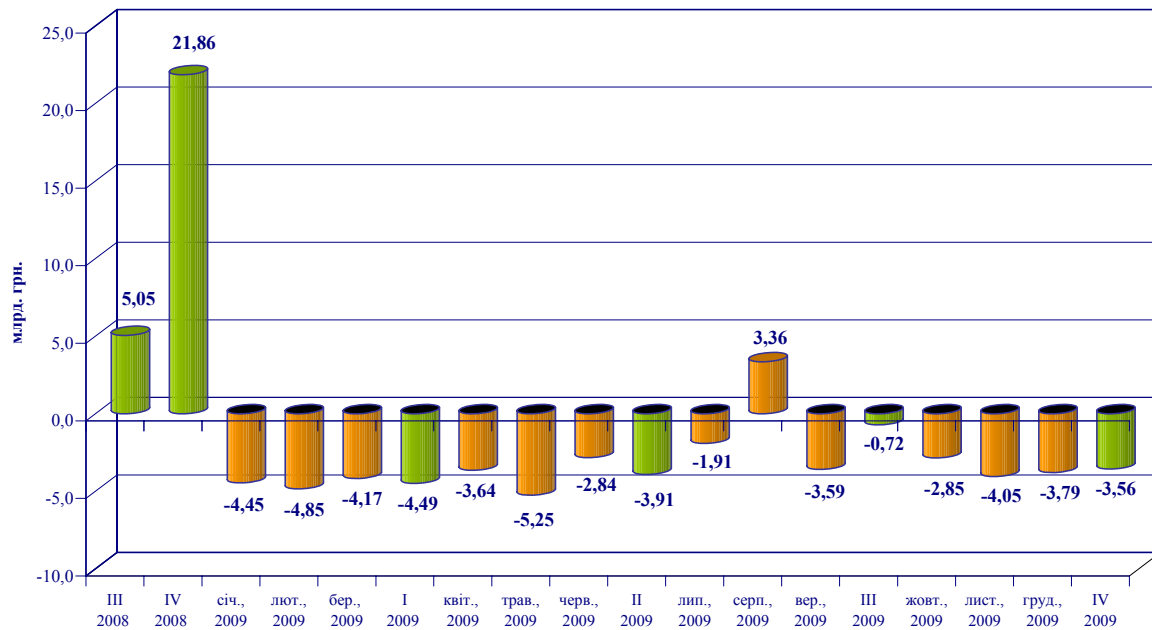
Зміна обсягу кредитного портфеля юридичних осіб в іноземній валюті

Показник	01.01.09	01.02.09	01.03.09	01.04.09	01.05.09	01.06.09	01.07.09	01.08.09	01.09.09	01.10.09	01.11.09	01.12.09	01.01.10
Кредитний портфель юридичних осіб у іноземній валюті, млрд. дол. США	30,57	29,85	28,82	28,19	27,65	27,41	26,34	26,03	25,77	25,56	25,41	25,15	24,54
Темп приросту кредитного портфеля юридичних осіб у іноземній валюті, %	9,49	-2,36	-3,46	-2,17	-1,94	-1,91	-3,75	-0,32	2,77	-0,58	-0,82	-1,03	-2,42

Діаграма 31

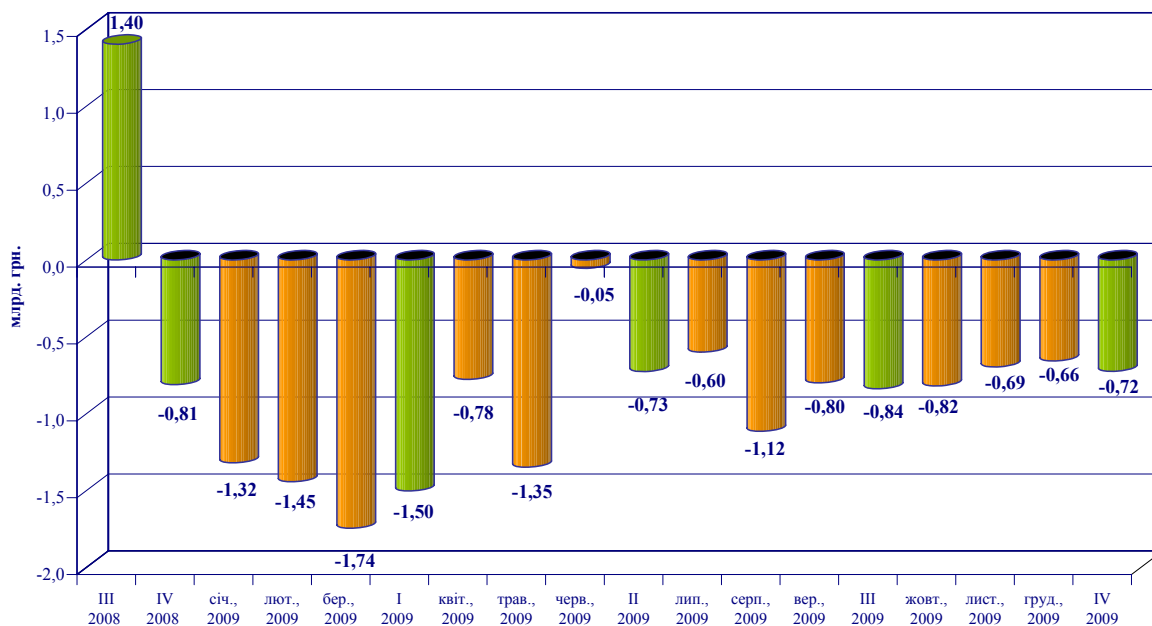
Зміна обсягу кредитного портфеля фізичних осіб

Показник	01.01.09	01.02.09	01.03.09	01.04.09	01.05.09	01.06.09	01.07.09	01.08.09	01.09.09	01.10.09	01.11.09	01.12.09	01.01.10
Кредитний портфель фізичних осіб, млрд. грн.	273,39	268,94	264,09	259,92	256,28	251,03	248,19	246,28	249,64	246,05	243,20	239,15	235,36
Темп приросту кредитного портфеля фізичних осіб, %	7,71	-1,63	-1,80	-1,58	-1,40	-2,05	-1,13	-0,77	1,36	-1,44	-1,16	-1,66	-1,59

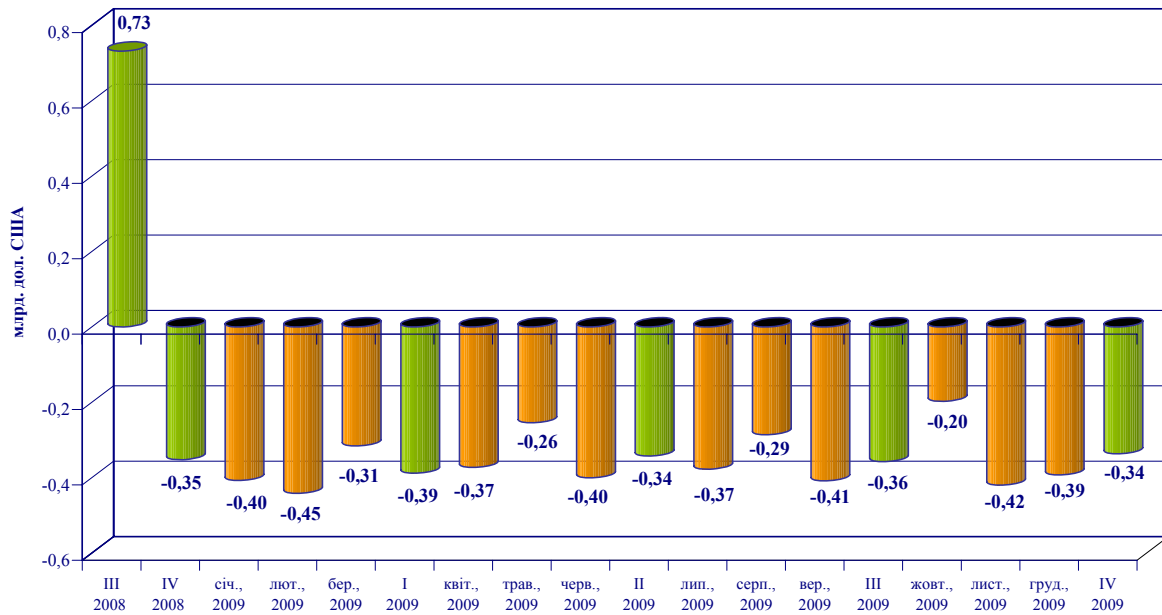
Діаграма 32

Зміна обсягу кредитного портфеля фізичних осіб у національній валюті

Показник	01.01.09	01.02.09	01.03.09	01.04.09	01.05.09	01.06.09	01.07.09	01.08.09	01.09.09	01.10.09	01.11.09	01.12.09	01.01.10
Кредитний портфель фізичних осіб у національній валюті, млрд. грн.	75,02	73,70	72,25	70,51	69,73	68,38	68,33	67,73	66,61	65,81	64,99	64,30	63,64
Темп приросту кредитного портфеля фізичних осіб у національній валюті, %	-2,88	-1,76	-1,96	-2,42	-1,10	-1,93	-0,08	-0,88	-1,65	-1,20	-1,25	-1,07	-1,02

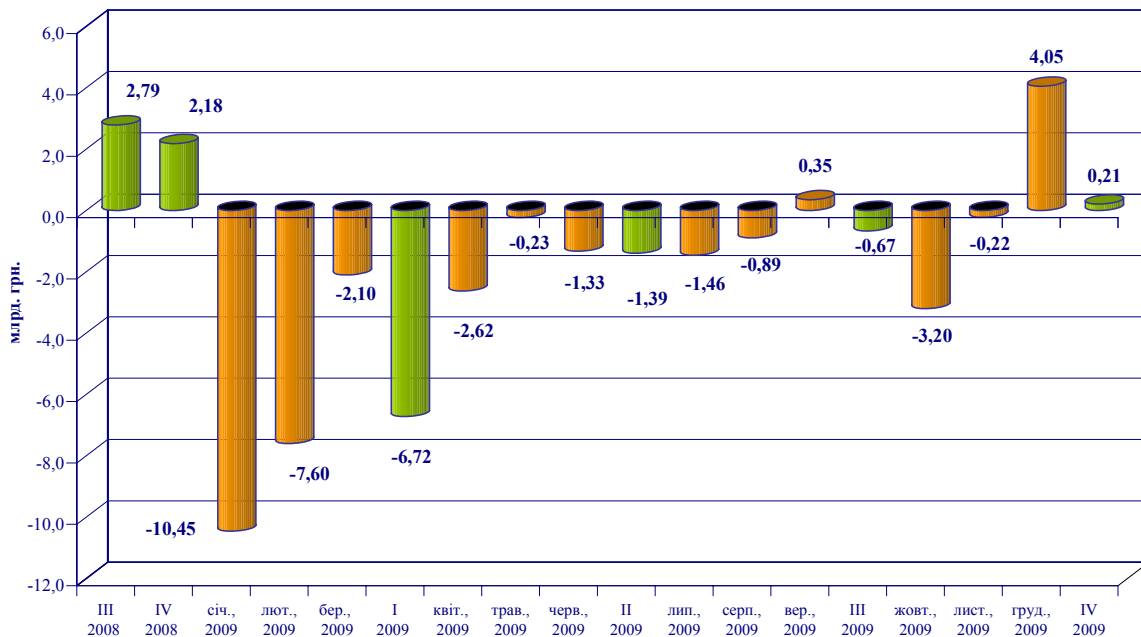
Зміна обсягу кредитного портфеля фізичних осіб в іноземній валюті

Показник	01.01.09	01.02.09	01.03.09	01.04.09	01.05.09	01.06.09	01.07.09	01.08.09	01.09.09	01.10.09	01.11.09	01.12.09	01.01.10
Кредитний портфель фізичних осіб у іноземній валюті, млрд. дол. США	25,76	25,36	24,91	24,60	24,23	23,97	23,57	23,20	22,91	22,50	22,30	21,88	21,49
Темп приросту кредитного портфеля фізичних осіб у іноземній валюті, %	12,35	-1,58	-1,74	-1,27	-1,51	-2,09	-1,52	-0,73	2,50	-1,52	-1,12	-1,88	-1,79

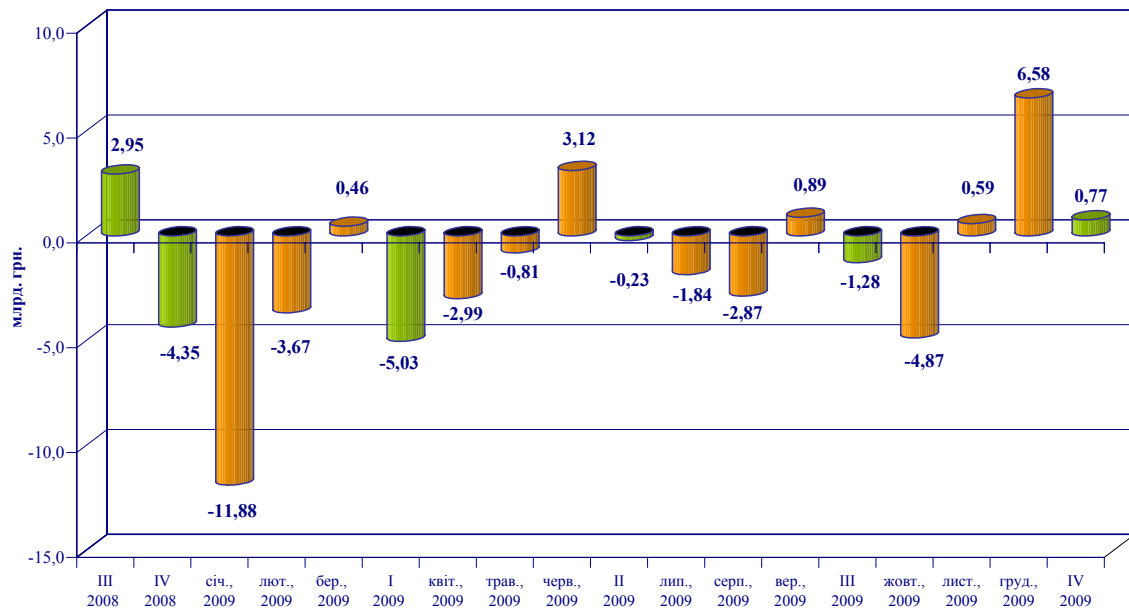
Діаграма 34

Зміна обсягу депозитного портфеля юридичних осіб

Показник	01.01.09	01.02.09	01.03.09	01.04.09	01.05.09	01.06.09	01.07.09	01.08.09	01.09.09	01.10.09	01.11.09	01.12.09	01.01.10
Депозитний портфель юридичних осіб, млрд. грн.	142,25	131,80	124,20	122,10	119,48	119,25	117,92	116,46	115,57	115,92	112,72	112,50	116,55
Темп приросту депозитного портфеля юридичних осіб, %	7,69	-7,35	-5,76	-1,69	-2,15	-0,19	-1,11	-1,24	-0,77	0,30	-2,76	-0,20	3,60

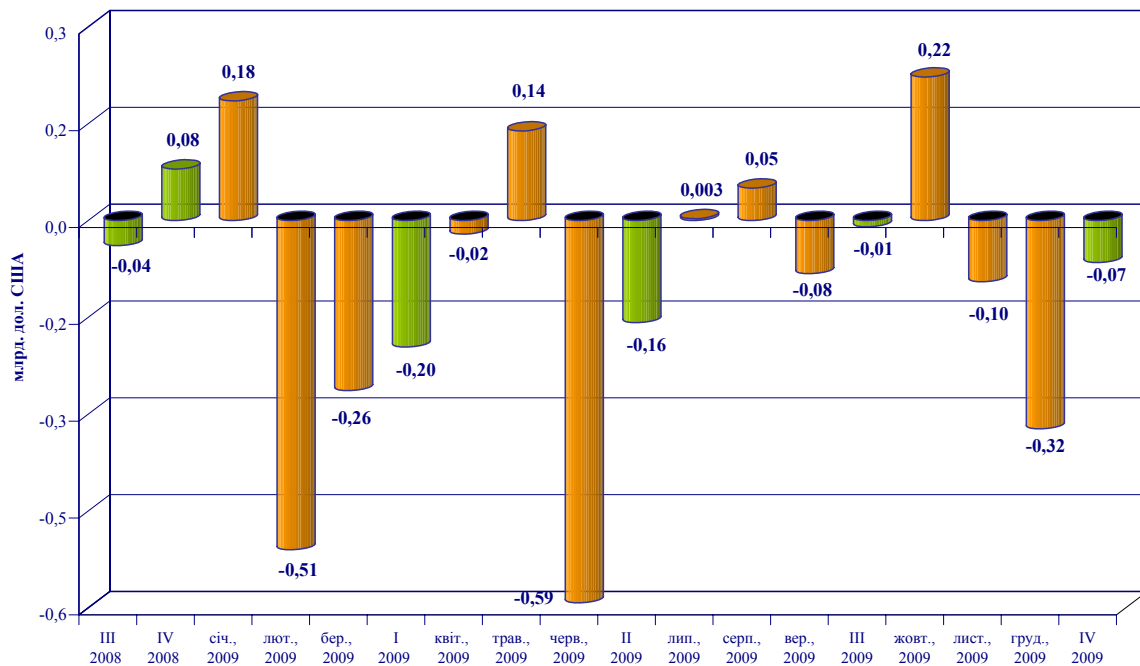
Зміна обсягу депозитного портфеля юридичних осіб у національній валюті

Показник	01.01.09	01.02.09	01.03.09	01.04.09	01.05.09	01.06.09	01.07.09	01.08.09	01.09.09	01.10.09	01.11.09	01.12.09	01.01.10
Депозитний портфель юридичних осіб у національній валюті, млрд. грн.	92,29	80,41	76,74	77,20	74,21	73,40	76,52	74,68	71,81	72,70	67,83	68,42	75,00
Темп приросту депозитного портфеля юридичних осіб у національній валюті, %	2,66	-12,87	-4,56	0,60	-3,87	-1,09	4,25	-2,41	-3,84	1,24	-6,69	0,87	9,62

Діаграма 36

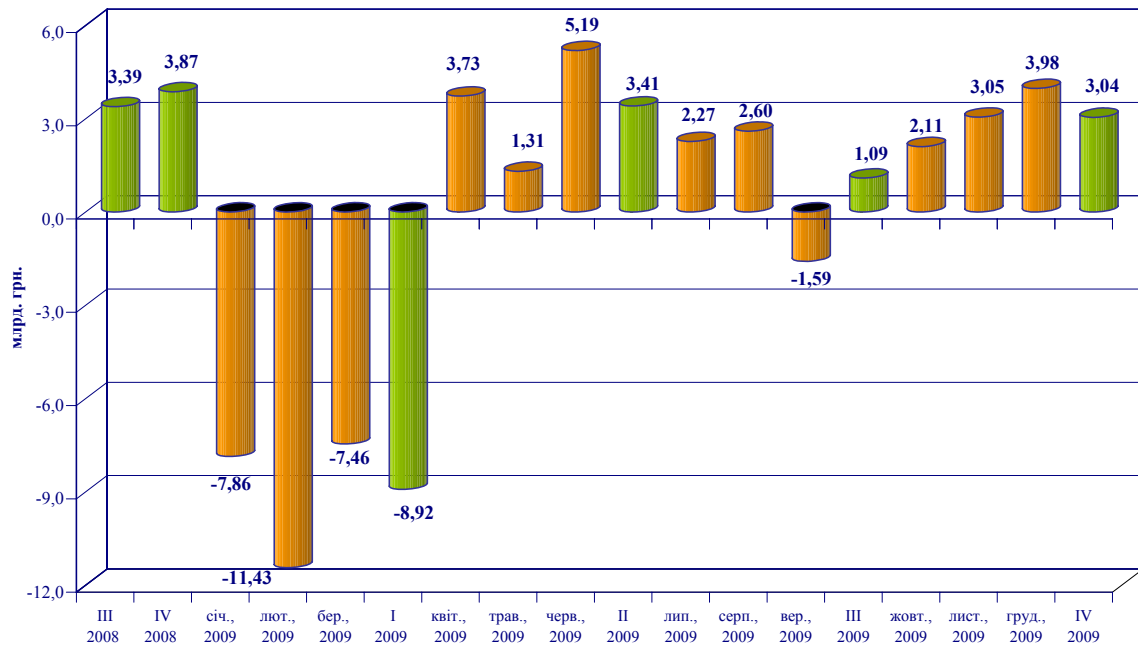
Зміна обсягу депозитного портфеля юридичних осіб в іноземній валюті

Показник	01.01.09	01.02.09	01.03.09	01.04.09	01.05.09	01.06.09	01.07.09	01.08.09	01.09.09	01.10.09	01.11.09	01.12.09	01.01.10
Депозитний портфель юридичних осіб у іноземній валюті, млрд. дол. США	6,49	6,67	6,16	5,90	5,88	6,02	5,43	5,43	5,48	5,40	5,62	5,52	5,20
Темп приросту депозитного портфеля юридичних осіб у іноземній валюті, %	18,41	2,86	-7,64	-4,28	-0,36	1,28	-9,71	0,94	4,74	-1,25	3,86	-1,80	-5,74

Діаграма 37

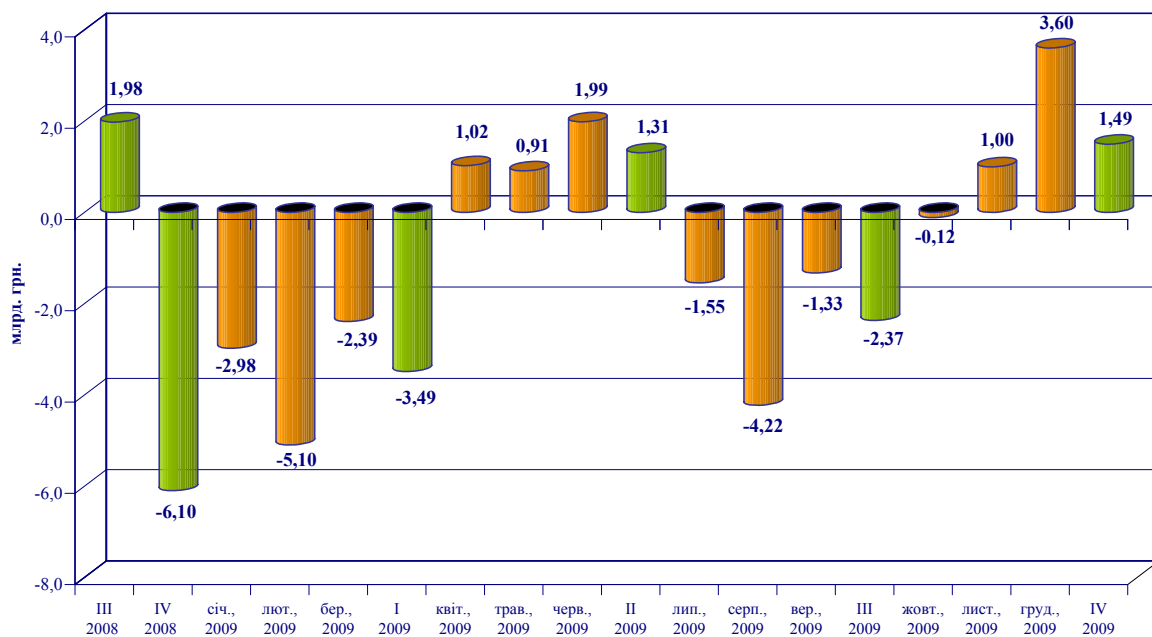
Зміна обсягу депозитного портфеля фізичних осіб

Показник	01.01.09	01.02.09	01.03.09	01.04.09	01.05.09	01.06.09	01.07.09	01.08.09	01.09.09	01.10.09	01.11.09	01.12.09	01.01.10
Депозитний портфель фізичних осіб, млрд. грн.	215,55	207,69	196,26	188,80	192,53	193,84	199,03	201,30	203,90	202,31	204,42	207,47	211,45
Темп приросту депозитного портфеля фізичних осіб, %	4,49	-3,65	-5,51	-3,80	1,97	0,68	2,68	1,14	1,29	-0,78	1,04	1,49	1,92

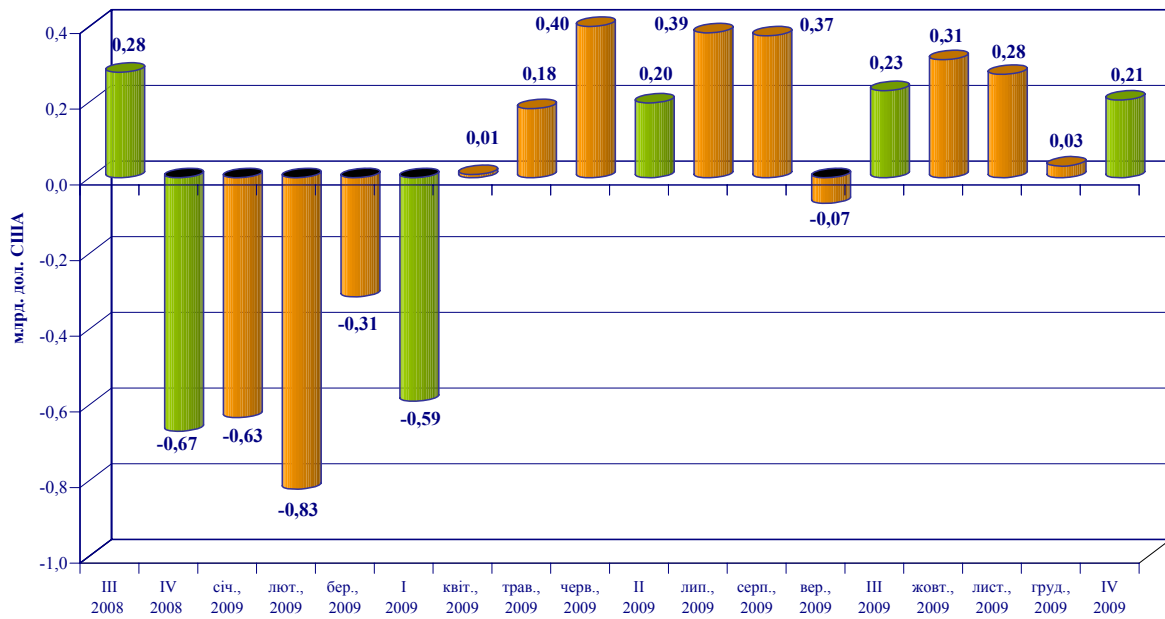
Діаграма 38

Зміна обсягу депозитного портфеля фізичних осіб у національній валюті

Показник	01.01.09	01.02.09	01.03.09	01.04.09	01.05.09	01.06.09	01.07.09	01.08.09	01.09.09	01.10.09	01.11.09	01.12.09	01.01.10
Депозитний портфель фізичних осіб у національній валюті, млрд. грн.	107,97	104,99	99,89	97,50	98,52	99,43	101,42	99,87	95,65	94,32	94,20	95,20	98,80
Темп приросту депозитного портфеля фізичних осіб у національній валюті, %	-1,23	-2,76	-4,85	-2,39	1,05	0,92	2,00	-1,52	-4,23	-1,39	-0,12	1,06	3,78

Зміна обсягу депозитного портфеля фізичних осіб в іноземній валюті

Показник	01.01.09	01.02.09	01.03.09	01.04.09	01.05.09	01.06.09	01.07.09	01.08.09	01.09.09	01.10.09	01.11.09	01.12.09	01.01.10
Депозитний портфель фізичних осіб у іноземній валюті, млрд. дол. США	13,97	13,34	12,51	12,20	12,21	12,39	12,79	13,18	13,55	13,48	13,79	14,07	14,10
Темп приросту депозитного портфеля фізичних осіб у іноземній валюті, %	10,93	-4,54	-6,17	-2,52	0,07	0,42	3,40	3,91	6,73	-0,24	2,06	1,86	0,33